

Εγχειρίδιο Μοντέλων Συμμετοχής των Νέων

Συγγραφή

Youth-Led Development for Schools' Participatory Management – BE PART [Erasmus+ Programme, European Commission (Key Action: Support for policy reform; Action Type: Social inclusion through education, training and youth)]

Σύμπραξη οργανισμών
Rita Sousa | Andreia Monteiro

MentorTec – Serviços de Apoio a Projectos Tecnológicos, S.A., Portugal (Coord.)

Ιφιγένεια Γεωργιάδου | Κώστας Διαμαντής - Μπαλάσκας | Αναστασία Μπαλάσκα
Action Synergy, Greece

Enrique Vergara Gasulla
Escola Virolai, Spain

José Valentim Teixeira | Adelina Silva
Escola Secundária de Paços de Ferreira, Portugal

Elena Silvestrini | Marta Anducas | Olivier Schulbaum | Francesca Campana
Platoniq Sistema Cultural, Spain

Viktors Litaunieks | Ilze Brice | Daiga Cepurnièce
Valmieras Pargaujas sakumskola, Latvia

Κορίννα Περτσινίδου | Γεωργία Πριτσιούλη | Μαρία Κάσση
2^ο Γυμνάσιο Γέρακα

UPORTO/CIIE team (Task Coordination)

Rita Manuela de Almeida Barros (Μεταδιδακτορική ερευνήτρια)
Carlinda Leite (Συντονίστρια της Πορτογαλικής ομάδας)
Angélica Monteiro
Amélia Lopes
Amélia Veiga
Mariana Rodrigues
Preciosa Fernandes

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein (Project nr^o 612175-EPP-1-2019-1-PT-EPPKA3-IPI-SOC-IN).

Photos: Freepik.com

Περιεχόμενα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
2. ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ	5
3. ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ	9
4. ΣΕΝΑΡΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΙ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΑ	50
5. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΗ: ΚΑΠΟΙΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ	74
ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ	76

1. Εισαγωγή

Το θέμα της συμμετοχής των νέων αναφέρεται σε πολλαπλούς ορισμούς, θεωρητικά πλαίσια και ποικιλία πρακτικών που καθιστούν δύσκολη την επιλογή ενός συναινετικού ορισμού ή προσέγγισης.

Εδώ είναι ένας πιθανός ορισμός:

“Η συμμετοχή στη δημοκρατική ζωή οποιασδήποτε κοινότητας είναι κάτι περισσότερο από το να ψηφίσει ή να ψηφιστεί κανείς σε εκλογές, αν και αυτά είναι σημαντικά στοιχεία. Η συμμετοχή και η ιδιότητα του ενεργού πολίτη αφορούν το δικαίωμα, τα μέσα, τον χώρο και την ευκαιρία και, όπου είναι απαραίτητο, τη στήριξη να συμμετέχει και να επηρεάζει κανείς αποφάσεις και να εμπλέκεται σε δράσεις και δραστηριότητες, ώστε να συμβάλει στην οικοδόμηση μιας καλύτερης κοινωνίας »*.

Η ποικιλία των αντιλήψεων σχετικά με τη συμμετοχή εξαρτάται από την οπτική. Για παράδειγμα, εάν το επίκεντρο είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα, η συμμετοχή των νέων μπορεί να οριστεί ως «το δικαίωμα των νέων να συμπεριληφθούν και να αναλάβουν καθήκοντα και ευθύνες στην καθημερινή ζωή σε τοπικό επίπεδο, καθώς και το δικαίωμα να επηρεάζουν τις διαδικασίες της ζωής τους δημοκρατικά »(Boukobza, 1998).

Τα μοντέλα συμμετοχής των νέων που περιλαμβάνονται σε αυτό το εγχειρίδιο είναι τα στοιχεία της προαναφερθείσας ποικιλομορφίας. Εν πάση περιπτώσει, ορισμένες αρχές, που στηρίζονται στην πρόκληση, την ικανότητα σύνδεσης με άλλους και τις δεξιότητες των νέων, μπορούν να επισημανθούν ως εγγύηση για αποτελεσματική συμμετοχή των νέων σε οργανισμούς ή κοινότητες. Έτσι, η συμμετοχή των νέων πρέπει να έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

* Αναθεωρημένος ευρωπαϊκός χάρτης για τη συμμετοχή των νέων στην τοπική και περιφερειακή ζωή, Συνέδριο των τοπικών και περιφερειακών αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης, Μάιος 2003. Ο ορισμός εγκρίθηκε πιο πρόσφατα από το Τμήμα Νεότητας και τη Διεύθυνση Δημοκρατικής Πολιτειότητας και Συμμετοχής του Συμβουλίου της Ευρώπης, σε μια δημοσίευση του 2015 (Αποκτήστε λόγο! Εγχειρίδιο για τον αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Χάρτη για τη συμμετοχή των νέων στην τοπική και περιφερειακή ζωή, σελ. 12).

1. Είναι προσιτή από όλους τους νέους
2. Εθελοντική προσφορά
3. Σχετίζεται με τις πραγματικές ανάγκες των νέων
4. Είναι συμπεριληπτική σε σχέση με κάθε συνεισφορά
5. Είναι ωφέλιμη για όλους τους συμμετέχοντες
6. Προσφέρει διάφορες μορφές συμμετοχής
7. Υποστηρίζεται με τους απαραίτητους πόρους
8. Είναι βασισμένη σε μια πραγματική συνεργασία μεταξύ ενηλίκων και νέων
9. Είναι σαφής σε όλους με την έννοια ότι γνωρίζουν τον σκοπό και τα όριά της
10. Έχει βάση σε διαφορετικές πολιτικές και στρατηγικές που προγραμματίζονται σε οργανισμούς ή κοινότητες
11. Είναι ευχάριστη

Στο σχολικό πλαίσιο, οι πιο κοινές μορφές συμμετοχής των νέων είναι τα συμβούλια της τάξης ή του σχολείου, συνήθως με εκλεγμένους εκπροσώπους μαθητών. Ωστόσο, ορισμένες μορφές συμμετοχής φαίνεται να είναι πιο ελκυστικές για τους νέους όπως τα δίκτυα συμμαθητών, η υπογραφή αναφορών, η συμμετοχή σε κοινωνικά κινήματα, οι ομάδες υποστήριξης, οι πολιτιστικές και καλλιτεχνικές επιδείξεις, οι διεθνείς συναντήσεις και, κυρίως, η χρήση του Διαδικτύου και τα ψηφιακά κοινωνικά δίκτυα.

Υπάρχει αυξανόμενη αναγνώριση συμμετοχικών προσεγγίσεων, όχι μόνο στον τομέα της έρευνας αλλά και σε κοινοτικά πλαίσια και οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων των σχολείων. Η συμμετοχή των νέων στοχεύει στη δημοκρατική και ενεργή συμμετοχή των νέων στο κοινωνικό τους περιβάλλον. Αν και αυτή η αναγνώριση, η ένταξη των συνεισφορών των νέων στην καθημερινή πρακτική των σχολείων είναι συχνά η εξαίρεση παρά ο κανόνας. Οι νέοι θεωρούνται συχνά ως πρόβλημα, που πρέπει να αντιμετωπιστεί, παρά ως ενεργός πόρος που πρέπει να συμπεριληφθεί στη συμμετοχική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας λύσεων για την αντιμετώπιση σχολικών ζητημάτων. Οι σχετικοί τομείς της σχολικής διακυβέρνησης, οι αναλυτικές και παιδαγωγικές αποφάσεις είναι σημαντικά κλειστές για τη συμμετοχή των μαθητών.

Η μετάβαση από μια νοοτροπία που έχει ως κέντρο τους ενήλικες στην ανάπτυξη με γνώμονα τους νέους για τη συμμετοχή τους στα σχολεία απαιτεί την ανάπτυξη των ισότιμων σχέσεων μεταξύ μαθητών και άλλων σχολικών φορέων, την τόνωση της έκφρασης των απόψεων των νέων και την εκτίμηση των προοπτικών τους και των εμπειριών της πραγματικής ζωής.

Παρ' όλα αυτά, **γιατί η συμμετοχή των μαθητών είναι φτωχή και, σε πολλές περιπτώσεις, συγκαλύπτεται με επίπλαστες μορφές συμμετοχής, όπως την χειραγώγηση ή την εργαλειοποίηση;**

Γιατί τα σχολικά συστήματα φοβούνται τις διαδικασίες ριζοσπαστικοποίησης των νέων ή την εμφάνιση αντιρατσιστικών αισθημάτων;

Το Εγχειρίδιο Μοντέλων Συμμετοχής των Νέων (Models of Youth Participation- MYP) είναι ένα αποτέλεσμα του project BE PART - Ανάπτυξη με γνώμονα τους νέους για τη συμμετοχική διαχείριση των σχολείων (Συμφωνία επιχορήγησης αριθ.: 612175-EPP-1-2019-1-PT-EPPKA3-IP1-SOC-IN), στοχεύει στη διερεύνηση της ανάπτυξης με γνώμονα τους νέους, για τη συμμετοχική διαχείριση των σχολείων. Για να περιγράψουν τη διαδικασία εμπλοκής στον πραγματικό κόσμο του σχολείου, οι συνεργάτες του project πρότειναν Μοντέλα Συμμετοχής των Νέων (MYP) και πραγματοποίησαν επίσης συνεντεύξεις με διευθυντές σχολείων από τις χώρες τους, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες του περιβάλλοντος / την ποικιλομορφία, τις δραστηριότητες, τις θετικές και αρνητικές πτυχές της συμμετοχής των μαθητών του σχολείου. Τα μοντέλα οργανώθηκαν σε περιόδους, σύμφωνα με την ημερομηνία δημοσίευσής τους / διάδοσης (κεφάλαιο 5).

Η συλλογή δεδομένων, καθοδηγούμενη από ένα σενάριο συνέντευξης, υποβλήθηκε σε ποιοτική ανάλυση που επιτρέπει την παρουσίαση σεναρίων συν-δημιουργίας, συμμετοχής και ενδυνάμωσης με γνώμονα τους νέους στην ενότητα για τα σχολεία (κεφάλαιο 6). Συγκεκριμένα, διερευνήθηκε η συμμετοχή των μαθητών σε δραστηριότητες διαχείρισης και λήψης αποφάσεων στο σχολείο, λαμβάνοντας υπόψη τις συνεισφορές των Crowley & Moxon (2017) και απεικονίστηκε με αποσπάσματα από συνεντεύξεις με διευθυντές σχολείων. Όλα αυτά τα δεδομένα επιτρέπουν τον καθορισμό συγκεκριμένων συμβουλών για δράση, ένα σύνολο πρακτικών συστάσεων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως οδηγός για μαθητές και εκπαιδευτικούς στη διαδικασία υλοποίησης του έργου (κεφάλαιο 7).

Δομή του Εγχειριδίου

Αυτό το Εγχειρίδιο παρουσιάζει μια εννοιολογική διερεύνηση των μοντέλων με γνώμονα τη νεολαία, την ενδυνάμωση των νέων και τα συμμετοχικά μοντέλα, προκειμένου να απαντήσει στις ερωτήσεις: Τι είναι η Ανάπτυξη με γνώμονα τη Νεολαία για τη Συμμετοχική Διαχείριση των Σχολείων; Γιατί είναι σημαντική η ανάπτυξη με γνώμονα τη νεολαία για τη συμμετοχική διαχείριση των σχολείων;

Μια άλλη ενότητα αποτελείται από μια περιγραφή ενός συνόλου 28 μοντέλων συμμετοχής των νέων, που έχουν επισημανθεί από τους εταίρους.

Η παρουσίαση των υπαρχόντων projects με γνώμονα τους νέους, των συμμετοχικών μοντέλων που ενθαρρύνουν την ένταξη των νέων και την ενεργό συμμετοχή των νέων μαθητών στα σχολεία θα υποστηρίξει την ενότητα «Μαθαίνοντας από τους καλύτερους: Προγράμματα συμμετοχής υπό την ηγεσία των νέων». Αυτή η ενότητα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την υλοποίηση διαφορετικών έργων (στόχοι, δραστηριότητες, ευθύνες, εργαλεία και αποτελέσματα), όχι μόνο σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά και σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο.

Τα σενάρια συν-δημιουργίας, συμμετοχής και ενδυνάμωσης με γνώμονα τη νεολαία στην ενότητα για τα σχολεία παρουσιάζουν διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους οι μαθητές συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων στα σχολεία, περιγράφοντας δραστηριότητες και εργασίες που υλοποιούν τη διαδικασία συμμετοχής σε πραγματικό πλαίσιο

2. Τι είναι η συμμετοχή με γνώμονα τους νέους και γιατί έχει σημασία;

Η συμμετοχή των μαθητών στην οργάνωση και τη διακυβέρνηση των σχολείων επηρεάζει τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα του μαθήματος της Αγωγής του Πολίτη. Έτσι, η συμμετοχή είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική μάθηση για την εκπαίδευση των πολιτών και για την ανάπτυξη ουσιαστικών εγκάρσιων δεξιοτήτων και στάσεων όπως η έκφραση απόψεων, η διαπραγματέυση, η επίλυση συγκρούσεων, η κριτική σκέψη, η ανάλυση πληροφοριών, το θάρρος να υπερασπιστεί κανείς μια άποψη, δείχνοντας σεβασμό και ανοχή, και μια προθυμία να ακούσουμε και να υπερασπιστούμε τους άλλους (Citizenship Foundation - Ίδρυμα Πολιτειότητας, 2006).

Η συμμετοχική νεολαία ηγεσία βασίζεται στο αξίωμα «τίποτα για εμάς χωρίς εμάς» (Libby, Rosen & Sedonaen, 2005) και εκχωρεί νέους ρόλους για τους νέους σε οργανισμούς, επιτρέποντάς τους να αμφισβητήσουν τους παραδοσιακούς ρόλους που τους αποδίδονται.

Αρχές της ανάπτυξης με γνώμονα τους νέους *

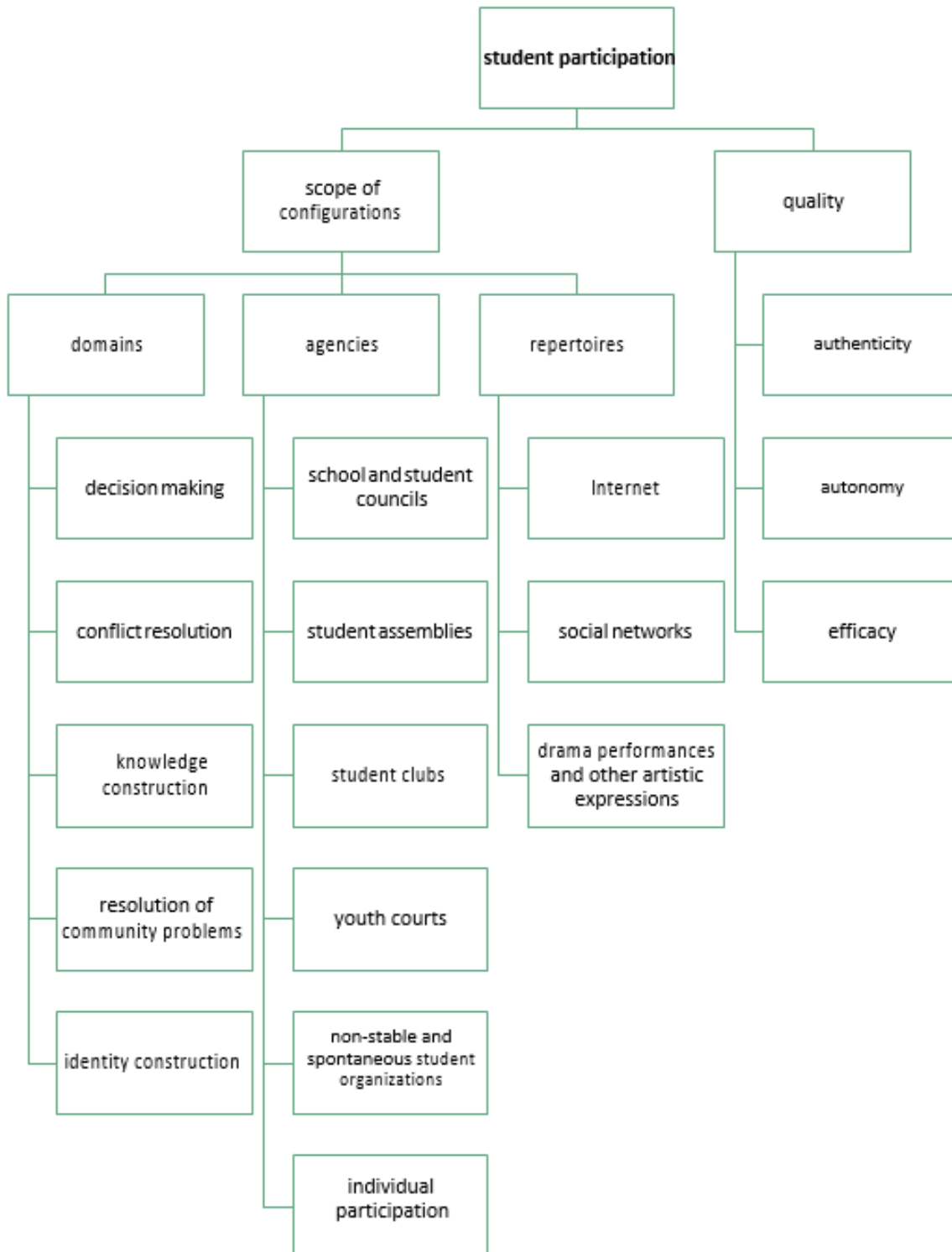
- Οι νέοι καθορίζουν τους δικούς τους αναπτυξιακούς σκοπούς και στόχους.
- Οι νέοι έχουν έναν κοινωνικό και φυσικό χώρο για να συμμετέχουν στην ανάπτυξη και να λαμβάνουν τακτικά συμβουλές.
- Ενθαρρύνεται η καθοδήγηση από ενήλικους και από ομότιμους.
- Οι νέοι λειτουργούν ως πρότυπα για να βοηθήσουν άλλους νέους να συμμετάσχουν στην ανάπτυξη.
- Η νεολαία εντάσσεται σε όλα τα τοπικά και εθνικά αναπτυξιακά προγράμματα και πλαίσια.
- UN-Habitat (2012)

Αρκετά μοντέλα συμμετοχής των νέων έχουν σχεδιαστεί με διαφορετικές τυπολογίες και βαθμούς συμμετοχής των νέων, ώστε να προωθήσουν αυτήν τη συμμετοχή. Ανεξάρτητα από τη μεγαλύτερη ή μικρότερη πολυπλοκότητά τους, αυτά τα μοντέλα αντιλαμβάνονται τις ιεραρχίες την οργάνωση της συμμετοχής, αλλά δεν λαμβάνουν υπόψη πολιτιστικά, πολιτικά ή ηθικά πρότυπα που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τις συμμετοχικές διαδικασίες (Cahill & Dadvand, 2018).

Οι μαθητές αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά ενός ηγέτη-μιας ηγέτιδος: «στοχαστικός-ή, βοηθητικός-ή, με ικανότητα να ακολουθεί σημαντικές οδηγίες / κανόνες, να έχει μια θετική στάση, να μπορεί να δημιουργεί θετικές αλλαγές στη ζωή των ανθρώπων και να είναι καλός-ή, ενεργητικός-ή, σεβαστός-ή, εργατικός-ή, έξυπνος-η, αξιόπιστος-η, γενναίος-α, θαρραλέος-α και δημιουργικός-ή» (Shosh, 2019, σελ. 406).

Πρακτικές της συμμετοχής των μαθητών

Ένα αναλυτικό πλαίσιο για μια πιο ολιστική εξέταση των πρακτικών συμμετοχής παρέχει θεμελιώδεις διαστάσεις και έννοιες στη μελέτη και την αξιολόγηση της συμμετοχής των μαθητών στο σχολείο (Pérez-Exposito, 2015), που συνοψίζεται στο σχήμα 1:

Τομείς:

Η δεσμευτική λήψη αποφάσεων σχετίζεται με τη διακυβέρνηση του σχολείου, τις σχολικές και παιδαγωγικές αποφάσεις και τον ορισμό των προβλημάτων της σχολικής κοινότητας, επιτρέποντας στους μαθητές να λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με το ακαδημαϊκό έργο του σχολείου, τους στόχους και τις διαδικασίες του, να χρησιμοποιούν τους πόρους και τον προϋπολογισμό του σχολείου, να συμμετέχουν σε διορισμούς διευθυντών και δασκάλων, και όλα τα παραπάνω έτσι ώστε να λειτουργούν για την αξιολόγηση της απόδοσης του σχολείου, για τη θέσπιση πολιτικών και κανόνων που οργανώνουν τη λειτουργία του σχολείου, για τη συμμετοχή στη στρατηγική για την επίλυση συγκρούσεων, για την δημιουργία της γνώσης και την επίλυση προβλημάτων της σχολικής κοινότητας και, τέλος, για τη συμμετοχή στην ανακάλυψη της ταυτότητάς τους και στην κατασκευή της μέσα στο σχολείο.

Φορείς:

Οι φορείς είναι χώροι και οργανισμοί με μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό τυπικότητας, όπου υπάρχει συμμετοχή. Ορισμένοι έχουν νομική μορφή ή προκαθορισμένο κανονισμό (για παράδειγμα, τα συμβούλια). Άλλοι, όπως οι φοιτητικοί σύλλογοι, έχουν μια οριζόντια και ευέλικτη οργάνωση.

Τρόποι διάδοσης:

Το Διαδίκτυο και τα κοινωνικά δίκτυα ή ακόμα και οι θεατρικές παραστάσεις και άλλες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης διευκολύνουν τους νέους να μοιραστούν τις απόψεις τους για τα σχολικά προβλήματα.

Ποιότητα συμμετοχής των μαθητών:

Η συμμετοχή δεν είναι το παν και έχει σημασία να καθοριστεί η ποιότητά της, η οποία προκύπτει από τη συσχέτιση τριών συστατικών: αυθεντικότητα, αυτονομία και αποτελεσματικότητα. Η αυθεντικότητα αναφέρεται στη γνώση και την ευαισθητοποίηση των μαθητών σχετικά με τη συμμετοχή, το περιεχόμενο, τους στόχους, το επίπεδο επίτευξης της συμμετοχής αυτής και τις επιδράσεις της. Η αυθεντικότητα και η αυτονομία είναι αλληλένδετες διαστάσεις, επειδή η συμμετοχή εξαρτάται από τον βαθμό ελέγχου των μαθητών στις διάφορες φάσεις της συμμετοχικής διαδικασίας, σε σχέση με τα ενδιαφέροντά τους. Τέλος, η αποτελεσματικότητα της συμμετοχής των μαθητών προκύπτει από την εσωτερική πίστη στην ικανότητά τους να κάνουν μια αλλαγή στο σχολείο και από την αίσθηση ότι η διοίκηση του σχολείου θα λάβει υπόψη τις προτάσεις τους.

Οι συμμετοχικές προσεγγίσεις που βασίζονται σε αξίες προτείνονται καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ενδυνάμωσης και συν-δημιουργίας. Η συν-δημιουργία και η ενδυνάμωση βρίσκονται στο επίκεντρο των τρεχουσών εξελίξεων στο πεδίο μιας ευέλικτης παιδαγωγικής. Η συνεργατική συμμετοχή βασίζεται στη συν-δημιουργία και η πιο σημαντική επίδραση της συν-δημιουργίας στους μαθητές είναι η αυξανόμενη ικανοποίηση (Ribes-Giner et al., 2016). «(...) Η συν-δημιουργία μιλάει άμεσα για το να είσαι και να ενεργείς, για λόγους και συναισθήματα, το να σκέφτεσαι και να κάνεις, όχι ως ξεχωριστές πράξεις αλλά ως εγγενείς στο ανθρώπινο είδος σε σχέση» (Taylor & Bonill, 2018. σελ. 126). Η συν-δημιουργία είναι μια ενσώματη, ενσωματωμένη και σχεσιακή πρακτική που, συνδεδεμένη με την ενδυνάμωση, προάγει την κοινωνικότητα και το αμοιβαίο κίνητρο της δράσης και της έννοιας της δράσης.

Η ενδυνάμωση δεν είναι μόνο ένα ψυχολογικό κατασκεύασμα, όπως άλλα, σαν την αυτοεκτίμηση, την αυτο-αποτελεσματικότητα ή τον έλεγχο ενός πεδίου. Συνήθως ορίζεται ως μια συνεχής διαδικασία αύξησης της προσωπικής, διαπροσωπικής ή πολιτικής εξουσίας, για ανάληψη δράσης για τη βελτίωση των καταστάσεων της ζωής. Η ενδυνάμωση περιλαμβάνει πόρους, κατανόηση του τρόπου δράσης και γίνεται ηθελημένα, με πρόθεση. Σε ένα σχολικό πλαίσιο, μέσω της ενδυνάμωσης, οι μαθητές μπορούν να αυξήσουν τον προσωπικό τους, κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό έλεγχο στη ζωή τους, να συμμετάσχουν δημοκρατικά στη σχολική τους ζωή και ταυτόχρονα, να δημιουργήσουν μια προσωπική και κριτική άποψη του σχολικού περιβάλλοντος. Η ανάπτυξη του αμοιβαίου σεβασμού, του κριτικού προβληματισμού, των συναισθημάτων του ανήκειν και της συμμετοχής σε ομάδα είναι η βάση για καλύτερη προσβασιμότητα και έλεγχο των πολύτιμων πόρων, ειδικά για τους νέους που βρίσκονται σε μειονεκτικές καταστάσεις και που πιστεύουν ότι δεν έχουν κανέναν έλεγχο στη ζωή τους.

Η ενδυνάμωση και η συν-δημιουργία είναι αλληλοσυνδεόμενες διαδικασίες και επιτρέπουν μεγαλύτερη φάσμα δράσης στους μαθητές ώστε να γίνουν ουσιαστικοί παράγοντες της εκπαίδευσης.

3. Συμμετοχικά μοντέλα που προωθούν την ένταξη των νέων

Όλα αυτά τα μοντέλα περιγράφονται αναλυτικά στη βιβλιογραφία και σε πολλές μελέτες, άρθρα και βιβλία. Όλα αυτά μπορούν να εφαρμοστούν είτε σε φυσικό χώρο (στο σχολείο) είτε σε διαδικτυακό περιβάλλον, μέσω κοινωνικών δικτύων, για παράδειγμα.

Πριν επιλέξουμε ένα μοντέλο ή συνδυασμό μοντέλων, πρέπει να σκεφτούμε τα ακόλουθα:

- 1) Τι είδους εξουσία στη λήψη αποφάσεων θα έχουν οι νέοι;
- 2) Ποια θα είναι τα άτομα που θα οδηγούν / διευκολύνουν;
- 3) Θα είναι οι νέοι που θα αποφασίσουν ποια θέματα θα αναλάβουν ή έχουν ήδη προηγηθεί και έχουν εγκαθιδρυθεί κάποια έργα-projects;
- 4) Θα επιλέξουν οι νέοι ποιες τακτικές να χρησιμοποιήσουν για την υλοποίηση του έργου;
- 5) Θα καθορίσουν οι νέοι τους στόχους του έργου;
- 6) Τι είδους δραστηριότητες θα οργανωθούν / διαδοθούν και σε ποιες θα συμμετάσχουν οι νέοι;

Έχοντας αυτό υπόψη, ίσως χρειαστεί να καθορίσουμε τα βήματα που πρέπει να λάβουμε για τη συμμετοχή των νέων, σε τρία επίπεδα:

1. Οργανωτική / Σχολική δέσμευση

Υποστήριξη του προσωπικού που διευκολύνει τη συμμετοχή των νέων

Κάνετε μια παρουσίαση στο προσωπικό σχετικά με τα οφέλη της συμμετοχής των νέων στα σχολεία / στη (σχολική) κοινότητα;

Κατανομή πόρων

- ▶ Μπορεί να χρειαστεί προϋπολογισμός;

Προσφορά στους νέους πραγματικών ρόλων και σχετικών με αυτούς θεμάτων

- ▶ Πώς μπορούμε να εμπλέξουμε τους νέους (την εμπειρία και το ενδιαφέρον τους) στο ζήτημα που θέτουμε / στην απόφαση;

Εκτίμηση της συμβολής των νέων

- ▶ Πώς αναγνωρίζονται οι συνεισφορές των νέων και γιορτάζεται η συμμετοχή τους;

Συμμετοχή των νέων από την αρχή έως το τέλος της διαδικασίας

Πώς μπορούμε να εμπλέξουμε τους νέους στην ανάπτυξη των στόχων και στην αξιολόγηση του έργου;

2. Δημιουργήστε χώρο για τη συμμετοχή των νέων

Αναγνωρίστε τις πολιτιστικές πεποιθήσεις και αξίες των νέων

Πώς μπορεί να ενδιαφέρουμε και να διατηρήσουμε κοντά μας τους νέους από διαφορετικό πολιτιστικό υπόβαθρο;

Προσκαλέστε ένα διαφορετικό εύρος νέων να συμμετάσχουν

Ζητήστε συμβουλές από «μαθητές-κλειδί» για το πώς να συνδεθείτε με νέους που κανονικά δεν θα εμπλακούν

Βεβαιωθείτε ότι οι ευκαιρίες συμμετοχής είναι προσβάσιμες

Ποιος θα ήταν ένας χρόνος και τόπος φιλικός προς τους νέους, για να συμβουλευτείτε τους μαθητές στο σχολείο μας;

Ενημερώστε τους νέους για τις ευκαιρίες και ότι δεν έχουν καμία υποχρέωση συμμετοχής

Διαθέτετε σωστές πληροφορίες για τους νέους σχετικά με τις δεσμεύσεις και τις προσδοκίες συμμετοχής;

Αναγνωρίστε ότι η συμμετοχή είναι επωφελής για τους νέους

Πώς θα επωφεληθούν οι νέοι από τη συμμετοχή τους στην ευκαιρία αυτή συμμετοχής τους;

3. Δημιουργήστε ένα φιλικό προς τη νεολαία περιβάλλον

Χτίστε θετικές σχέσεις μεταξύ του σχολείου μας και των νέων

Ποιες ευκαιρίες θα μπορούσαν να έχουν οι νέοι για να συναντηθούν πρόσωπο με πρόσωπο με βασικούς φορείς λήψης αποφάσεων στο σχολείο μας;

Αναπτύξτε την αίσθηση του ανήκειν και της ασφάλειας για τους νέους

Τι είδους πράγματα θα μπορούσε να κάνει το σχολείο μας για να αναπτύξει την εμπιστοσύνη;

Δημιουργήστε τη συμμετοχή των νέων που είναι διασκεδαστική και προκλητική

Τι είδους δραστηριότητες γνωριμίας και ενεργοποίησης θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε σε μια δραστηριότητα ομάδας εστίασης;

Παρέχετε στους νέους πληροφορίες σχετικά με το ζήτημα και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων

Τι είδους πληροφορίες, προσανατολισμό και εκπαίδευση θα χρειαζόμασταν για να βοηθήσουμε τους νέους να αναπτύξουν τεκμηριωμένες απόψεις και να ενθαρρύνουν την πλήρη συμμετοχή τους;

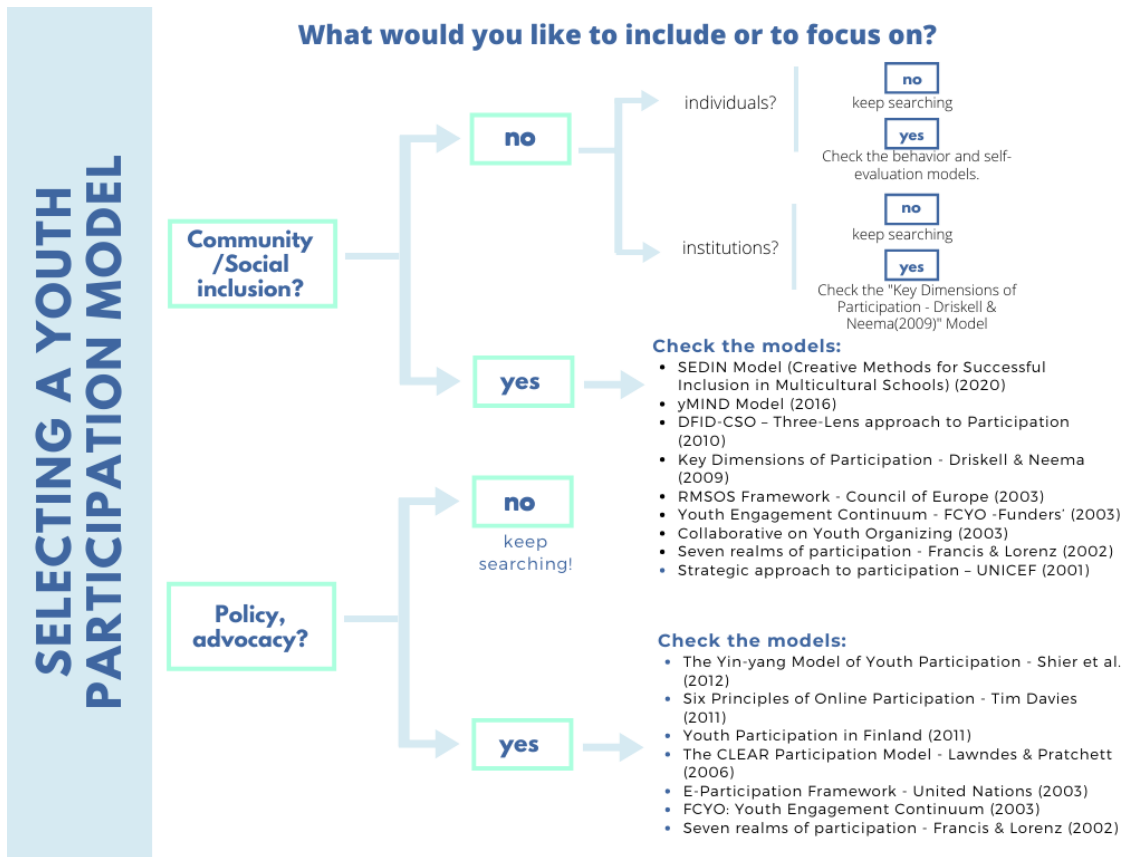
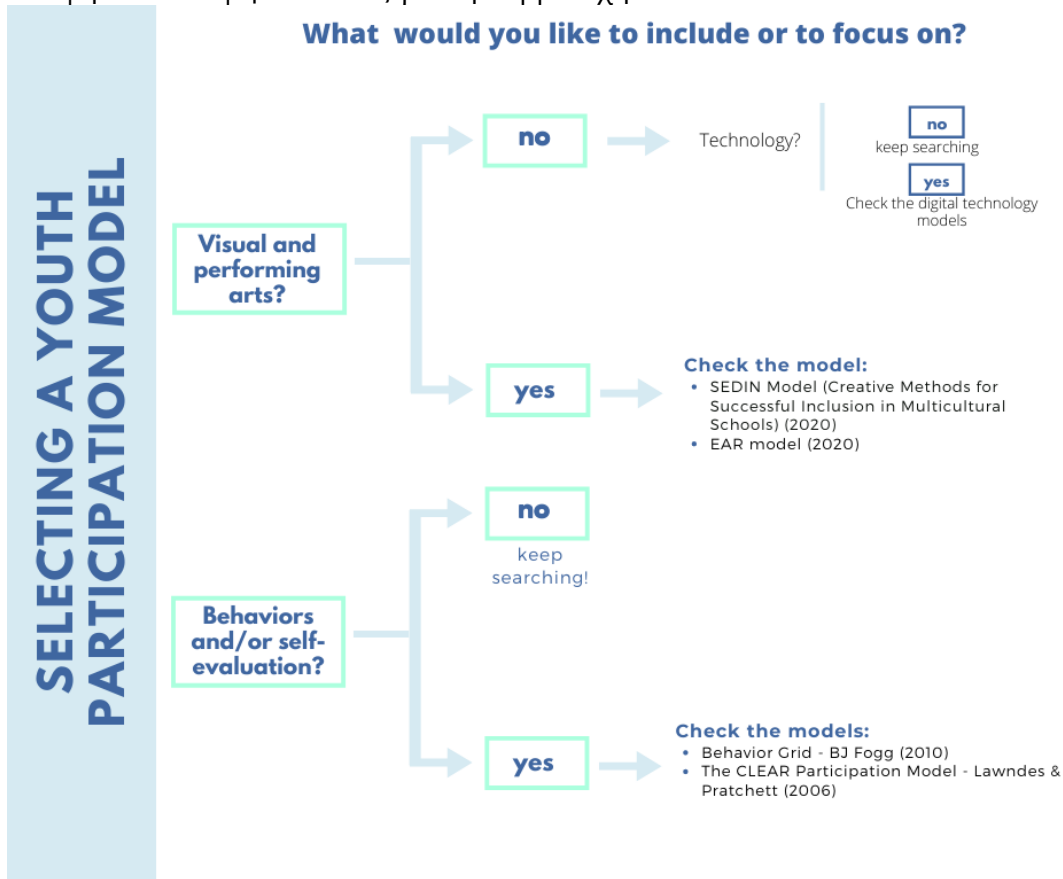
Παρέχετε στους νέους έγκαιρα σχόλια σχετικά με τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιήθηκε η συμβολή τους

Πώς θα ενημερώνουμε συνεχώς τους νέους για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων;

Αυτό οδηγεί στις δέκα αρχές της **οικοδόμησης κοινοτήτων**:

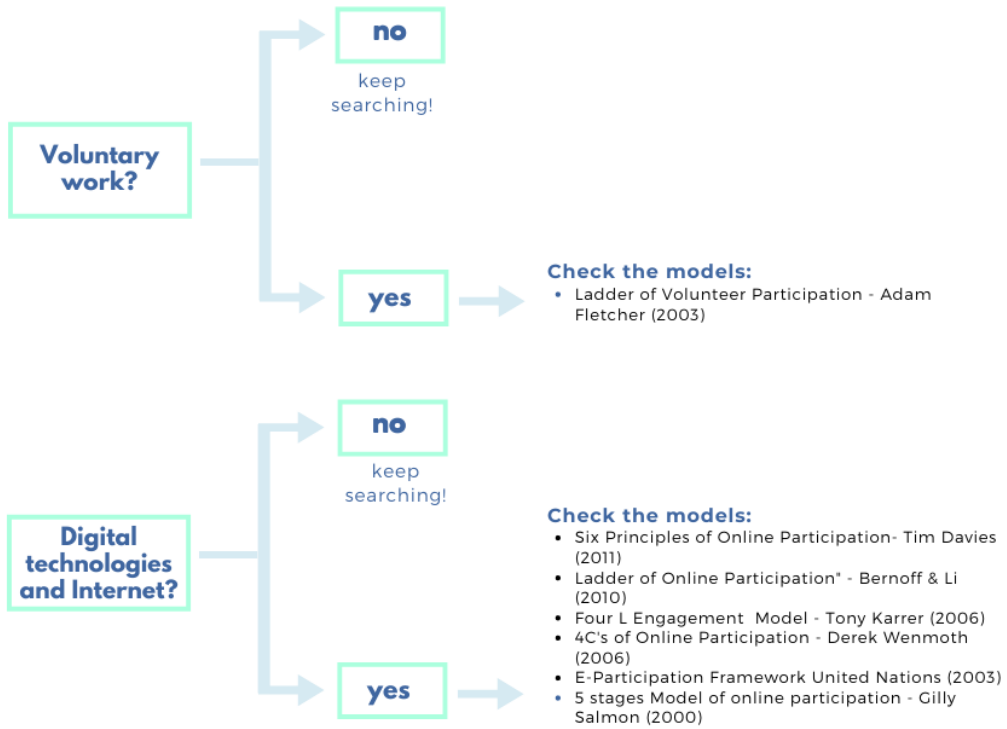
Αρχή	Εξήγηση
Σκοπός	Υπάρχει μια κοινότητα επειδή τα μέλη μοιράζονται έναν κοινό σκοπό που μπορεί να επιτευχθεί μόνο από κοινού.
Ταυτότητα	Τα μέλη μπορούν να αναγνωρίσουν το ένα το άλλο και να δημιουργήσουν σχέσεις.
Φήμη	Τα μέλη χτίζουν μια φήμη βάσει των εκφρασμένων απόψεων άλλων.
Συντονισμός	Οι διαμεσολαβητές και τα μέλη της κοινότητας αναθέτουν καθήκοντα διαχείρισης και συντονισμού μεταξύ τους, επιτρέποντας στην κοινότητα να αναπτυχθεί.
Επικοινωνία	Τα μέλη πρέπει να μπορούν να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους.
Ομάδες	Τα μέλη της κοινότητας ομαδοποιούνται σύμφωνα με συγκεκριμένα ενδιαφέροντα ή καθήκοντα.
Περιβάλλον	Ένα συνεργατικό περιβάλλον επιτρέπει στα μέλη της κοινότητας να επιτύχουν το σκοπό τους.
Όρια	Η κοινότητα ξέρει γιατί υπάρχει και τι ή ποιος είναι μέσα και έξω από αυτήν.
Εμπιστοσύνη	Η οικοδόμηση εμπιστοσύνης μεταξύ των μελών και με τους διαμεσολαβητές της κοινότητας αυξάνει την αποτελεσματικότητα της ομάδας και επιτρέπει την επίλυση συγκρούσεων.
Ανταλλαγή	Η κοινότητα αναγνωρίζει μορφές ανταλλαγής αξιών, όπως είναι η γνώση, η εμπειρία, η υποστήριξη, η ανταλλαγή αγαθών ή τα χρήματα.
Έκφραση	Η ίδια η κοινότητα έχει «ψυχή» ή «προσωπικότητα». Τα μέλη γνωρίζουν τι κάνουν άλλα μέλη της κοινότητας.
Ιστορία	Η κοινότητα πρέπει να παρακολουθεί τα παρελθόντα γεγονότα και πρέπει να αντιδράσει και να αλλάξει ως απάντηση σε αυτά.

Λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες και τις αρχές που παρουσιάζονται παραπάνω, ελέγξτε την ακόλουθη διάταξη αποφάσεων που στοχεύει να σας βοηθήσει να επιλέξετε τα μοντέλα που μπορούν να εφαρμοστούν στο σχολείο σας, λαμβάνοντας υπόψη τα ενδιαφέροντά σας για τη συμμετοχή των νέων.

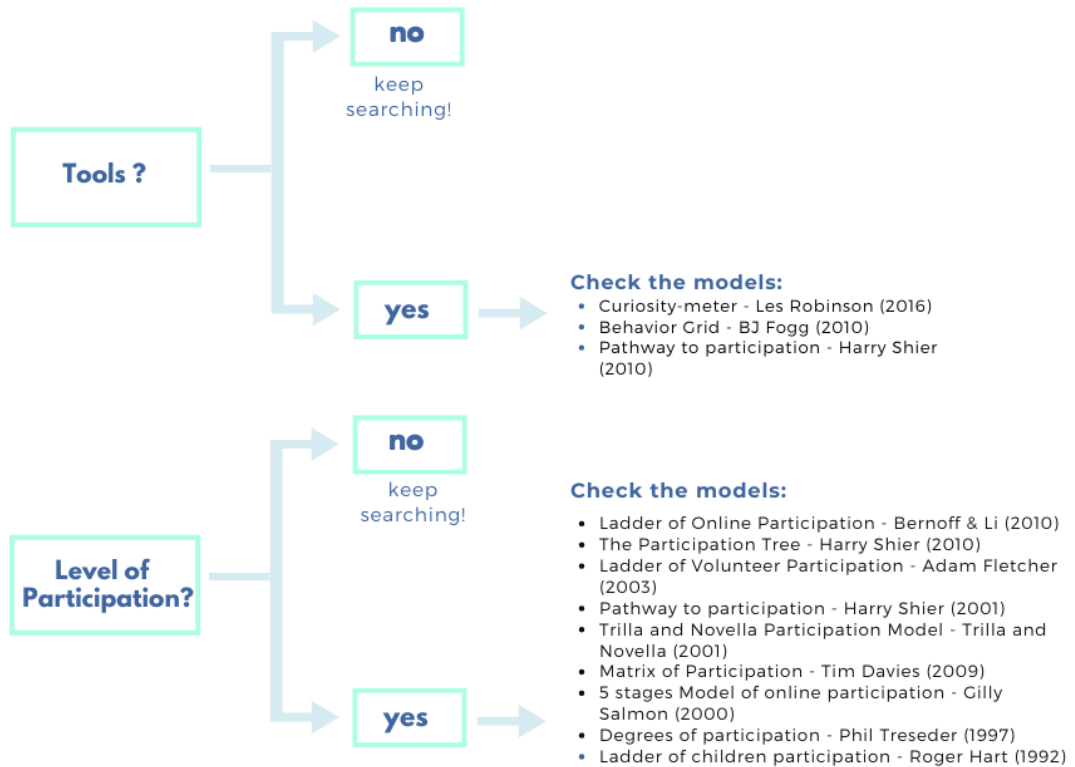
SELECTING A YOUTH PARTICIPATION MODEL

What would you like to include or to focus on?

SELECTING A YOUTH PARTICIPATION MODEL

What would you like to include or to focus on?

Τα 28 μοντέλα συμμετοχής των νέων, που παρουσιάζονται σε αυτό το κεφάλαιο, επιλέχθηκαν από τους συνεργάτες του BE PART. Η καινοτόμος συμμετοχική προσέγγιση των νέων που θα σχεδιαστεί στο έργο και η εφαρμογή όλων των πρωτοβουλιών θα υποστηριχθεί σε ορισμένα από τα μοντέλα συμμετοχής των νέων που ενσωματώνονται στο επόμενο κεφάλαιο.

Τα μοντέλα οργανώθηκαν σε χρονικές περιόδους, σύμφωνα με την ημερομηνία δημοσίευσης / διάδοσής τους. Σε κάθε μία από αυτές τις περιόδους, η παρουσίαση των μοντέλων έγινε με αλφαβητική σειρά, λαμβάνοντας υπόψη την ονομασία των μοντέλων. Αυτή η επιλογή αντικατοπτρίζει διαφορετικά θεωρητικά πλαίσια και πρακτικές, όπως παρουσιάζονται παρακάτω.

1. Βαθμοί συμμετοχής - Phil Treseder (1997)
2. Κλίμακα συμμετοχής των παιδιών - Roger Hart (1992)

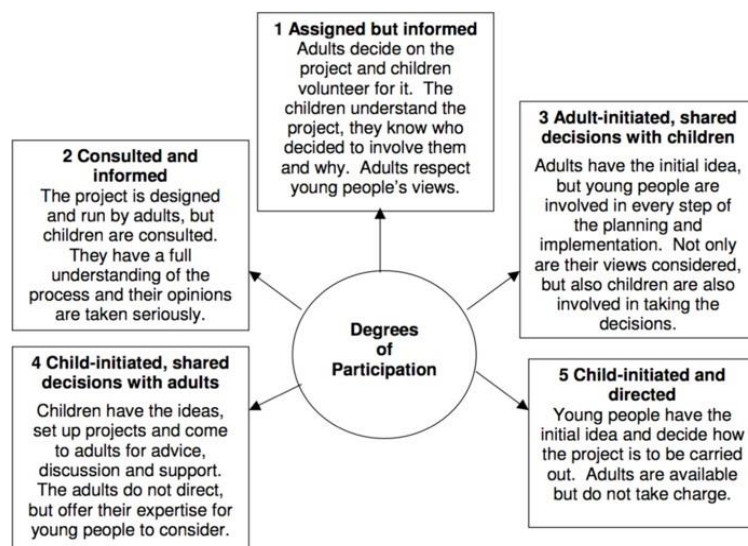
1) Βαθμοί συμμετοχής - Phil Treseder (1997)

Αυτό το μοντέλο βασίζεται σε πέντε προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να επιτευχθεί η συμμετοχή των νέων και η ενδυνάμωση που χρειάζεται. Οι νέοι πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες, για να κάνουν πραγματικές επιλογές. Θα πρέπει να υποστηρίζονται από ένα ανεξάρτητο άτομο, όχι μόνο για να ενδυναμωθούν, αλλά και για να κάνουν κάποια διαμαρτυρία ή καταγγελία, εάν κάτι πάει στραβά.

Τα κύρια συστατικά του μοντέλου γίνονται αντιληπτά ως βαθμοί συμμετοχής:

- Τους έχει ανατεθεί ένα έργο, αλλά ενημερώνονται.
- Λαμβάνουν μέρος σε διαβούλευση και ενημερώνονται.
- Λαμβάνονται κοινές αποφάσεις με παιδιά οι οποίες ξεκίνησαν από ενηλίκους
- Λαμβάνονται αποφάσεις από παιδιά οι οποίες κοινοποιούνται σε ενηλίκους
- Τα παιδιά λαμβάνουν την πρωτοβουλία και καθοδηγούν.

Δεν υπάρχει ούτε προοδευτική ιεραρχία ούτε συγκεκριμένη ακολουθία στην οποία η συμμετοχή πρέπει πάντα να αναπτύσσεται. Οι νέοι πρέπει να ενδυναμώνονται και να καθοδηγούνται από ένα ανεξάρτητο και αξιόπιστο άτομο, για να επιτύχουν μορφές πλήρους συμμετοχής. Αν και δεν υπάρχει όριο στη συμμετοχή των νέων, η επιρροή του ενήλικα σε

αυτό το μοντέλο συμμετοχής είναι καθοριστική.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

Ερωτήσεις:

- Είναι το σχολείο σας έτοιμο να εργαστεί για τη συμμετοχή των νέων στη διαχείριση του σχολείου σας;
- Έχουν πρόσβαση σε αυτούς που έχουν την εξουσία;
- Έχουν πρόσβαση σε σχετικές πληροφορίες;
- Μπορούν να αποφασίσουν μεταξύ διαφορετικών επιλογών;
- Έχουν υποστήριξη από αξιόπιστο, ανεξάρτητο άτομο; Εάν ναι, ελέγξτε τη μέθοδο και εφαρμόστε την στο σχολείο σας.

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στη διεύθυνση:

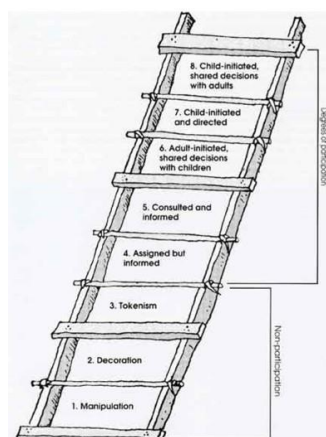
<https://www.ungdomogfritid.no/wp-content/uploads/Participation-handbook.pdf>

2) Κλίμακα συμμετοχής των παιδιών - Roger Hart (1992)

Αυτό το μοντέλο βασίστηκε στο μοντέλο της Sherry Arnstein (1969) ώστε να αναπτύξει μια κλίμακα συμμετοχής των νέων. Καθορίζει πέντε βαθμούς συμμετοχής, ιεραρχικά οργανωμένους

- Τους έχει ανατεθεί ένα έργο, αλλά ενημερώνονται.
- Λαμβάνουν μέρος σε διαβούλευση και ενημερώνονται.
- Λαμβάνονται κοινές αποφάσεις με παιδιά οι οποίες ξεκίνησαν από ενηλίκους
- Λαμβάνονται αποφάσεις από παιδιά οι οποίες κοινοποιούνται σε ενηλίκους
- Τα παιδιά λαμβάνουν την πρωτοβουλία και καθοδηγούν.

Με βάση την υπόθεση ότι, ακόμη και σε πρώιμα στάδια της ανθρώπινης ανάπτυξης, τα άτομα ανακαλύπτουν τη δύναμή τους να επηρεάσουν την πορεία των γεγονότων στη ζωή τους, αυτό το μοντέλο παρουσιάζει τα βήματα σε επίπεδα δημοκρατικής συμμετοχής σε μία κλίμακα συμμετοχής των νέων. Αυτή η υπόθεση υποστηρίζει τις σταδιακά αυξανόμενες ευκαιρίες για τους νέους να συμμετέχουν δημοκρατικά σε διάφορους δημόσιους τομείς: σχολείο, κοινοτικές ομάδες, άλλες οργανώσεις ή άτυπες ομάδες. Αυτό το μοντέλο επισημαίνει τον ρόλο των ενηλίκων στη διαδικασία συμμετοχής, ακόμη και στον υψηλότερο βαθμό συμμετοχής.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

Ερωτήσεις:

- Πιστεύετε ότι η χώρα σας είναι δημοκρατική;
- Βλέπετε έναν λόγο να αυξήσετε τις ευκαιρίες για τα παιδιά να συμμετάσχουν σε δημοκρατική διαδικασία με οποιαδήποτε έννοια;
- Μπορούν οι μαθητές σας να μιλήσουν για τον εαυτό τους;
- Τι ρόλο παίζουν οι νέοι στη λήψη αποφάσεων στη διοίκηση του σχολείου σας;
- Ζητείται να συμμετέχουν ή μπορούν να ξεκινήσουν οποιαδήποτε projects;
- Για να έχετε τη δυνατότητα να μοιραστείτε ή να λάβετε την πρωτοβουλία για αποφάσεις με ενήλικες, μελετήστε αυτό το μοντέλο, βρείτε πού βρίσκεστε και μετά ανεβείτε αυτήν την κλίμακα.

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στη διεύθυνση:

<https://www.ungdomogfritid.no/wp-content/uploads/Participation-handbook.pdf>

1. Πλαίσιο e-Συμμετοχής – Ηνωμένα Έθνη (2003)
2. Μοντέλο 5 σταδίων για την διαδικτυακή συμμετοχή - Gilly Salmon (2000)
3. Κλίμακα της συμμετοχής Εθελοντή - Adam Fletcher (2003)
4. Μονοπάτι για τη συμμετοχή - Harry Shier (2001)
5. Πλαίσιο RMSOS - Συμβούλιο της Ευρώπης (2003)
6. Επτά πεδία συμμετοχής - Francis & Lorenz (2002)
7. Μια στρατηγική προσέγγιση προς τη συμμετοχή– UNICEF (2001)
8. Μοντέλο Συμμετοχής Trilla και Novella - Trilla and Novella (2001)
9. Το συνεχές της δέσμευσης των νέων - FCYO -Funders' Collaborative on Youth Organizing (2003)

1) Πλαίσιο e-Συμμετοχής – Ηνωμένα Έθνη (2003)

Με βάση το μοντέλο συμμετοχής του ΟΟΣΑ, τα Ηνωμένα Έθνη καθόρισαν αυτό το πλαίσιο για την ηλεκτρονική συμμετοχή, το οποίο μπορεί να θεωρηθεί τόσο ως διαδικασία όσο και ως κλίμακα συμμετοχής. Η ηλεκτρονική συμμετοχή υποστηρίζεται από ψηφιακά εργαλεία και επιτρέπει στενότερη συνεργασία σε διαδικασίες που έχουν σχέση με την κυβέρνηση και τη διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένης της διοίκησης, της παροχής υπηρεσιών, της λήψης αποφάσεων και της χάραξης πολιτικής.

Η συμπαραγωγή δημόσιας πολιτικής και υπηρεσιών περιλαμβάνει 3 διαδοχικά βήματα:

- 1) Ηλεκτρονικές πληροφορίες: καθιστώντας δυνατό για τον πολίτη να γνωρίζει ό, τι υπάρχει να γνωρίζει κανείς για ένα συγκεκριμένο θέμα και διαθέτοντας στο κοινό όλες τις απαραίτητες πληροφορίες ·
- 2) Ηλεκτρονική διαβούλευση: επιτρέποντας στους πολίτες να συμμετέχουν σε συζητήσεις σχετικά με αποφάσεις που πρέπει να λαμβάνονται για δημόσιες πολιτικές και υπηρεσίες ·
- 3) Λήψη ηλεκτρονικών αποφάσεων: συμμετοχή των πολιτών στη συν-δημιουργία των δημόσιων πολιτικών και υπηρεσιών.

Η εφαρμογή μιας επιτυχημένης διαδικασίας ηλεκτρονικής συμμετοχής σημαίνει να κάνει κανείς τα παρακάτω 3 βήματα στο διαδίκτυο:

- 1) Ενημέρωση των μαθητών για το θέμα για το οποίο θα ζητηθεί η γνώμη τους (τα ανοιχτά δεδομένα θα πρέπει να είναι: Πλήρη, Πρωτότυπα, Να διατίθενται έγκαιρα, Προσβάσιμα, Αναγνώσιμα μέσω μηχανών, Χωρίς διακρίσεις, Χωρίς καθεστώδες ιδιοκτησίας, Χωρίς απαιτούμενη άδεια).
- 2) Συζήτηση μεταξύ των μαθητών με ουδέτερο και ελεύθερο τρόπο για να δημιουργηθεί μια πλούσια συζήτηση.
- 3) Ενδυνάμωση των μαθητών, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να εκφράσουν την προτίμησή τους για την τελική απόφαση (αυτό το βήμα είναι εκείνο που ενδυναμώνει περισσότερο το κοινό, καθώς οι μαθητές γίνονται μέρος της διαδικασίας λήψης αποφάσεων και δεν συμμετέχουν απλώς στη συζήτηση).

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

Για αυτό το πλαίσιο, χρειάζεστε μια ψηφιακή συμμετοχική πλατφόρμα όπως το Decidim (<https://decidim.org>). Αυτή η πλατφόρμα παρέχει στοιχεία για την υποστήριξη των τριών σταδίων της διαδικασίας. Πρώτα απ' όλα, θα πρέπει να εγκαταστήσετε την πλατφόρμα και να επιλέξετε το θέμα στο οποίο οι μαθητές πρόκειται να λάβουν απόφαση. Μετά από αυτό, προγραμματίστε τις δραστηριότητες, τα ψηφιακά στοιχεία και τη διάρκεια κάθε φάσης με τους μαθητές σας. Λάβετε υπόψη ότι η συμμετοχή είναι ευρύτερη και πλουσιότερη, όταν συνδυάζονται εκτός σύνδεσης και ψηφιακές δραστηριότητες.

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στη διεύθυνση:

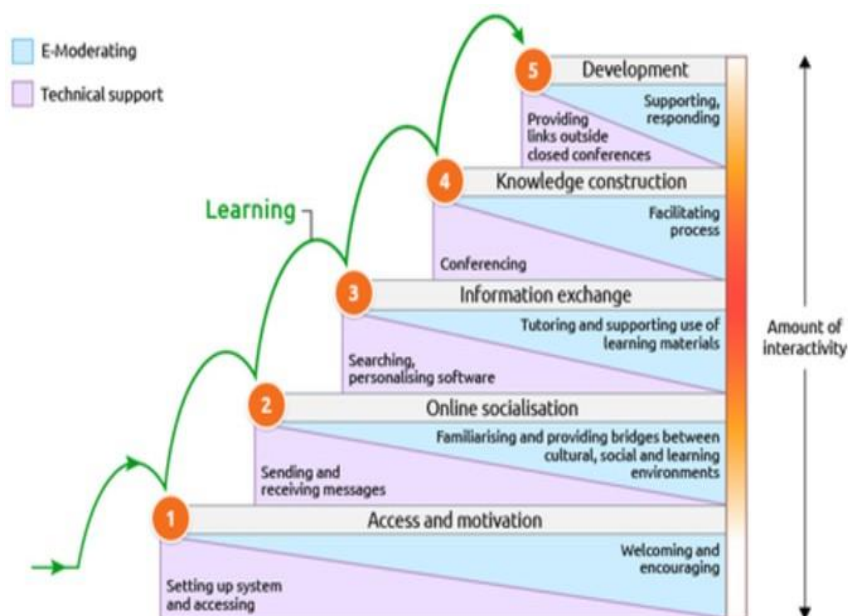
<https://www.citizenlab.co/blog/e-government/framework-will-make-you-understand-e-participation/>

2) Μοντέλο 5 σταδίων για την διαδικτυακή συμμετοχή - Gilly Salmon (2000)

Αυτό το μοντέλο, που έχει σχεδιαστεί για τη δημιουργία διαδικτυακών κοινοτήτων, περιλαμβάνει βασικές αρχές που έχουν αναπτυχθεί σε όλο τον κόσμο, για να επιτρέψουν πλήρως συνεργατικούς τρόπους διαδικτυακής μάθησης και συμμετοχής. Η νέα τεχνολογία προσφέρει έναν πραγματικά νέο τρόπο προσέγγισης ατόμων, υποστηρίζοντας τη συμμετοχή τους και παρέχοντας απαντήσεις, αναλύσεις και ανταμοιβές σε πραγματικό χρόνο. Για τη συμμετοχή των νέων, υπάρχει τόσο μια αλλαγή στάσεων όσο και προσδοκίες που προκύπτουν από την τεχνολογία, καθώς και παροχή εργαλείων και δικτύων ώστε να ακουστούν οι φωνές τους και να δημιουργήσουν μια αλλαγή στα θέματα που τους ενδιαφέρουν. Η συνεργατική υπόθεση του Μοντέλου επιτρέπει τη μεταφορά του στα θέματα της συμμετοχής των νέων. Η συμμετοχή σε διαδικτυακές κοινότητες μπορεί να ενσωματωθεί στη γνώση και στη διαχείριση της ενεργού πολιτειότητας από τους νέους. Οι συμμετέχοντες πρέπει να υποστηρίζονται μέσω μιας δομημένης αναπτυξιακής διαδικασίας, ως μέρος μιας κοινότητας, της οποίας τα μέλη επικοινωνούν στο διαδίκτυο τις περισσότερες φορές. Οι ηλεκτρονικές δραστηριότητες (e-tivities) βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στους συμμετέχοντες που «κατανοούν» το υλικό μέσω της αλληλεπίδρασης με τους συνομηλίκους τους και με τους ηλεκτρονικούς συντονιστές τους. Σε όλα τα στάδια του μοντέλου, καθένας από αυτούς στένει μια απάντηση στα μηνύματα άλλων, ώστε να αρχίσουν να δημιουργούν συμμετοχή.

Τα στάδια του μοντέλου είναι τα ακόλουθα:

Στάδιο 1 - Πρόσβαση και κίνητρα	Σε αυτό το στάδιο, οι συμμετέχοντες παρακινούνται να ενταχθούν στην κοινότητα, καταλαβαίνουν τα οφέλη που θα κερδίσουν από την ένταξή τους στην κοινότητα και έχουν περιέργεια για τους άλλους ανθρώπους που θα συναντήσουν εκεί και τις δραστηριότητες που πρόκειται να οργανωθούν
Στάδιο 2 - Διαδικτυακή κοινωνικοποίηση	Οι συμμετέχοντες στην κοινότητα φέρνουν τις (πνευματικές) αποσκευές, τις ανησυχίες, τις ελπίδες και τις εμπειρίες τους. Οι συμμετέχοντες βιώνουν τη διαδικτυακή κοινωνικοποίηση και δημιουργούν τη βάση της δικής τους μικρο-κοινότητας
Στάδιο 3 - Ανταλλαγή πληροφοριών	Οι συμμετέχοντες συμμετέχουν στην ανταλλαγή πληροφοριών και στην επίτευξη συνεργατικών καθηκόντων. Αλληλεπιδρούν με τον συντονιστή, αλλά αποκτούν όλο και μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και αλληλεπιδρούν με τους συνομηλίκους τους στην ομάδα μάθησης.
Στάδιο 4 - Κατασκευή γνώσεων	Οι συμμετέχοντες μπορούν να πάρουν τον έλεγχο της μάθησής τους. Συμμετέχουν στην κατασκευή γνώσεων της κοινότητας. Ο συντονιστής παρέχει οδηγίες, αλλά οι συμμετέχοντες μαθαίνουν κυρίως ο ένας από τον άλλο.
Στάδιο 5 - Ανάπτυξη	Οι συμμετέχοντες μπορούν να δημιουργήσουν τις ιδέες που αποκτήθηκαν μέσω των ηλεκτρονικών δραστηριοτήτων, να τις εφαρμόσουν και να τις ενσωματώσουν στο δικό τους πλαίσιο και περιβάλλον

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας; Δραστηριότητες:

Οι μαθητές μπορούν να δημιουργήσουν μια διαδικτυακή κοινότητα μεταξύ τους ή / και με μαθητές από άλλα σχολεία και να δημιουργήσουν διαδικτυακές αφίσες και διαδικτυακή καμπάνια μέσω διαδικτυακών εργαλείων συνεργασίας για κοινωνικά θέματα και θέματα που σχετίζονται με τη σχολική κοινότητα. Μπορούν να δημιουργήσουν βίντεο που μπορούν να ανεβάσουν στο κανάλι youtube του σχολείου και σε μια σελίδα Facebook, όπου τα σχόλια είναι ανοιχτά σε όλους

Ερωτήσεις:

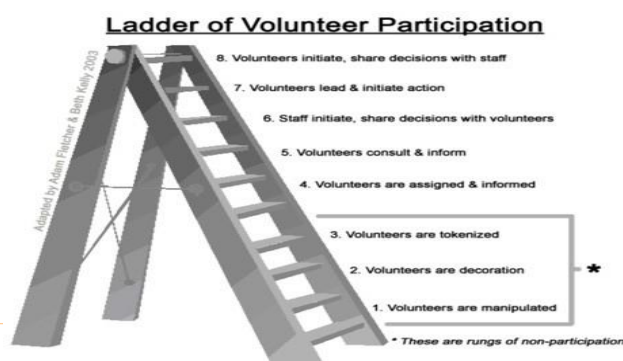
- 1) Οι εκπαιδευτικοί υποστηρίζουν ψηφιακά εργαλεία συνεργασίας (εργαλεία Web 2.0); Με ποιους τρόπους;
- 2) Το σχολείο υποστηρίζει κοινωνικά δίκτυα; Το σχολείο έχει π.χ. κανάλι youtube; Οι μαθητές ανεβάζουν βίντεο; Λαμβάνουν σχόλια για αυτά;
- 3) Ενθαρρύνουν οι εκπαιδευτικοί ομάδες μαθητών μέσω του messenger / viber / whats' app;
- 4) Με ποιους τρόπους λαμβάνουν οι μαθητές αποφάσεις σχετικά με τη διαχείριση του σχολείου μέσω διαδικτυακών εργαλείων;
- 5) Πώς μπορούν οι ρόλοι του διαμεσολαβητή και των μαθητών να συμβαδίζουν και να εναρμονιστούν όσον αφορά την ωριμότητα και την επίτευξη των στόχων τους;
- 6) Εργαλεία;
- 7) Πώς θα μπορούσαν οι ρόλοι συντονιστή και μαθητή να εναρμονίζονται στο επίπεδο της ωριμότητας και της επίτευξης των στόχων τους;

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στη διεύθυνση:

<https://www.ungdomogfritid.no/wpcontent/uploads/Participation-handbook.pdf>

3) Κλίμακα της συμμετοχής Εθελοντή - Adam Fletcher (2003)

Ο σκοπός αυτού του μοντέλου είναι να καταστήσει τον εθελοντισμό ένα κατάλληλο εργαλείο για τη δημοκρατία και τις βιώσιμες κοινότητες σήμερα, και με αυτόν τον τρόπο να δημιουργήσει μια ζωντανή κοινωνία του αύριο, που θα βασίζεται σε αξίες και έναν σκοπό. Η Κλίμακα της συμμετοχής Εθελοντή αναπτύχθηκε βασισμένη στην έννοια ότι ο εθελοντισμός πρέπει να είναι απελευθερωτικός για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς - τον εθελοντή καθώς και την κοινότητα. Αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο αυτό το μοντέλο αντιπροσωπεύει το όραμά του για δημοκρατική και προσανατολισμένη προς την κοινότητα συμμετοχή για όλους τους ανθρώπους (όπως φαίνεται από το "The Freechild Project"). Άτομα και οργανισμοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτό το μοντέλο για να αρχίσουν να σκέφτονται πώς οι εθελοντές όλων των ηλικιών μπορούν να ενσωματωθούν ως ενδυναμωμένοι, συνειδητοί συμμετέχοντες σε όλους τους τομείς της κοινωνίας. Η Κλίμακα δεν είναι ένα στατικό εργαλείο που προορίζεται να περιγράψει ολόκληρα προγράμματα ή ολόκληρη την εμπειρία των ατόμων. Αντίθετα, προορίζεται να βοηθήσει τα άτομα να προσδιορίσουν πού βρίσκονται σε οποιοδήποτε σημείο του εθελοντισμού τους και σε ποια σημεία μπορούν να έχουν φιλοδοξίες να τον αναπτύξουν. Οι άνθρωποι μπορούν να καταλάβουν πολλά σημεία στην Κλίμακα ταυτόχρονα. Οι οργανισμοί μπορούν να εμπλέξουν διαφορετικούς εθελοντές για να καλύψουν τις ανάγκες τους. Αυτά τα έργα-projects ενδυναμώνουν τα μέλη της κοινότητας, ενώ ταυτόχρονα τους επιτρέπουν να έχουν πρόσβαση και να μαθαίνουν από έμπειρους εθελοντές.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό Δραστηριότητες:

Σκοπός: να καταστήσει τον εθελοντισμό ένα κατάλληλο εργαλείο για τη δημοκρατία και τις βιώσιμες κοινότητες σήμερα, και με αυτόν τον τρόπο να δημιουργήσει μια ζωντανή κοινωνία του αύριο, που θα βασίζεται σε αξίες και έναν σκοπό

Δραστηριότητες: Οι μαθητές συζητούν τρόπους εθελοντισμού και ανακούφισης του πόνου. Π.χ. Αποφασίζουν να μαζέψουν φαγητό και ρούχα για την κοινωνική ανταλλαγή και το κοινωνικό παντοπωλείο. Αποφασίζουν να αναλάβουν δράσεις για τα παιδιά χωρίς προστασία, για να βοηθήσουν άτομα με ειδικές ανάγκες. Κάνουν ένα σχέδιο δράσης για το πώς μπορούν να οργανώσουν αυτές τις δραστηριότητες εθελοντισμού, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα βήματα της Συμμετοχής των Εθελοντών και πώς μπορούν να συνεργαστούν με το σχολείο τους και με άλλους σχετικούς οργανισμούς.

Ερωτήσεις:

- 1) Το σχολείο σας ενθαρρύνει τον εθελοντισμό; Τι είδους εθελοντισμό;
- 2) Τι ρόλο παίζουν οι μαθητές στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τον εθελοντισμό;
- 3) Οι γονείς είναι υποστηρικτικοί;
- 4) Με ποιους τρόπους διαδίδουν οι μαθητές τον αντίκτυπο του εθελοντισμού στην τοπική κοινωνία;
- 5) Εμπνέουν τους συνομηλίκους τους;
- 6) Πώς μπορούν οι εθελοντές να καταφέρουν να αποφύγουν τη χειραγώγηση ή την εργαλειοποίηση;
- 7) Πώς μπορούν να απελευθερωθούν- να χειραφετηθούν όλοι οι εμπλεκόμενοι;

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στη διεύθυνση:

<https://adamfletcher.net/purpose-empowerment-and-the-experience-of-volunteerism-in-community/>

4) Μονοπάτι για τη συμμετοχή - Harry Shier (2001)

Η πορεία προς τη συμμετοχή είναι ένα μοντέλο που προβλέπει επίπεδα συμμετοχής ιεραρχικά οργανωμένα:

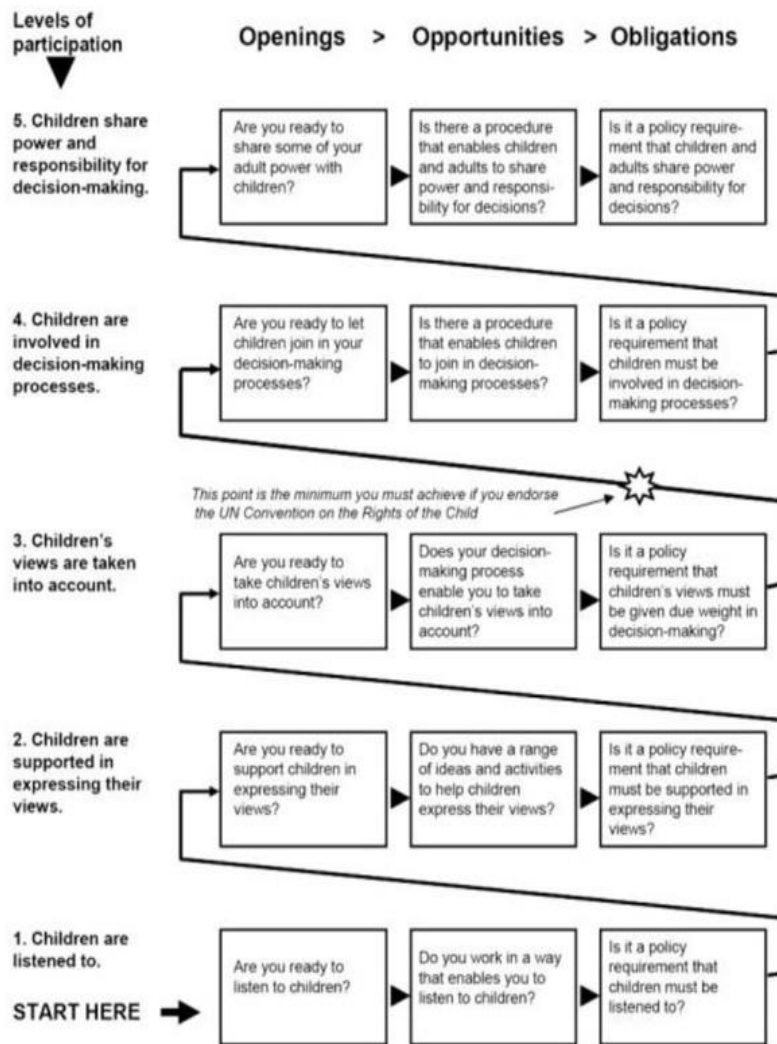
1. Τα παιδιά ακούγονται.
2. Τα παιδιά υποστηρίζονται να εκφράσουν την άποψή τους.
3. Οι απόψεις των παιδιών λαμβάνονται υπόψη.
4. Τα παιδιά συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
5. Τα παιδιά μοιράζονται την εξουσία και την ευθύνη για τη λήψη αποφάσεων.

Εκτός από τα επίπεδα και τους δρόμους για τη συμμετοχή, το μοντέλο εξετάζει τρία στάδια δέσμευσης: 1) Ανοίγματα - ένα άνοιγμα συμβαίνει όταν εσείς ή η ομάδα σας είστε έτοιμοι και πρόθυμοι να εργαστείτε σε αυτό το επίπεδο. 2) Ευκαιρίες- μια ευκαιρία προκύπτει όταν έχετε τις δεξιότητες και τους πόρους να είστε σε θέση να εργαστείτε σε αυτό το επίπεδο και 3) Υποχρεώσεις - μια υποχρέωση καθιερώνεται όταν η συμφωνημένη πολιτική του οργανισμού απαιτεί από εσάς να εργαστείτε σε αυτό το επίπεδο.

Το να ανεβείτε τα επίπεδα αυξάνει την ένταση δέσμευσης και μετατοπίζει σταδιακά την ισορροπία ισχύος.

Αυτό το μοντέλο είναι, στην πραγματικότητα, ένα πρακτικό εργαλείο σχεδιασμού και αξιολόγησης. Βοηθά τους ενήλικες να προσδιορίσουν το επίπεδο συμμετοχής των παιδιών των πέντε επιπέδων. Απευθυνόμενο σε ενήλικες, το μοντέλο δείχνει ότι μπορεί να μην είναι έτοιμοι να μοιραστούν την εξουσία με τους νέους, οπότε χρειάζονται επίσης ενδυνάμωση στην αλλαγή του μοντέλου ζωής τους. Ορισμένες αρχές υποστηρίζουν αυτό το μοντέλο, το οποίο μπορεί να περιγραφεί ως εξής:

- 1) Δεν μπορούμε να ενδυναμώσουμε, αλλά μπορούμε να βοηθήσουμε να ενδυναμωθεί κάποιος.
- 2) Μπορούμε να κατανοήσουμε τον αποκλεισμό και τις διακρίσεις και να οργανώσουμε αλληλεγγύη για να τους αντιταχθούμε.
- 3) Μπορούμε να διευκολύνουμε τη δυναμική αλληλεπίδραση μεταξύ ασφαλών χώρων για τα παιδιά και τους ενήλικους
- 4) Λειτουργήστε χώρους όπου λαμβάνονται αποφάσεις.
- 5) Μπορούμε να υποστηρίξουμε (και να εξασφαλίσουμε πόρους) για τα παιδιά, ώστε να αναλάβουν δράση στα ζητήματα που τους αφορούν,
- 6) καθώς και τα θέματα που μας αφορούν.

**Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;
Ερωτήσεις:**

- 1) Ποιος είναι ο ρόλος που έχουν σήμερα οι μαθητές στα σχολικά προγράμματα διαχείρισης;
 - 2) Πού βρίσκεται το σχολείο σας πάνω στο συνεχές του ανοίγματος συνεργασίας, στο σημείο των ευκαιριών συνεργασίας;
 - 3) Αναθέτει υποχρεώσεις και στις δύο πλευρές;
 - 4) Χρειάζεστε ένα πρακτικό εργαλείο για τον σχεδιασμό συμμετοχής;
 - 5) Έχετε κάποιο σύστημα αξιολόγησης για τη μέτρηση της συμμετοχής των μαθητών σε συνεργασία μεταξύ παιδιών και ενηλίκων;
- Αυτό το μοντέλο σας παρέχει ένα πρακτικό εργαλείο σχεδιασμού και αξιολόγησης κατά τη διαδικασία συμμετοχής

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στα:

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/chi.617>

https://ucc.dk/sites/default/files/pathways_to_participation.pdf

5) Το πλαίσιο RMSOS - Συμβούλιο της Ευρώπης (2003)

Το Πλαίσιο RMSOS παρέχει πέντε βασικούς παράγοντες που πρέπει να υπάρχουν για την ουσιαστική συμμετοχή των νέων. Αυτά τα στοιχεία ενσωματώνουν μια ολιστική προσέγγιση για τη συμμετοχή των νέων, και είναι: Δικαίωμα, Μέσα, Χώρος, Ευκαιρία και Υποστήριξη.

ΔΙΚΑΙΩΜΑ: Η νεολαία πρέπει να είναι ενεργή στην προώθηση των δικαιωμάτων της, συμπεριλαμβανομένου του αυτονόητου δικαιώματός τους για συμμετοχή.

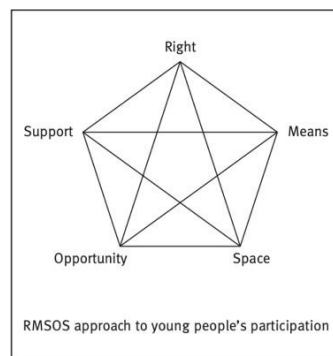
ΜΕΣΑ: Για να ενθαρρυνθούν οι νέοι να συμμετάσχουν, πρέπει να διασφαλιστεί ότι ικανοποιούνται οι βασικές ανάγκες τους. Αυτές περιλαμβάνουν επαρκή κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση, στέγαση, υγειονομική περίθαλψη, μεταφορά, τεχνογνωσία και πρόσβαση στην τεχνολογία.

ΧΩΡΟΣ: Οι νέοι χρειάζονται φυσικό χώρο για να συναντηθούν, αλλά και ένα χώρο για να συμμετάσχουν στο θεσμικό πλαίσιο

της χάραξης πολιτικής. Αυτό σημαίνει ότι οι απόψεις, οι συστάσεις και τα συμπεράσματα των νέων πρέπει να έχουν πραγματικό αντίκτυπο στις αποφάσεις που λαμβάνονται.

ΕΥΚΑΙΡΙΑ: Οι νέοι πρέπει να έχουν εύκολη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο συμμετοχής τους, ποιες είναι οι διαθέσιμες ευκαιρίες και πού είναι, ώστε να μπορούν να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τη συμμετοχή τους. Οι εκδηλώσεις, οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων και τα συστήματα πρέπει να είναι φιλικά προς τους νέους και πρέπει να διασφαλιστεί ότι οι νέοι έχουν την ευκαιρία να συμμετάσχουν όσον αφορά την ύπαρξη επαρκούς χρόνου και υποστηρικτικών δομών.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ: Οι νέοι έχουν πολλά ταλέντα και δυνατότητες συμμετοχής, αλλά χωρίς την απαραίτητη υποστήριξη η συμμετοχή τους μπορεί να μην είναι τόσο αποτελεσματική όσο θα μπορούσε. Θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε διάφορες μορφές υποστήριξης: οικονομική, θεσμική, ηθική υποστήριξη και συμβουλές. Το ίδρυμα- ο θεσμός ή η κοινότητα πρέπει να υποστηρίξουν και να αναγνωρίσουν τη σημασία και τη συμβολή της συμμετοχής των νέων, όχι μόνο για τους νέους αλλά και για τις δημόσιες αρχές και την κοινωνία γενικότερα.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

Ερωτήσεις:

- 1) Τι ρόλο παίζουν οι νέοι στη λήψη αποφάσεων στη διαχείριση του σχολείου σας;
- 2) Ποια είναι τα πιο σημαντικά μέσα που χρειάζονται οι νέοι στο τοπικό σας πλαίσιο, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν πλήρως σε ένα πρόγραμμα διαχείρισης σχολείου;
- 3) Με ποιους τρόπους μπορούν οι νέοι να έχουν πραγματικό αντίκτυπο στο τελικό αποτέλεσμα των αποφάσεων που επηρεάζουν την εκπαιδευτική τους ζωή; Πώς δίνει το σχολείο σας στους νέους τη δυνατότητα να εκφράσουν τις απόψεις, τις επιθυμίες και τις ανησυχίες τους σχετικά με τον τρόπο που εξελίσσεται η διαδικασία;
- 4) Ποιες είναι οι ευκαιρίες συμμετοχής των νέων στο σχολείο σας; Με ποιον τρόπο / ποιους τρόπους δίνει η πρωτοβουλία σας στους νέους την ευκαιρία να ασκήσουν τη δημοκρατία και την ενεργό πολιτεότητα; Τι είδους νέοι μπορούν να συμμετάσχουν; Αυτοί οι νέοι κατέχουν ήδη ηγετικές θέσεις;
- 5) Με ποιον τρόπο υποστηρίζει το σχολείο σας τη συμμετοχή των νέων; Μπορεί η διαδικασία σας να βελτιώσει την κατάσταση; Πώς; Τι δεξιότητες χρειάζονται οι νέοι για να συμμετάσχουν ενεργά;

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στη διεύθυνση:

<https://rm.coe.int/16807023e0> <https://www.ungdomogfritid.no/wp-content/uploads/Participation-handbook.pdf>

6) Επτά πεδία συμμετοχής – Francis & Lorenz (2002)

Αυτό το μοντέλο προέκυψε από το ενδιαφέρον των υπευθύνων χάραξης πολιτικής για τη συμμετοχή των νέων στον πολεοδομικό σχεδιασμό και το σχεδιασμό πολιτικών γενικά, και υποστηρίζεται από την έρευνα στους τομείς της περιβαλλοντικής ψυχολογίας και του σχεδιασμού της πόλης.

Στο πλαίσιο του σχεδιασμού αστικού περιβάλλοντος και με βάση μια ιστορική και κριτική ανασκόπηση της συμμετοχής των παιδιών και των νέων στον πολεοδομικό σχεδιασμό και σχεδιασμό γενικότερα, παρουσιάζονται ιεραρχικά επτά προσεγγίσεις / στάδια συμμετοχής των νέων:

Επτά προσεγγίσεις / στάδια συμμετοχής:

- 1) Το ρομαντικό πεδίο: τα παιδιά και οι νέοι ως σχεδιαστές.
- 2) Το πεδίο της συμβουλευτικής: σχεδιαστές για παιδιά και νέους.
- 3) Το πεδίο των αναγκών: κοινωνικοί επιστήμονες για παιδιά και νέους.
- 4) Το πεδίο μάθησης: παιδιά και νέοι ως μαθητές.
- 5) Το πεδίο των δικαιωμάτων: παιδιά και νέοι ως πολίτες
- 6) Το θεσμικό πεδίο: παιδιά και νέοι ως ενήλικες.
- 7) Το πεδίο ενεργοποίησης: συμμετοχή με όραμα.

Παρά τη στενή σχέση τους, κάθε προσέγγιση μπορεί να προσφέρει ένα χρήσιμο σημείο εκκίνησης για πιο αποτελεσματική συμμετοχή των νέων. Η ανάπτυξη κάθε σφαίρας-πεδίου μπορεί να συσχετιστεί με πολιτικές και πολιτιστικές αλλαγές στο γενικότερο πλαίσιο. Η πρακτική κινητοποίησης με παιδιά και νέους είναι μια εκπαιδευτική δραστηριότητα που διατυπώνει περιβαλλοντικές αρχές και έννοιες με μεθόδους που ευνοούν τη συμμετοχή των νέων στη διαδικασία σχεδιασμού.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας; Ερωτήσεις:

- 1) Τι δημιουργεί ένα καλό περιβάλλον; Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για να σχεδιάσετε το αστικό περιβάλλον;
- 2) Ποιο είναι το σκεπτικό στην τρέχουσα επικοινωνιακή και δημιουργική διαδικασία; Είναι τα ίδια τα παιδιά και οι νέοι σχεδιαστές; Η συμμετοχή τους γίνεται με βάση το όραμά τους;

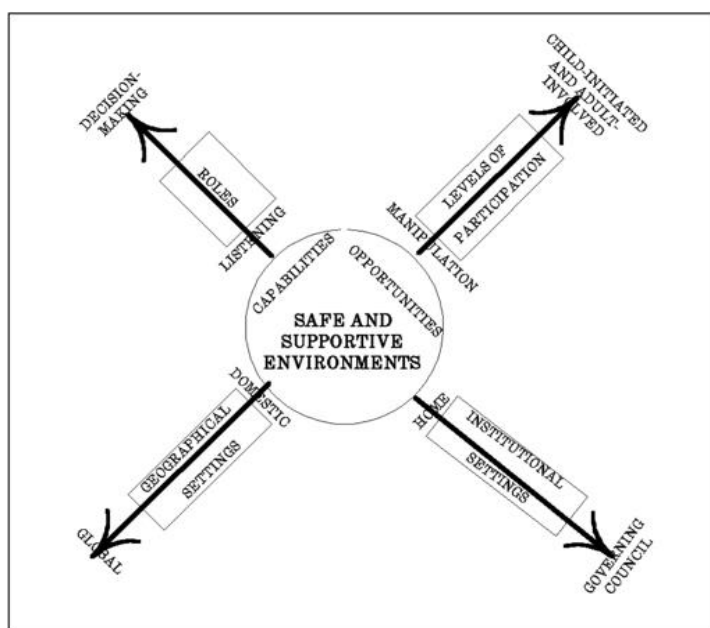
Χρησιμοποιήστε αυτό το μοντέλο και θα είστε σε θέση να δημιουργήσετε διαδικασίες για παιδιά και νέους, ώστε να συμμετάσχουν στη δημιουργία ενός πραγματικά καλού περιβάλλοντος με τις κατάλληλες αρχές και μεθόδους.

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στη διεύθυνση:

Francis, M. & Lorenzo, R. (2002). Seven Realms of Children's Participation. *Journal of Environmental Psychology*, 22, 157-169

7) Μια στρατηγική προσέγγιση προς τη συμμετοχή – UNICEF (2001)

Το μοντέλο στοχεύει στην προώθηση της ουσιαστικής συμμετοχής των νέων (10-19 ετών), σε παγκόσμιο επίπεδο, σε επίπεδο χώρας και κοινότητας. Προτείνει μια προϋπόθεση για συμμετοχή: ασφαλή και υποστηρικτικά περιβάλλοντα, όπου οι δυνατότητες και οι ευκαιρίες συμμετοχής αναπτύσσονται με 4 διαφορετικούς άξονες, με διαβαθμισμένο και προοδευτικό τρόπο: 1) Ρόλος των νέων (από την ακρόαση έως τη λήψη αποφάσεων). 2) Επίπεδα συμμετοχής (από τη χειραγώγηση έως τη συμμετοχή των παιδιών και τη συμμετοχή των ενηλίκων). 3) Θεσμικές ρυθμίσεις (από το σπίτι έως το διοικητικό συμβούλιο) και 4) Γεωγραφικές ρυθμίσεις (από το εγχώριο έως το παγκόσμιο επίπεδο).

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας; Ερωτήσεις:

Οι νέοι έχουν συμμετοχικό ρόλο σε συλλογικό, κοινωνικό, εθνικό, παγκόσμιο επίπεδο; Υπάρχουν συζητήσεις μεταξύ ενδιαφερομένων, υπερασπιστών και συμβούλων, ακτιβιστών; Διατίθενται πόροι για μια επιτυχημένη διαδικασία συμμετοχής; Δεν απορρίπτεται αυθαίρετα η συμμετοχή και δεν είναι υποχρεωτική αλλά εθελοντική;

Η στρατηγική προσέγγιση της Unicef με 4 διαφορετικούς άξονες μάς δείχνει μία ουσιαστική και πλήρη νοήματος διαδικασία συμμετοχής

Πρακτικά παραδείγματα:

Οι μαθητές προετοιμάζουν ένα μάθημα και το καθοδηγούν.

Οι μαθητές προετοιμάζουν μαθήματα για βραδινές ή τουριστικές δραστηριότητες.

Οι μαθητές προετοιμάζουν μια εκδήλωση (κουίζ, διαγωνισμό, μνημείο) και τη διεξάγουν.

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στα:

https://www.unicef.org/Participation_Rights_of_Adolescents_Rajani_2001.pdf

8) Μοντέλο Συμμετοχής Trilla and Novella - Trilla and Novella (2001)

Με βάση την κλίμακα του Hart, η Trilla και η Novella προτείνουν τέσσερα είδη συμμετοχής των παιδιών. Κάθε είδους συμμετοχή καθορίζεται από τα χαρακτηριστικά της. Είναι ποιοτικά και φαινομενολογικά διαφορετικά, αλλά όλα παρέχουν σημαντικά στοιχεία για την ανάπτυξη συμμετοχικών ικανοτήτων. Κάθε ένα από αυτά περιλαμβάνει υποκατηγορίες ή διαφορετικούς βαθμούς συμμετοχής. Οι διαφορές σχετίζονται κυρίως με τέσσερις παράγοντες διαμόρφωσης: τον βαθμό συμμετοχής, την ευαισθητοποίηση στην πληροφορία, την ικανότητα λήψης αποφάσεων και τη δέσμευση-ευθύνη. Η πρόταση Trilla και Novella είναι:

- 1) Απλή συμμετοχή, που συνίσταται στη συμμετοχή σε μια δραστηριότητα κάποιου ως θεατή χωρίς την παρέμβαση των παιδιών στην προετοιμασία ή το περιεχόμενο ή την ανάπτυξη. Απλώς τα παιδιά ακολουθούν οδηγίες.
- 2) Η συμβουλευτική συμμετοχή περιλαμβάνει τη λήψη της γνώμης των μαθητών σε θέματα αρμοδιότητας ή ενδιαφέροντός τους, και αυτό συνεπάγεται ενεργή ακρόαση από τους ενήλικες.
- 3) Προβολική συμμετοχή, τα παιδιά γίνονται υπεύθυνα για το έργο και γίνονται παράγοντες της αλλαγής. Αυτός ο τύπος συμμετοχής είναι πιο περίπλοκος και μπορεί να παρουσιαστεί σε διαφορετικούς χρόνους του έργου.
- 4) Η μετα-συμμετοχή είναι ότι οι μαθητές διεκδικούν το δικαίωμά τους να συμμετέχουν, κάτι που απαιτεί τη δημιουργία μηχανισμών και χώρων συμμετοχής, καθώς και ένα κλίμα εμπιστοσύνης που να την επιτρέπει. Από την απλή συμμετοχή έως τη μετα-συμμετοχή υπάρχει μια προοδευτική αύξηση στην πολυπλοκότητα της συμμετοχής. Οι συμμετοχικές εμπειρίες μπορεί να περιλαμβάνουν περισσότερα από ένα είδη συμμετοχής, επομένως αυτά τα είδη δεν είναι αποκλειστικά μιας κατηγορίας αλλά πολύπλοκα και πολυδιάστατα.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

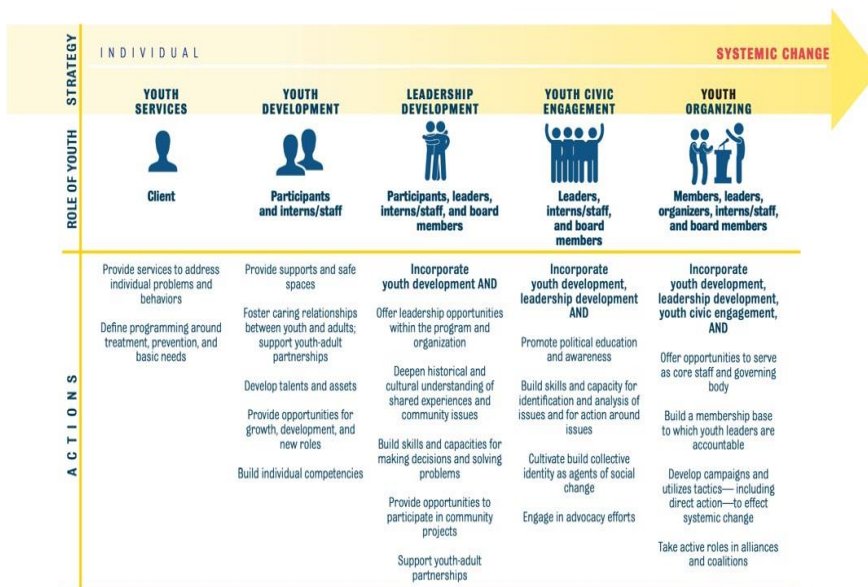
Ερωτήσεις:

- 1) Ποια είναι η συμμετοχή των μαθητών στο σχολείο σας στη διαχείριση του σχολείου;
- 2) Συμμετέχουν σαν θεατές χωρίς να αποφασίζουν τίποτα;
- 3) Ακούγονται οι γνώμες και η φωνή τους;
- 4) Λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις τους;
- 5) Είναι υπεύθυνοι για τα σχέδια διαχείρισης του σχολείου; Ή είναι αρκετά ενδυναμωμένοι ώστε να διεκδικήσουν το δικαίωμά τους να συμμετάσχουν;
- 6) Εάν δεν είστε στο τελευταίο στάδιο, σκεφτείτε και σχεδιάστε με τους μαθητές μια διαδικασία που να σας επιτρέπει να κάνετε μια προοδευτική ανάπτυξη της συμμετοχής των νέων στο σχολείο σας. Προχωρήστε βήμα προς βήμα προς την ανάπτυξη και την ενδυνάμωση των νέων.

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στα: **XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX**

9) Το συνεχές της δέσμευσης των νέων FCYO -Funders' Collaborative on Youth Organizing (2003)

Αυτό το μοντέλο επιδιώκει την ανάπτυξη των νέων, την ανάπτυξη των ηγετικών ικανοτήτων των νέων και τη συμμετοχή των πολιτών μέσω της συλλογικής ενδυνάμωσης και της οργάνωσης των νέων. Το FCYO ορίζει την οργάνωση των νέων ως «στρατηγική ανάπτυξης και κοινωνικής δικαιοσύνης των νέων, που εκπαιδεύει τους νέους στην οργάνωση και την υπεράσπιση-συμβουλευτική της κοινότητας και τους βοηθά στη χρήση αυτών των δεξιοτήτων, ώστε να αλλάξουν τις σχέσεις εξουσίας και να δημιουργήσουν ουσιαστική θεσμική αλλαγή». Το συνεχές της δέσμευσης των νέων βοηθά στον εντοπισμό της κοινωνικής αλλαγής που καθοδηγείται από τους νέους σε σχέση με άλλες επικρατούσες προσεγγίσεις στην εργασία με νέους. Αυτό το συνεχές αναπτύχθηκε σε πέντε ευρείες κατηγορίες: 1) Προσέγγιση των Υπηρεσιών Νέων. 2) Ανάπτυξη νέων 3) Ηγεσία νέων 4) Πολιτική δέσμευση. 5) Οργανισμοί νέων. Κάθε μία από τις πέντε κατηγορίες προσφέρει υπηρεσίες και προγράμματα στους νέους και παίζει σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη της υγιούς ανάπτυξης και της ανάπτυξής τους ως ατόμων. Η σκόπιμη και συνειδητή προώθηση των οργανισμών σε κάθε επίπεδο συνεχίζει να ωφελεί τόσο τα άτομα όσο και τις κοινότητες, επειδή οι νέοι έχουν σημαντικές ευκαιρίες να συμμετάσχουν σε πολιτικές ηγετικές θέσεις και στην κοινωνική αλλαγή.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

Ερωτήσεις:

- 1) Ποιος είναι ο ρόλος που έχουν σήμερα οι μαθητές στα προγράμματα διαχείρισης του σχολείου; Είναι απλώς αποδέκτες; Ενεργοί συμμετέχοντες; Ίσως ηγούνται αυτού του τύπου έργων-projects; Ή είναι οι διοργανωτές;
- 2) Είναι το σχολείο σας έτοιμο να προχωρήσει ένα βήμα μπροστά στο συνεχές της δέσμευσης των νέων; Στη συνέχεια, ελέγξτε τον επόμενο «ρόλο της νεολαίας» στο συνεχές και εξετάστε το ενδεχόμενο να αναπτύξετε τις προτεινόμενες δραστηριότητες που θα υλοποιηθούν για το σχέδιο διαχείρισης του σχολείου καθώς και ένα συγκεκριμένο σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του.

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στη διεύθυνση:

http://www.perrinfamilyfoundation.org/wpcontent/uploads/2013/11/PFF_A-New-Role-for-CT-Youth.pdf

- 1) Πλέγμα συμπεριφοράς - BJ Fogg (2010)
- 2) Τα 4 C της διαδικτυακής συμμετοχής - Derek Wenmoth (200&)
- 3) Μοντέλο εμπλοκής 4 L - Tony Karrer (2006)
- 4) Βασικές διαστάσεις της συμμετοχής - Driskell & Neema (2009)
- 5) Κλίμακα διαδικτυακής συμμετοχής - Bernoff & Li (2010)
- 6) Πίνακας της Συμμετοχής - Tim Davies (2009)
- 7) Το δέντρο της συμμετοχής - Harry Shier (2010)
- 8) Το μοντέλο συμμετοχής CLEAR - Lawndes & Pratchett (2006)
- 9) Προσέγγιση τριών οπτικών στη συμμετοχή - DFID-CSO (2010)

1) Πλέγμα Συμπεριφοράς - BJ Fogg (2010)

Αυτό το μοντέλο επικεντρώνεται στην αλλαγή συμπεριφοράς. Είναι ένα γενικευμένο μοντέλο αλλαγής συμπεριφοράς και δεν επικεντρώνεται συγκεκριμένα σε θέματα συμμετοχής των νέων, αλλά αποτελεί τη βάση για αλλαγή συμπεριφοράς για μεγαλύτερη συμμετοχή των νέων. Το πλέγμα συμπεριφοράς περιλαμβάνει 15 τρόπους με τους οποίους η συμπεριφορά μπορεί να αλλάξει και μπορεί να βοηθήσει τους σχεδιαστές και τους ερευνητές να εργαστούν πιο αποτελεσματικά. Η καινοτομία του υπερβαίνει τον εντοπισμό των 15 τύπων αλλαγής συμπεριφοράς, γνωρίζοντας ότι κάθε τύπος συμπεριφοράς έχει την ψυχολογία του, οπότε οι ψυχολογικές τεχνικές και οι τεχνικές πειθούς (όπως η ενίσχυση, η απλοποίηση, η αυτοπαρακολούθηση, η πρόταση, η επιτήρηση, η εξατομίκευση ή η διόρθωση) πρέπει να είναι διαφορετικές. Το πλέγμα συμπεριφοράς λαμβάνει υπόψη τη συχνότητα και την ένταση της συμπεριφοράς, επομένως, μπορεί να θεωρηθεί ως εργαλείο καθοδήγησης παρεμβάσεων που εστιάζουν στη συμμετοχική συμπεριφορά, δηλαδή στη νεολαία.

	GREEN Do new behavior	BLUE Do familiar behavior	PURPLE Increase behavior intensity	GRAY Decrease behavior intensity	BLACK Stop existing behavior
 DOT One time	 GREEN DOT Do a new behavior one time	 BLUE DOT Do familiar behavior one time	 PURPLE DOT Increase behavior one time	 GRAY DOT Decrease behavior one time	 BLACK DOT Stop behavior one time
 SPAN Period of time	 GREEN SPAN Do behavior for a period of time	 BLUE SPAN Maintain behavior for a period of time	 PURPLE SPAN Increase behavior for a period of time	 GRAY SPAN Decrease behavior for a period of time	 BLACK SPAN Stop behavior for a period of time
 PATH From now on	 GREEN PATH Do new behavior from now on	 BLUE PATH Maintain behavior from now on	 PURPLE PATH Increase behavior from now on	 GRAY PATH Decrease behavior from now on	 BLACK PATH Stop behavior from now on

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

Ερωτήσεις:

- 1) Είναι δυνατόν να αλλάξετε τον τρόπο με τον οποίο ένα άτομο συμπεριφέρεται, συμμετέχει σε διαδικασίες ή αντίστροφα;
 - 2) Είναι οι συμπεριφορές διαφορετικές; Ο ένας τύπος συμπεριφοράς οδηγεί στον επόμενο;
 - 3) Υπάρχει τρόπος να βοηθήσουμε να εργαστείτε πιο αποτελεσματικά; Υπάρχουν ψυχολογικές στρατηγικές και τεχνικές;
- Αυτό το "Πλέγμα συμπεριφοράς" δείχνει συγκεκριμένα βήματα για την επίτευξη του επιθυμητού τρόπου συμπεριφοράς.

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στη διεύθυνση: <https://www.behaviorgrid.org/>
https://www.researchgate.net/publication/220962749_Successful_Persuasive_Technology_for_Behavior_Reduction_Mapping_to_Fogg's_Gray_Behavior_Grid

2) Τα 4 C της διαδικτυακής συμμετοχής - Derek Wenmoth (2006)

Αυτό το μοντέλο δείχνει το είδος της συμμετοχής σε διαδικτυακές κοινότητες, παρατηρώντας τη συμμετοχή των ανθρώπων σε ιστολόγια και φόρουμ. Προσδιορίζει τέσσερις ιεραρχικές φάσεις συμμετοχής σε διαδικτυακά περιβάλλοντα: 1) Καταναλωτής. 2) Σχολιαστής 3) Συντελεστής που συνεισφέρει 4) Σχολιαστής. Σε διάφορες φάσεις, τα κίνητρα, οι συμπεριφορές και τα αποτελέσματα είναι διαφορετικά.

Η πρώτη φάση (Καταναλωτής) είναι όπου οι συμμετέχοντες διαβάζουν και εξερευνούν απλώς τις θέσεις άλλων. Αντί να είναι παθητικός όπως υποδηλώνει η λέξη ενεδρεύων (lurker), οι καταναλωτές μπορούν να είναι πολύ ενεργοί συμμετέχοντες σε μια διαδικτυακή κοινότητα - απλά δεν είναι ακόμη ορατοί σε άλλους.

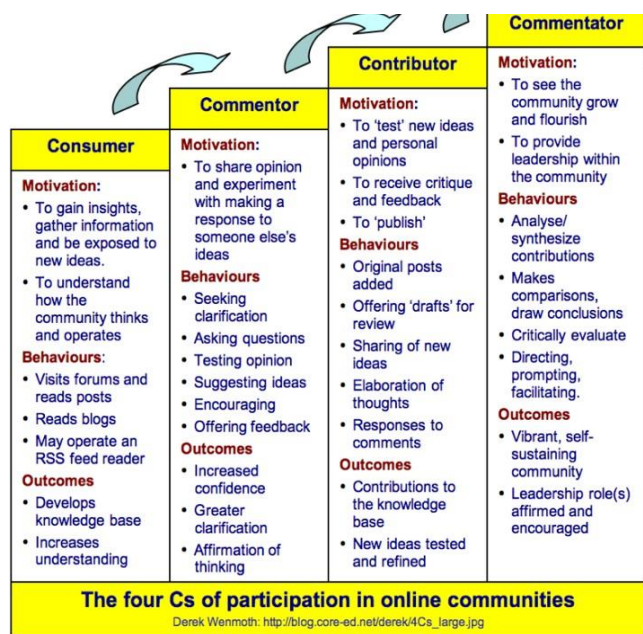
Στη δεύτερη φάση (σχολιαστής), οι άνθρωποι κάνουν σχόλια σε άλλες δημοσιεύσεις (είτε σε ιστολόγια, είτε σε φόρουμ συζήτησης), ζητώντας συχνά διευκρινίσεις, συμφωνώντας με μια δήλωση ή κάνοντας μια πρόταση ή προτείνοντας έναν σύνδεσμο ή κάτι παρόμοιο.

Στην τρίτη φάση, οι συμμετέχοντες είναι εκείνοι που έχουν ξεκινήσει τα ιστολόγια τους ή που ξεκινούν νέα θέματα σε φόρουμ συζητήσεων. Είναι σίγουροι ότι θα παρουσιάσουν τις δικές τους ιδέες κ.λπ.

Στην τελευταία φάση, ένας σχολιαστής είναι κάποιος που παίρνει συχνά μια «μετα» άποψη για το τι συμβαίνει, παρέχοντας ένα επίπεδο ηγετικών ικανοτήτων στην κοινότητα. Οι συνεισφορές του θα προσελκύσουν συχνά την προσοχή στη «μεγαλύτερη εικόνα», δημιουργώντας συνδέσμους με άλλες εργασίες - ανάλυση και σύνθεση των συνεισφορών άλλων.

Οι άνθρωποι δεν λειτουργούν αποκλειστικά σε μία από αυτές τις φάσεις. Αντίθετα, οι περισσότεροι άνθρωποι φαίνεται να λειτουργούν κυρίως σε μία ή σε άλλη φάσεις στο ταξίδι τους για να γίνουν διαδικτυακοί πολίτες και ότι υπάρχει κάποιο είδος εξέλιξης που χαρακτηρίζει αυτήν την ανάπτυξη.

Το μοντέλο καθορίζει τις προϋποθέσεις σχετικά με το πόσους συμμετέχοντες στο διαδικτυακό περιβάλλον θα περάσουν σε άλλες φάσεις καθώς αποκτούν κατανόηση και εμπιστοσύνη και Πώς εξελίσσονται μαζί με τις φάσεις του.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

Δραστηριότητα:

Για να ξεκινήσει αυτή η δραστηριότητα, οι μαθητές θα πρέπει να ενημερωθούν για τις 4 διαφορετικές κατηγορίες συμμετεχόντων σε ένα blog. Στη συνέχεια, χωρίζονται σε 4 ομάδες των 5-6 ατόμων και τους δίνεται ο σύνδεσμος για ένα εκπαιδευτικό ιστολόγιο και κάθε ομάδα πρέπει να προσδιορίσει τους διαφορετικούς τρόπους συμμετοχής των μελών. Επίσης, να βρει τα ειδικά χαρακτηριστικά που έχει κάθε ομάδα συμμετεχόντων. Μέσω της παρατήρησης, μπορούν να αντιληφθούν τους διαφορετικούς τύπους λειτουργίας των συμμετεχόντων, αλλά επίσης να συνειδητοποιήσουν τον τρόπο συμμετοχής αυτών των ίδιων στα αντίστοιχα ιστολόγια. Στη συνέχεια, κάθε ομάδα αναφέρει τα ευρήματά της στην ολομέλεια, καθώς και προσωπικές εμπειρίες και απόψεις.

Ερωτήσεις:

- 1) Γιατί οι χρήστες συμμετέχουν σε εικονικές κοινότητες; Γιατί σχολιάζουν οι χρήστες;
- 2) Ποια είναι τα κίνητρα πίσω από τη συμμετοχή των χρηστών στις κοινωνικές κοινότητες;
- 3) Ποιοι είναι οι τρόποι με τους οποίους οι διαδικτυακές κοινότητες μπορούν να ξεπεράσουν την ανισότητα συμμετοχής και να αυξήσουν τη συμμετοχή των χρηστών;
- 4) Οι ίδιοι οι μαθητές συμμετέχουν σε διαδικτυακές κοινότητες;
- 5) Τι ρόλο θεωρούν ότι παίζουν; Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά κάθε ρόλου; Παραμένει σταθερός ο ρόλος τους σε ένα ιστολόγιο ή μπορεί να αλλάξει; και σε ποιες περιπτώσεις;
- 6) Σε περίπτωση δημιουργίας μιας διαδικτυακής κοινότητας της τάξης σας με θέματα εκπαιδευτικού περιεχομένου, ποιο ρόλο θα θέλατε ή θα μπορούσατε να αναλάβετε; Θα συμφωνούσατε σε θέματα όπως να συμμετέχουν και με ποιους ρόλους οι καθηγητές σας;

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στη διεύθυνση:

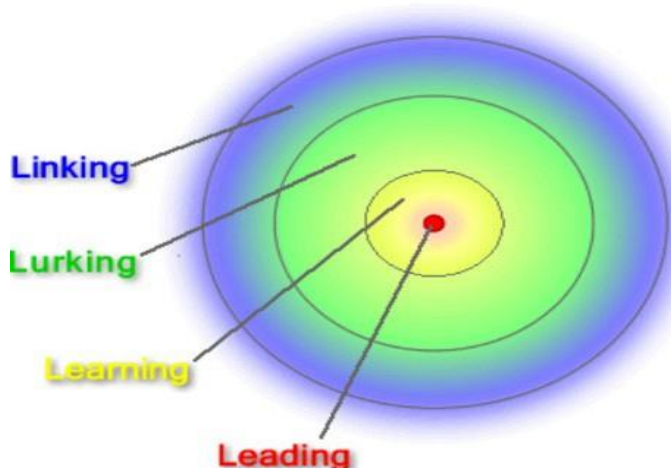
http://blog.core-ed.org/derek/2006/11/participation_online_the_four_.html

3) Μοντέλο εμπλοκής 4 L - Tony Karrer (2006)

Αυτό το μοντέλο δημιουργήθηκε από την ανάλυση ρόλων και αλληλεπιδράσεων των διαδικτυακών κοινοτήτων. Παρά τους ρόλους που δεν μπορούν να προσδιοριστούν αυστηρά, τα βασικά χαρακτηριστικά μπορούν να προσδιοριστούν:

- 1) Σύνδεση - Πρόκειται για επισκέπτες που βρίσκουν μια κοινότητα με τον ένα ή τον άλλο τρόπο και τεστάρουν το ενδιαφέρον τους για την κοινότητα ή όχι.
- 2) Αναμονή - Αυτά τα άτομα δίνουν προσοχή στη δραστηριότητα της ομάδας και περιστασιακά συμμετέχουν σε διάφορες δραστηριότητες. Ενδέχεται να ενδιαφέρονται για μεγαλύτερη συμμετοχή, αλλά είτε δεν αισθάνονται αξία είτε δεν έχουν την τεχνογνωσία.
- 3) Μάθηση - Αυτά τα άτομα είναι τακτικοί επισκέπτες που συμβάλλουν τακτικά στην κοινότητα. Θεωρούνται μέλη της κοινότητας.
- 4) Ηγεσία - Οι ηγέτες βρίσκονται στον πυρήνα μιας κοινότητας. Η ηγεσία είναι θέμα δέσμευσης και προθυμίας να συνεισφέρει κάποιος με συνέπεια. Ο ρόλος του είναι να τονώσει το διαδικτυακό περιβάλλον, για να προσελκύσει περισσότερους ανθρώπους και να αυξήσει τη συμμετοχή.

Τα θολά όρια μεταξύ κάθε τύπου των ρόλων αντικατοπτρίζει τη φύση της συμμετοχής των μελών σε αυτές τις κοινότητες, με τα μέλη να καθορίζουν τη φύση της συμμετοχής τους.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας; Ερωτήσεις:

- 1) Κάθε άτομο έχει ρόλο στην κοινωνία, σε μια συγκεκριμένη κοινότητα;
- 2) Ποιος το καθορίζει, είναι ο μαθητής σε λειτουργία δοκιμών ή νόμιμο περιφερειακό, συμβάλλει στην κοινότητα ή ίσως παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο;

Το "Four L Engagement Model" καθορίζει τη θέση των ατόμων στην κοινότητα και δείχνει ξεκάθαρα την κατάσταση εκεί.

Πρακτικά παραδείγματα:

Διοργανώνεται τακτική εποπτεία (συνομιλία, ανάλυση, συμβουλές, δημιουργική στιγμή, αξιολόγηση, απόφαση, εργασία στο σπίτι) για το μαθητικό συμβούλιο (και όχι μόνο), όπου βλέπουμε και αναλύουμε την πρόδοό μας στη διαχείριση του σχολείου, την εκτέλεση της εργασίας και τις αποφάσεις και τις προγραμματισμός και οργάνωση.

Η επίβλεψη θα οδηγούσε ο δάσκαλος από την αρχή, αλλά με την πάροδο του χρόνου τα ηνία θα παραδίδονταν στους μαθητές.

4) Βασικές διαστάσεις της συμμετοχής - Driskell & Neema (2009)

Αυτό το μοντέλο επικεντρώνεται στην πρακτική συμμετοχής στις κοινότητες, και πιο συγκεκριμένα σε προγράμματα που αναπτύσσονται από ιδρύματα και οργανισμούς που βασίζονται σε κοινότητες, σχολεία, δημόσιους φορείς και άλλες οντότητες, μέσω των οποίων πραγματοποιείται η συμμετοχή. Η συμμετοχή νοείται ως χωρική πρακτική (οι χώροι συμμετοχής δημιουργούνται ή περιορίζονται από οργανωσιακές πρακτικές), διαμορφωμένη από πέντε βασικές αλληλεπικαλυπτόμενες και αλληλένδετες διαστάσεις. Αυτές οι διαστάσεις, κάθε μία δομημένη σε σχέση με την άλλη, προκύπτουν από την ανάλυση και τη συζήτηση των οργανωσιακών παραγόντων που υποστηρίζουν ή περιορίζουν την ουσιαστική συμμετοχή των νέων.

Το μοντέλο παρουσιάζει πέντε αλληλεπικαλυπτόμενες βασικές διαστάσεις: 1) κανονιστική. 2) δομική 3) λειτουργική 4) φυσική και 5) συμπεριφοριστική.

	type	description	manifestations
Normative	conceptual	expression of values regarding young people's participation	organizational mission and goals; statements from the ED; etc.
Structural	tangible - bounded by normative space	gives form to normative space, through organizational structure; programming, staffing and budget priorities	dedicated staff positions for youth outreach; budget for youth-led programs; etc.
Operational	tangible + conceptual - bounded by normative and structural space	everyday processes/mechanisms by which young people participate in decision making and management	youth selection of representatives; youth facilitation of meetings; real weight given to youth input (or youth making decisions on their own)
Physical	tangible - bounded by all of the above	an actual space that young people can claim as their own	A youth meeting room; youth-run center; dedicated (formally or informally) youth hang-out area
Attitudinal	conceptual - unbound though shaped in part by all the above, and vice versa	Individual and group interactions between adults and youth, and between young people	A general culture of acceptance and support towards young people, and between young people; youth expectations regarding their participation

Η ουσιαστική και διαρκής συμμετοχή των νέων μπορεί να αναπτυχθεί και να διατηρηθεί μόνο μέσω της παρουσίας και των πέντε διαστάσεων, αλλά η απουσία μιας από αυτές δεν αποκλείει τη συμμετοχή.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

Αυτό το μοντέλο ενθαρρύνει τους μαθητές να συμμετάσχουν σε μια δημοκρατική διαδικασία λήψης αποφάσεων. Οι εκπαιδευτικοί έχουν το ρόλο ως διευκολυντές να υποστηρίζουν τους μαθητές ώστε αυτοί να οργανωθούν σε ομάδες. Κάθε ομάδα παρουσιάζει έναν τομέα παρέμβασης στο σχολείο, που πιστεύει ότι πρέπει να βελτιωθεί. Σκέφτονται ένα έργο-project και κάνουν μια πρόταση, λαμβάνοντας υπόψη διαφορετικές διαστάσεις του (προϋπολογισμός, χρόνος, φόρτος εργασίας κ.λπ.). Στη συνέχεια, υπάρχει μια φάση στην οποία διεξάγουν μια προεκλογική εκστρατεία, κάθε ομάδα για την ιδέα της. Την ημέρα των εκλογών, επιλέγεται η καλύτερη πρόταση, όλοι οι μαθητές ψηφίζουν και αυτή η πρόταση θα εφαρμοστεί στη συνέχεια από τους μαθητές και τον φορέα διαχείρισης του σχολείου. Όταν οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να αποφασίσουν ή να δώσουν τη γνώμη τους και όταν αισθάνονται ότι ακούγονται, έχουν μια πιο εποικοδομητική στάση απέναντι στα πάντα και είναι πιο αφοσιωμένοι.

Ερωτήσεις:

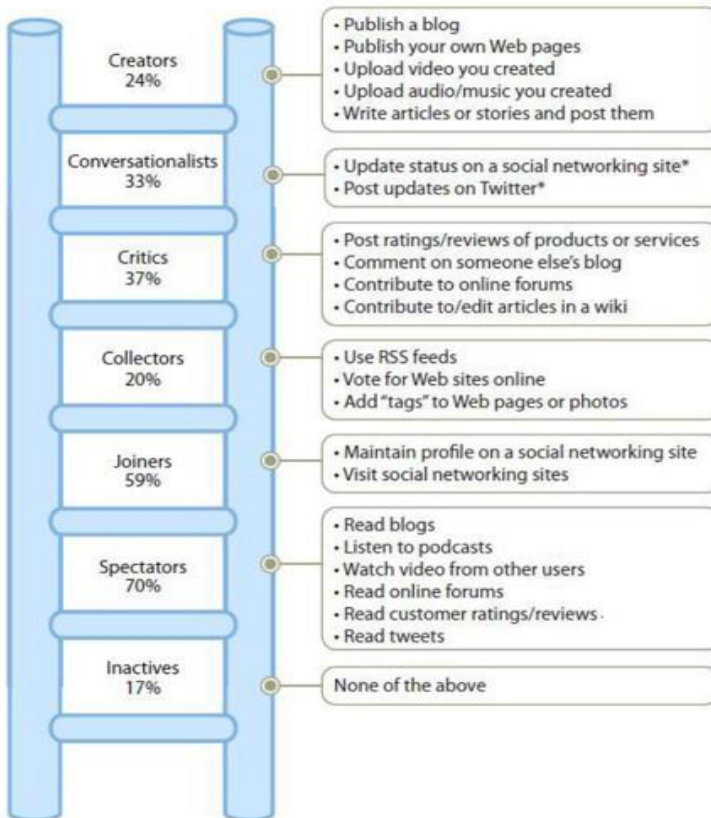
- 1) Πώς θα προωθήσετε την πρωτοβουλία των μαθητών;
- 2) Σε αυτό το είδος συμμετοχής υπάρχει χώρος για όλους τους μαθητές (εξωστρεφείς, ντροπαλοί, αυθόρμητοι);
- 3) Τι είδους εργασίες μπορούν να έχουν σε αυτόν τον τύπο συμμετοχής;

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στα:

Kudva, N. & Driskell, D. (2009). Creating Space for Participation: The Role of Organizational Practice in Structuring Youth Participation. *Community Development*, 40(4), 367-380, DOI: 10.1080/15575330903279705

5) Κλίμακα διαδικτυακής συμμετοχής - Bernoff & Li (2010)

Το μοντέλο παρουσιάζει μια κλίμακα διαδικτυακής συμμετοχής που βασίζεται στην έννοια της κοινωνικής τεχνολογίας, η οποία βλέπει τη διαδικτυακή δραστηριότητα σύμφωνα με τους πολλούς τρόπους συμμετοχής (από το ρόλο του θεατή έως τον ρόλο του δημιουργού). Τα αλληλεπικαλυπτόμενα επίπεδα είναι επίπεδα ενός προφίλ και όχι κατατμήσεις, που αντικατοπτρίζουν τη φύση της συμμετοχής: 1) Ανενεργοί 2) Θεατές 3) Συμμετέχοντες 4) Συλλέκτες 5) Κριτικοί 6) Συνομιλητές; 7) Δημιουργοί.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

Σήμερα, οι περισσότεροι νέοι συμμετέχουν σε κοινωνικές δραστηριότητες που έχουν σχέση με υπολογιστές. Ωστόσο, το επίπεδο συμμετοχής τους στις κοινωνικές τεχνολογίες μπορεί να είναι διαφορετικό. Αυτό το μοντέλο παρουσιάζει αυξανόμενα επίπεδα συμμετοχής που μπορεί να αλληλεπικαλύπτονται ή όχι, αλλά μπορείτε να το εφαρμόσετε στο σχολείο σας συγκεντρώνοντας μια ομάδα μαθητών (διαδικτυακοί καταναλωτές, αναγνώστες ιστολογίων, θεατές βίντεο, ακροατές podcast) και επιτρέποντάς τους να δημιουργήσουν και να διαχειριστούν ένα σχολείο blog, ένα podcast, κ.λπ. Θα εξετάσετε το επίπεδο συμμετοχής των μαθητών στο σχολείο και θα δείτε ποιοι είναι οι δημιουργοί, οι κριτικοί, οι συλλέκτες, οι συνεργάτες, οι θεατές και οι αδρανείς. Οι εκπαιδευτικοί και το σχολικό συμβούλιο έχουν τον ρόλο να υποστηρίξουν τους μαθητές στην ανάπτυξη του έργου τους, αλλά και, επίσης, με τις σχολικές εγκαταστάσεις και τους τεχνικούς πόρους που μπορεί να χρειαστούν.

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στη διεύθυνση: στα:

http://faculty.cbpp.uaa.alaska.edu/afef/mapping_participation_in_activit.html

6) Πίνακας της Συμμετοχής - Tim Davies (2009)

Ο πίνακας της συμμετοχής συνδυάζει την Κλίμακα της Συμμετοχής του Hart (επίπεδο συμμετοχής) στον κατακόρυφο άξονά της και τον τύπο προσέγγισης (από μία φορά, βραχυπρόθεσμες ή άτυπες προσεγγίσεις, έως πιο δομημένες και μακροπρόθεσμες προσεγγίσεις) στον οριζόντιο άξονά της. Αυτό το μοντέλο υποστηρίζει ότι και οι δύο άξονες είναι σημαντικοί για την επίτευξη της ενδυνάμωσης των νέων και την ανάπτυξη πρωτοβουλιών που καθοδηγούνται από τους νέους. Το μέσον του πίνακα είναι ένα βασικό σημείο στην πορεία συμμετοχής των νέων. Το πλέγμα είναι ένα εργαλείο, μια γραφική παράσταση για ατομική ή οργανωτική πρακτική, που δείχνει τα δυνατά σημεία και την αδυναμία της διαδικασίας συμμετοχής σε μια συγκεκριμένη στιγμή. Η συμμετοχή των νέων σε δραστηριότητες (πώς να εκφραστούν δημιουργικά · έκθεση σε διαφορετικά φόρουμ · προγραμματισμός, ομιλία, ανάληψη ευθύνης · ανάπτυξη δικτύων πέρα από την ομάδα των ομοτίμων και ανακάλυψη του πώς συμβαίνει η αλλαγή) παρέχει ευκαιρίες ως βασικό στοιχείο στη διαδικασία αλλαγής.

	Individual complaints or feedback	Surveys & consultations	One-off events or annual participation events	Participation projects - often using arts or media	Peer-led activities such as training, research & evaluation	Youth forum, youth grant-making etc.	Young people involved in governance
Youth initiated - shared decisions with adults							
Youth initiated and directed							
Adult initiated - shared decisions with youth			{ Degrees of participation				
Young people are consulted & kept informed							
Young people are assigned tasks & activities							
Tokenism							
Decoration			{ Levels of non involvement				
Manipulation							

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας; Ερωτήσεις:

Σκεφτείτε τις συμμετοχικές δραστηριότητες που αναπτύσσετε στο σχολείο σας και τοποθετήστε τις στον πίνακα. Το έχετε κάνει; Τέλεια, τώρα έχετε μια άμεση εικόνα του παρόντος περιβάλλοντος, αλλά είναι μόνο ένα στιγμιότυπο, ένα σημείο αναφοράς. Αναρωτηθείτε: θα μπορούσε και θα έκανε ένα βήμα μπροστά το σχολείο σας; Πραγματικά; Στη συνέχεια, μετακινηθείτε ένα πλαίσιο επάνω και / ή δεξιά. Σκεφτείτε, ερευνήστε και δημιουργήστε με τους μαθητές για μια διαδικασία που μπορεί να περιλαμβάνει αυτό το επίπεδο συμμετοχής (κάθετος άξονας) με αυτόν τον τύπο προσέγγισης (οριζόντιος άξονας) και εφαρμόστε το.

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στη διεύθυνση:

<http://www.timdavies.org.uk/2009/05/18/can-social-networks-bridge-the-participation-gap>
<https://www.ungdomogfritid.no/wp-content/uploads/Participation-handbook.pdf>

7) Το δέντρο της συμμετοχής - Harry Shier (2010)

Αυτό το μοντέλο, που βασίζεται σε μια προσέγγιση από κάτω προς τα πάνω, παρουσιάζει τη συμμετοχή ως δέντρο, με κάθε μέρος να αντιπροσωπεύει διάφορες λειτουργίες, ομάδες ενδιαφερομένων, ρόλους, χώρους και διαδικασίες. Το μοντέλο Δέντρο της Συμμετοχής περιγράφει διαφορετικά στάδια συμμετοχής, ηγεσίας και λήψης αποφάσεων σε οργανισμούς και κοινότητες από νέους. Είναι ένα μοντέλο πρακτικής για την υποστήριξη και την προώθηση μιας ποικίλης μορφής συμμετοχής, έτσι ώστε οι νέοι να μπορούν να επηρεάσουν την ανάπτυξη, κυρίως για αξίες (σεβασμός, ισότητα, ειρήνη κ.λπ.). Αντιπροσωπεύει επίσης τις

ευκαιρίες για τους νέους ώστε να είναι σε θέση να αναπτύξουν τη συμμετοχή τους μέσα σε έναν οργανισμό και πώς ακριβώς μπορούν να κάνουν αυτήν την πρόοδο.

Τρία στάδια διαδοχικής ανάπτυξης είναι: 1) Ο κορμός (διαδικασίες υποστήριξης, μέσω των οποίων τα παιδιά αποκτούν επίγνωση του εαυτού τους ως μέλη μιας κοινωνίας και άτομα με δικαιώματα, ικανά και αποτελεσματικά · αποκτούν επίσης την ικανότητα να εκφραστούν και να οργανωθούν) · 2) Τα κλαδιά (διάφορες ομάδες δραστηριοτήτων και χώροι στους οποίους η ενεργός συμμετοχή αναπτύσσεται σε συντονισμό με την ανάπτυξη της γνώσης και της εμπειρίας). και 3) Τα φύλλα (ενδυνάμωση της νεολαίας · η νεολαία σε επιδραστικούς, σημαντικούς ρόλους ως εκπαιδευτές της κοινότητας, υπερασπιστές των δικαιωμάτων, αντιπρόσωποι).

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

Σκεφτόμαστε το προφίλ των μαθητών στις μέρες μας, συνειδητοποιούμε ότι θέλουμε μαθητές με πρωτοβουλία, που ξέρουν πώς να επικοινωνούν, να εργάζονται σε μια ομάδα, που έχουν ένα όραμα για την ευθύνη τους σε διάφορα επίπεδα: οικογένεια, υγεία, κοινότητα και κοινωνία. Ως εκ τούτου, είναι θεμελιώδες να αυξηθεί η αυτοεκτίμηση, η ευαισθητοποίηση για τα δικαιώματά τους ως μελών της κοινωνίας και να υποκινηθεί η συμμετοχή. Αυτό το μοντέλο σας επιτρέπει να το κάνετε αυτό, παρακολουθώντας την πρόοδο των μαθητών που συμμετέχουν στο έργο ή τη δραστηριότητα στο σχολείο. Για παράδειγμα, μπορείτε να δημιουργήσετε έναν ψηφιακό πίνακα για κάθε ομάδα ή τάξη και να καταγράψετε όλα τα γεγονότα, τους κύριους στόχους τους, εάν επιτευχθούν ή όχι, τι έγινε και από ποιον και παρακολουθείτε πώς μπορούν να σημειώσουν πρόοδο. Μπορείτε να δημιουργήσετε μια επιλογή από τα πιο σημαντικά επιτεύγματα και να κάνετε αυτά τα τραπέζια δημόσια (ανοικτή πρόσβαση στα σχολεία, ιστότοπος του σχολείου, μια ημέρα παρουσίασης έργων) και αυτό θα επιτρέψει στους μαθητές να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες και να θέλουν να συμμετάσχουν όλο και περισσότερο.

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στη διεύθυνση:

https://www.ipkl.gu.se/digitalAssets/1429/1429869_shier-et-al---how-cyp-influence-policy-makers.pdf

8) Το Μοντέλο Συμμετοχής CLEAR - Lawndes & Pratchett (2006)

Το μοντέλο συμμετοχής CLEAR προσφέρει ένα διαγνωστικό εργαλείο που προβλέπει εμπόδια στην ενδυνάμωση και παράλληλα τα συνδέει με τις πολιτικές απαντήσεις. Ως εργαλείο αυτοαξιολόγησης για τις τοπικές κυβερνήσεις των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, χρησιμοποιήθηκε από τους δήμους για να διαγνώσει τα δυνατά και αδύνατα σημεία των πρωτοβουλιών δημόσιας συμμετοχής. Αυτό το μοντέλο παρέχει και ενθαρρύνει τον προβληματισμό να εστιάζεται σε πρακτικές και επιτρέπει στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να αμφισβητούν τις ικανότητες των πολιτών τους, την αίσθηση της κοινότητας και των οργανώσεων των πολιτών τους. Αναγνωρίζοντας ότι οι στρατηγικές συμμετοχής πρέπει να είναι ευαίσθητες σε τοπικά περιβάλλοντα και δυναμικά με την πάροδο του χρόνου, το μοντέλο επιτρέπει στους πολίτες να αξιολογούν τις δομές των κοινοτήτων στο πλαίσιο της συμμετοχής τους σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Το μοντέλο καθορίζει πέντε βασικούς παράγοντες, που επιτρέπουν την ουσιαστική συμμετοχή, με βάση το «τι μπορούν να κάνουν» οι συμμετέχοντες, το «τι θέλουν να κάνουν», το «τι είναι ενεργοποιημένοι να κάνουν», «τι τους ζητείται» και το «τι ανταπόκριση βρίσκουν».

Key factor	How it works	Policy targets
Can do	The individual resources that people have to mobilise and organise (speaking, writing and technical skills, and the confidence to use them) make a difference	Capacity building, training and support of volunteers, mentoring, leadership development
Like to	To commit to participation requires an identification with the public entity that is the focus of engagement	Civil renewal, citizenship, community development, community cohesion, neighbourhood working, social capital
Enabled to	The civic infrastructure of groups and umbrella organisations makes a difference because it creates or blocks an opportunity structure for participation	Investing in civic infrastructure and community networks, improving channels of communication via compacts
Asked to	Mobilising people into participation by asking for their input can make a big difference	Public participation schemes that are diverse and reflexive
Responded to	When asked people say they will participate if they are listened to (not necessarily agreed with) and able to see a response	A public policy system that shows a capacity to respond - through specific outcomes, ongoing learning and feedback

Η εφαρμογή του εργαλείου αυτού απαιτεί, καταρχάς, να βελτιώσουμε τις ερωτήσεις και τις προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν σε οποιοδήποτε συγκεκριμένο περιβάλλον. Δεύτερον, πρέπει να υπάρχει δέσμευση για μια πολυδιάστατη αξιολόγηση της συμμετοχής των μαθητών στο σχολείο. Τέλος, πρέπει να καθοριστούν προτεραιότητες και να προσδιοριστούν οι παράγοντες και οι στρατηγικές που πρέπει να αλλάξουν.

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στη διεύθυνση:

<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.523.6104&rep=rep1&type=pdf>

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

Πρώτον, πρέπει να επιλέξετε το θέμα στη διοίκηση του σχολείου στο οποίο οι μαθητές θα συμμετέχουν και θα λαμβάνουν αποφάσεις. Ετοιμάστε έναν πίνακα πέντε στηλών με τους παράγοντες CLEAR: το «τι μπορούν να κάνουν» οι μαθητές, το «τι θέλουν να κάνουν», το «τι είναι ενεργοποιημένοι να κάνουν», «τι τους ζητείται» και το «τι ανταπόκριση βρίσκουν». Μαζί με τους μαθητές, συμπληρώστε την πρώτη σειρά με την τρέχουσα κατάσταση της συμμετοχής στο σχολείο σχετικά με το επιλεγμένο θέμα. Σκεφτείτε το και συμπληρώστε μια σειρά παρακάτω με ένα ιδανικό αλλά εφικτό σενάριο. Αναλύοντας αυτόν τον πίνακα, μπορείτε να σχεδιάσετε και να εφαρμόσετε μια διαδικασία που σας επιτρέπει να φτάσετε στο δεύτερο σενάριο;

Δραστηριότητα: Οι μαθητές ως μέλη της σχολικής κοινότητας (μέλη της κοινότητας της τάξης τους αλλά και της όλης σχολικής κοινότητας) έχουν δικαιώματα, υποχρεώσεις και οράματα τα οποία θέλουν να υλοποιηθούν. Χωρίζονται σε 5 ομάδες 4-5 ατόμων και κάθε ομάδα καλείται να απαντήσει σε μια μικρή ομάδα ερωτήσεων. Ο εκπρόσωπος κάθε ομάδας στη συνέχεια αναφέρει στην ολομέλεια τις ιδέες που ανέπτυξε η ομάδα του, με βάση τις απαντήσεις στις ερωτήσεις που έπρεπε να απαντήσουν. Η Ολομέλεια συζητά τις θέσεις, συνάγει συμπεράσματα και δεσμεύεται για δράσεις που σχετίζονται με την ανάπτυξη της σχολικής κοινότητας.

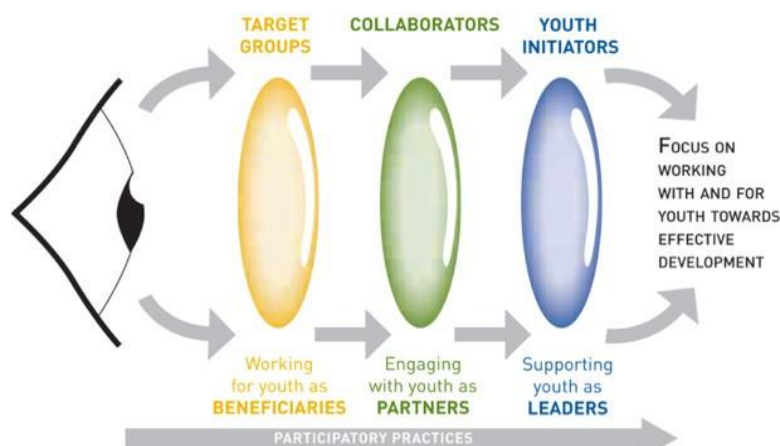
Ερωτήσεις:

- 1) Τι μπορούν να προσφέρουν οι μαθητές στη σχολική κοινότητα, σε ποιους τομείς και με ποιον τεχνικό εξοπλισμό;
- 2) Ποια έργα θα ήθελαν να υλοποιήσουν προκειμένου να συμβάλουν στην ανάπτυξη της σχολικής κοινότητας με θετικά αποτελέσματα στην τοπική και ευρύτερη κοινότητα;
- 3) Θα μπορούσαν να συμμετάσχουν σε δίκτυα και εάν ναι, ποια, προκειμένου να εφαρμόσουν την αναπτυξιακή τους πολιτική, να επιδοθούν σε νέες πολιτικές και καλές πρακτικές, αλλά και να τις διαδώσουν μέσω αυτών των δικτύων;
- 4) Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι προσδοκίες των άλλων μελών της σχολικής κοινότητας και πώς θα μπορούσατε να τις καλύψετε και να αναπτύξετε δράσεις που στοχεύουν στην αναβάθμιση και την προώθησή τους;
- 5) Πώς θα μπορούσατε να ενεργοποιήσετε την υπόλοιπη σχολική κοινότητα με σκοπό την ευρεία συμμετοχή της, δημιουργώντας μια εκπαιδευτική ομάδα με υψηλούς στόχους, αναζητήσεις και απαιτήσεις;

9) Προσέγγιση τριών οπτικών στη συμμετοχή - DFID-CSO (2010)

Αυτή η προσέγγιση εμπλέκεται στην εργασία προς όφελος των νέων (ως δικαιούχων), τη συνεργασία με τους νέους ως εταίρους και τη διαμόρφωση των νέων ως ηγετών. Αυτές είναι οι συμμετοχικές πρακτικές τριών μοντέλων (δεν είναι αλληλοαποκλειόμενες) προς την αποτελεσματική συμμετοχή, οι οποίες ενισχύουν την ικανότητα των νέων να ενεργούν, τις δεξιότητες και την ικανότητά τους να αλλάζουν τη ζωή τους.

Το μοντέλο στοχεύει στην προώθηση της ενεργού, τεκμηριωμένης και εθελοντικής συμμετοχής των νέων στη λήψη αποφάσεων και στη ζωή των κοινοτήτων τους, τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η επέμβαση ανάπτυξης μέσω μιας συγκεκριμένης οπτικής εξαρτάται από το περιβάλλον και μπορεί να χρησιμοποιηθεί διαφορετική οπτική με διάφορες ομάδες μέσα σε μια συγκεκριμένη παρέμβαση. Γι' αυτό, το λόγο το μοντέλο αυτό θεωρείται δυναμικό.

<p>Working for youth as beneficiaries</p>	<p>Defined as the basics of a good intervention for young people:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Youth as beneficiaries implies they are a target group and are adequately informed; • Explicitly focuses on youth issues through documentation; • Can prepare the ground for working with youth as partners.
<p>Engaging with youth as partners</p>	<p>Defined as:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Collaborative interventions, where young people are fully consulted and informed; • Implies mutual co-operation and responsibility; • Recognises that young people generally need experience working at this level before progressing to becoming leaders and initiators of development (if appropriate) – a progression which not all will want or be able to make.
<p>Supporting youth as leaders</p>	<p>Defined as:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Enabling youth-initiated and directed interventions; • Opening up a space for youth-led decision-making (delegation) within existing structures, systems and processes.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

Είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη και οι τρεις οπτικές, γιατί διαφορετικές οπτικές μπορούν να χρησιμοποιηθούν με διαφορετικές ομάδες νέων κατά τη διάρκεια ενός έργου, ανάλογα με το τοπικό πλαίσιο. Σε αυτό το μοντέλο μπορείτε να δείτε τους νέους μαθητές ως συνεργάτες και ηγέτες να είναι διαμεσολαβητές, που σημαίνει να δρουν με την ικανότητα να ενεργούν, με δεξιότητες και την ικανότητα να αλλάζουν τη ζωή τους.

Οι μαθητές μπορούν να έχουν διαφορετικούς ρόλους όσον αφορά τη συμμετοχή των νέων:

1. οι νέοι ενημερώνονται για τη διευκόλυνση της συλλογικής και ατομικής δράσης ·
2. ζητείται η γνώμη των νέων και αλληλεπιδρούν με έναν οργανισμό που μπορεί να ενσωματώσει τα σχόλια και τις προοπτικές τους ·
3. οι νέοι μπορούν να συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων ή να μοιράζονται τον ρόλο τους με άλλους σε συγκεκριμένα ζητήματα ενός έργου ·
4. οι νέοι είναι ενεργητικοί και μπορούν να αναλάβουν πρωτοβουλία.

Λαμβάνοντας υπόψη τους διαφορετικούς τύπους ρόλων, οι μαθητές μπορούν να εφαρμόσουν στην πράξη τη συμμετοχή και να φτάσουν στη δράση, προχωρώντας σε ένα βαθύτερα ενημερωτικό επίπεδο, για να έχουν πρωτοβουλία και να ενεργούν ως εταίροι ή ηγέτες. Η ένταξη των νέων στη λήψη αποφάσεων σε αναπτυξιακές δραστηριότητες αναπτύσσει δεξιότητες που διαμορφώνουν την ενηλικίωσή τους και αναπτύσσει την ικανότητά τους να εκφράζουν τις οπτικές τους.

Ερωτήσεις:

- 1) Γιατί η οργάνωσή σας ασκεί τη συμμετοχή των νέων;
- 2) Ποιος τύπος οπτικής έχει περισσότερο νόημα να χρησιμοποιείτε στο σχολικό σας πλαίσιο;

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στο:

https://youtheconomicopportunities.org/sites/default/files/uploads/resource/6962_Youth_Participation_in_Development.pdf

- 1) Έξι αρχές διαδικτυακής συμμετοχής - Tim Davies (2011)
- 2) Το μοντέλο συμμετοχής των νέων Yin-Yang - Shier et al. (2012)
- 3) Τυπολογία της συμμετοχής των νέων - Wong et al.
- 4) Συμμετοχή των νέων στη Φινλανδία (2011)

1) Έξι αρχές διαδικτυακής συμμετοχής - Tim Davies (2011)

Αυτό το τριμερές μοντέλο βασίζεται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού. Οι αρχές της διαδικτυακής συμμετοχής διαμορφώνονται από τρεις κύριες κατηγορίες δικαιωμάτων: δικαιώματα παροχής, δικαιώματα προστασίας και δικαιώματα συμμετοχής. Οι έξι αρχές της διαδικτυακής συμμετοχής αναφέρονται σε θέματα που βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη κάθε φορά. Συμβάλλουν στον εντοπισμό συγκεκριμένης καθοδήγησης για την ανταπόκριση στις διαδικτυακές ζωές των νέων. Αυτές οι αρχές είναι:

- Υποστήριξη της ψηφιακής ιθαγένειας - αναγνώριση του δυναμικού του Διαδικτύου για τη σύνδεση μεταξύ των νέων και για την ενεργή συμμετοχή σε όλες τις μορφές διαδικτυακών και τοπικών κοινοτήτων. Αυτή η αρχή στοχεύει στην εμπλοκή καινοτόμων και ηθικών διαδικτυακών αλληλεπιδράσεων και αλλαγών.

- Ενδυνάμωση των νέων - ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τους διαδικτυακούς χώρους για την παροχή ασφαλών και θετικών διαδικτυακών εμπειριών. Η συμμετοχή είναι μια μορφή αυτοπροστασίας, ένας τρόπος έκφρασης των ανησυχιών των νέων και μια μορφή για να αγωνιστούν για τα δικαιώματά τους

- Αντιμετώπιση των κινδύνων - εφαρμόζοντας σαφείς και ανάλογες πολιτικές και διαδικασίες.

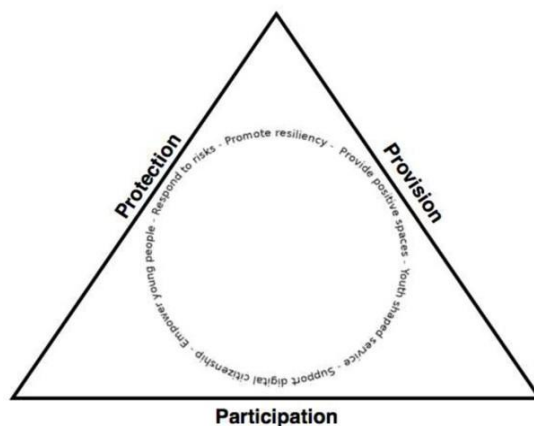
- Προώθηση της ανθεκτικότητας - αναγνώριση διαδικτυακών καταστάσεων κινδύνου και δημιουργία μηχανισμών για την υπέρβαση αυτών των κινδύνων ως τρόπου προσωπικής ανάπτυξης.

- Παροχή θετικών χώρων - προσφέροντας ευκαιρίες για πειραματισμό και εξερεύνηση ψηφιακών μέσων με διαφορετικούς τρόπους, σύμφωνα με την ανάπτυξη διαδικτυακών χώρων κατάλληλων για ηλικίες (αντιμετώπιση ζητημάτων συναίνεσης, απορρήτου και ασφάλειας στο σχεδιασμό κοινωνικού λογισμικού ή συσκευών).

- Δημιουργία υπηρεσιών σχεδιασμένων για τη νεολαία - Η παροχή υπηρεσιών και η προστασία από κινδύνους πρέπει να συνάδουν με την ενεργό συμμετοχή των νέων. Η υπόθεση αυτή πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη συνεργασία νέων-ενηλίκων για τον καθορισμό προτεραιοτήτων σχετικά με τις υπηρεσίες ψηφιακής εποχής.

Αυτές οι αρχές μπορούν να ευθυγραμμιστούν με τις δημιουργικές απαντήσεις στις διαδικτυακές ζωές των νέων, που είναι συμβατές με άλλες πολιτικές και πρακτικές.

Αυτό το μοντέλο προσπαθεί να λύσει τη διχοτομία κινδύνου-ευκαιρίας ενθαρρύνοντας τις απαντήσεις σε ερωτήσεις του τύπου «Τι κάνουμε για να αντιμετωπίσουμε την προστασία των νέων, την παροχή θετικών ευκαιριών και τη συμμετοχή των νέων, σχετικά με την online ζωή τους;»

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στη διεύθυνση: <https://tinyurl.com/ycm2dckf>

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

Δραστηριότητα:

Ειδήσεις σχετικές με τα Δικαιώματα (από τους Nick Wilson και Branka Emersic, «Εγχειρίδιο Διεθνούς Αμνηστίας- Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα»)

Σκοπός:

Αυτή η ανάλυση και συζήτηση βοηθά τους μαθητές να αναγνωρίσουν τα δικαιώματα και να τοποθετήσουν ένα «πλαίσιο» για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε καθημερινές καταστάσεις.

- Διαβάζουμε το ακόλουθο κείμενο στους μαθητές: «Στον σημερινό κόσμο έχουμε όλοι πρόσβαση σε πληροφορίες. Για τους περισσότερους από εμάς, αυτές οι πληροφορίες προέρχονται από τα μέσα ενημέρωσης και ειδικά από τις ειδήσεις. Κάθε μέρα, οι τηλεοπτικές οθόνες και οι εφημερίδες είναι γεμάτες ιστορίες και καταστάσεις που μερικές φορές είναι ελπιδοφόρες, τραγικές, χαρούμενες, λυπητερές, απλές ή περίπλοκες. Συνήθως, βλέπουμε θλιβερές ιστορίες και αισθανόμαστε αδύναμοι.

Ωστόσο, εάν εξετάσουμε προσεκτικά τη χρήση των ιδεών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, θα δούμε 100 ποσοστά επιτυχίας, όπου τα ανθρώπινα δικαιώματα προστατεύονται και επιβάλλονται, καθώς και διαφορετικά επίπεδα προβληματικών καταστάσεων όπου παραβιάζονται τα δικαιώματα. "

- Χωρίστε τους μαθητές σε μικρές ομάδες των τεσσάρων.

- Διανείμετε τυχαία περιοδικά και ενημερωτικά δελτία. Σχεδιάστε έναν κύκλο στον πίνακα. Στον κύκλο γράψτε τις ακόλουθες τρεις φράσεις:

- Δικαιώματα που παραβιάζονται - Δικαιώματα που προστατεύονται - Δικαιώματα που ισχύουν

- Ζητήστε από τους μαθητές να κοιτάξουν στις εφημερίδες και τα περιοδικά τους για να βρουν πράγματα που θα αποδείξουν αυτές τις τρεις φράσεις.

- Αφού οι μαθητές έχουν ολοκληρώσει τη δραστηριότητα, ζητήστε τους να εξετάσουν την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή την Απλοποιημένη Έκδοσή της, για να βρουν άρθρα σχετικά με τις ιστορίες ή τις εικόνες που βρήκαν σε εφημερίδες.

- Τώρα ζητήστε από κάθε ομάδα με τη σειρά να καρφισώσει τα αποσπάσματα στον πίνακα.

Ερωτήσεις:

- 1) Ήταν εύκολο να βρεις παραδείγματα παραβίασης, προστασίας και επιβολής δικαιωμάτων; • Ήταν πιο δύσκολο να αποδειχθεί κάποια φράση; Γιατί;
- 2) Υπήρχαν άρθρα εφημερίδων ή άλλα παραδείγματα όπου θα μπορούσατε να πείτε ότι και οι τρεις φράσεις σχετίζονται; Ποιες; Γιατί;
- 3) Υπήρχαν παραδείγματα όπου τα δικαιώματα ενός ατόμου ή ομάδας προστατεύονταν ως αποτέλεσμα της παραβίασης των δικαιωμάτων άλλου; Θα ήταν χρήσιμη η φράση "τα Δικαιώματα και από πού ξεκινούν τα δικά σας και αντίστροφα"; Αυτή η φράση θα παρείχε λύση σε όλους; Γιατί; Γιατί όχι;

Επιλογές:

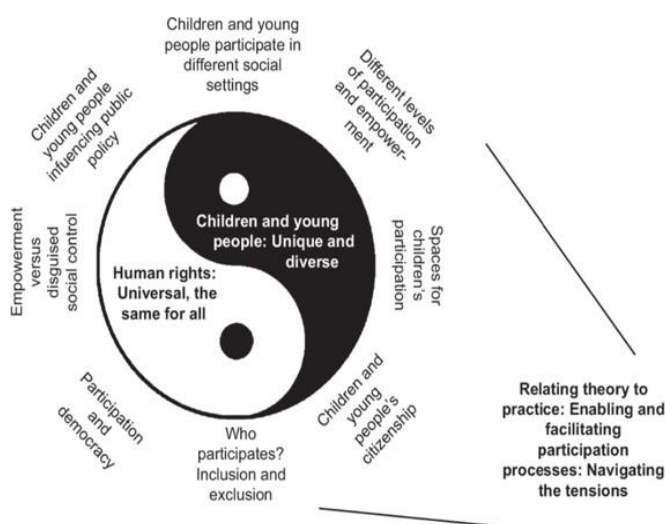
Μεταφορά των πινάκων για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε όλη την τάξη για να συλλέξουμε ιδέες σχετικά με τον τρόπο διάδοσης αυτής της γνώσης στο σχολείο.

2) Το μοντέλο συμμετοχής των νέων Yin-yang Model - Shier et al. (2012)

Αυτό το μοντέλο ενσωματώνει δύο συμπληρωματικές προσεγγίσεις: μια προσέγγιση βασισμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα και μια προσέγγιση για την ανθρώπινη ανάπτυξη. Αντί να δίνουμε στους ανθρώπους πράγματα που χαρακτηρίζονται ως έλλειψη, οι οργανισμοί που υιοθετούν μια προσέγγιση βασισμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα συνεργάζονται άμεσα με τους ενδιαφερόμενους πολίτες και κοινωνικούς παράγοντες, βοηθώντας τους να εντοπίσουν τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους που τους εμποδίζουν να αποκτήσουν πρόσβαση σε αυτές τις ανάγκες. Οι άνθρωποι μπορούν στη συνέχεια να χρησιμοποιήσουν αυτή τη γνώση για να διατυπώσουν απαιτήσεις και να δημιουργήσουν κάποια συλλογική δράση για την αποκατάσταση και την προστασία αυτών των δικαιωμάτων.

Το Επίπεδο Συμμετοχής εξαρτάται από την ενδυνάμωση. Η ενδυνάμωση ορίζεται ως ένας συνδυασμός ευνοϊκών συνθηκών, ικανότητας και στάσης. Δηλαδή, για να θεωρηθεί «ενδυναμωμένο» ένα παιδί ή ένας νέος, πρέπει να βρίσκεται σε συνθήκες που να του επιτρέπουν να πραγματοποιήσει αλλαγή, πρέπει να έχει τις απαραίτητες γνώσεις και ικανότητες για να το κάνει και, πάνω απ' όλα, πρέπει να αισθάνεται ότι είναι σε θέση να κάνει μια αλλαγή.

Τα παιδιά και οι νέοι που επιτυγχάνουν αποτελέσματα είναι γενικά αυτοδύναμοι, αλλά βέβαια μπορούν να βασίζονται και στην αποτελεσματική υποστήριξη και διευκόλυνση των ενηλίκων. Εργάζονται μέσω συντονισμού με τις αρχές και όχι σε σύγκρουση με αυτές, αλλά πρέπει να εξασφαλίζουν αποτελεσματική παρακολούθηση, εάν θέλουν οι πολιτικοί να τηρούν τις υποσχέσεις τους.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;**Ενδεικτική δραστηριότητα:**

Η Φανταστική Χώρα (από τους Nick Wilson και Branka Emersic, «Εγχειρίδιο Διεθνούς Αμνηστίας- Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα»)

Σκοπός: Η δραστηριότητα εισάγει τους μαθητές στην ιδέα των δικαιωμάτων βάσει των αναγκών και τους εξοικειώνει με την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Θέτει ζητήματα όπως η αξιολόγηση των δικαιωμάτων και το "Επιλογές" προσφέρει προτάσεις για τη δημιουργία μιας λίστας "δικαιωμάτων στην τάξη".

Μαθησιακά σημεία: Τα έγγραφα για τα ανθρώπινα δικαιώματα βασίζονται στις δικές μας έμφυτες ανάγκες. - Θεωρείτε ότι ορισμένα δικαιώματα είναι πιο σημαντικά από άλλα με βάση τη δική σας περίπτωση, αλλά κάθε δικαίωμα είναι σημαντικό για κάποιον. Ακολούθησε τα βήματα:

1. Χωρίστε τους μαθητές σε μικρές ομάδες πέντε ή έξι ατόμων 2. Διαβάστε δυνατά το ακόλουθο σενάριο: «Φανταστείτε ότι έχετε ανακαλύψει μια νέα χώρα όπου κανείς δεν είχε ζήσει πριν και δεν υπάρχει νόμος ή κανονισμός. Εσείς και άλλα μέλη της ομάδας σας θα εγκατασταθείτε σε αυτήν τη νέα γη. Δεν ξέρετε ποιο κοινωνικό καθεστώς θα έχετε σε αυτήν τη νέα χώρα.» 3. Ζητήστε από κάθε ομάδα μαθητών να δώσουν ένα όνομα στη χώρα τους και να γράψουν τα 10 δικαιώματα που επέλεξαν σε ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί ή στον πίνακα, όπου όλοι μπορούν να τα δουν. 4. Κάθε ομάδα παρουσιάζει τη λίστα της στην τάξη. 5. Μόλις όλες οι ομάδες υποβάλουν τις λίστες τους, προσδιορίστε τα δικαιώματα που επαναλαμβάνονται ή έρχονται σε διένεξη. Μπορεί η λίστα να οργανωθεί ορθολογικά; Μπορούν να ταξινομηθούν παρόμοια δικαιώματα στην ίδια κατηγορία;

Επιλογές:

- Εάν έχετε χρόνο, ζητήστε από τους μαθητές να βάλουν μια κουκκίδα δίπλα στα τρία δικαιώματα της «κεντρικής λίστας», αυτά δηλαδή που πιστεύουν προσωπικά ότι είναι πιο σημαντικά ή που πιστεύουν ότι δεν θα μπορούσαν να ζήσουν χωρίς αυτά.

- Αυτή η δραστηριότητα έχει πραγματοποιηθεί σε πολλές χώρες. «Πιστεύετε ότι η κατάσταση στη δική σας χώρα έχει επηρεάσει τις επιλογές των δικαιωμάτων σας; Γιατί; Γιατί όχι;»

- Ως εργασία, αυτή η δραστηριότητα μπορεί να προσαρμοστεί έτσι, ώστε οι μαθητές να μπορούν να κάνουν μια λίστα με "δικαιώματα στην τάξη" που πιστεύουν ότι θα βελτιώσουν το σχολικό περιβάλλον. Για παράδειγμα, το δικαίωμα εργασίας ειρηνικά και με ησυχία, το δικαίωμα σεβασμού της γνώμης των άλλων, το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών αγαθών · Να είστε δεκτικοί στις προτάσεις των μαθητών, αλλά να τονίζετε ότι όλα τα δικαιώματα συνοδεύονται από υποχρεώσεις. Αυτό το "ζωντανό έγγραφο" πρέπει να εμφανίζεται στην τάξη και να ενημερώνεται όποτε χρειάζεται.

Ρωτήστε τους μαθητές "Τι πιστεύετε ότι πρέπει να συμβεί εάν κάποιος παραβιάσει αυτά τα δικαιώματα;"

Ερωτήσεις:

- 1) Ποια είναι τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά και οι νέοι που επιδιώκουν να επηρεάσουν τη δημόσια πολιτική;
- 2) Ποιες προηγούμενες συνθήκες αυξάνουν τις πιθανότητες επιρροής των παιδιών και των νέων στην πολιτική;
- 3) Ποιοι χώροι ή μορφές οργάνωσης βοηθούν τα παιδιά και τους νέους να επιτύχουν πολιτική επιρροή; Ποιες μέθοδοι και προσεγγίσεις ενηλίκων βοηθούν / διευκολυντών αυξάνουν την επιρροή των παιδιών και των νέων στους

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στο:

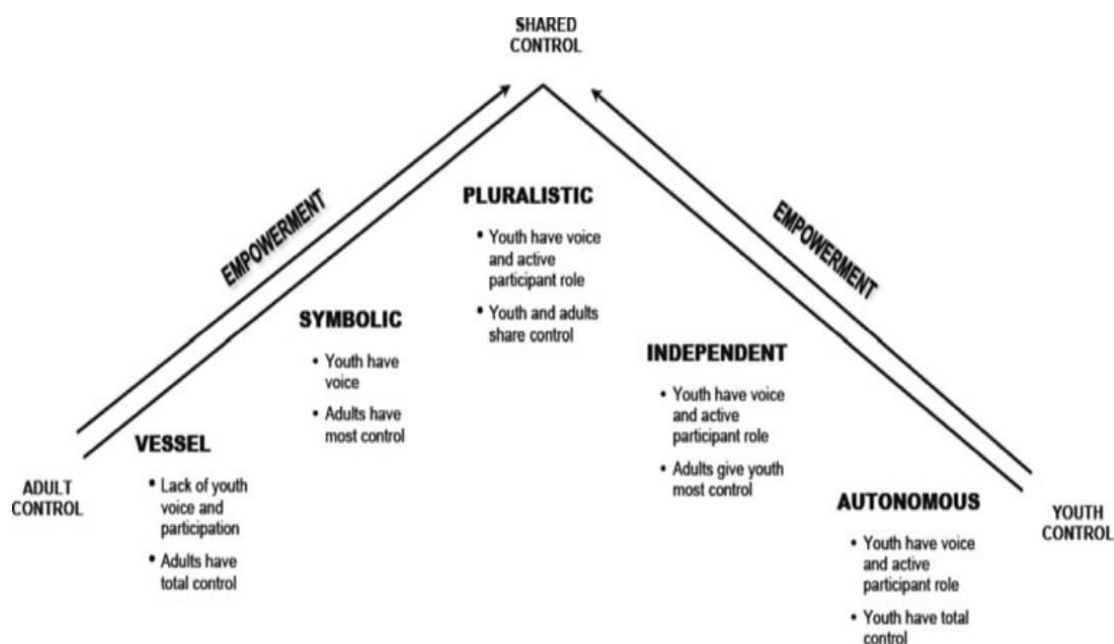
https://www.ipkl.gu.se/digitalAssets/1429/1429869_shier-et-al---how-cyp-influence-policy-makers.pdf

3) Τυπολογία της Συμμετοχής των Νέων- Wong et al. (2011)

Αυτό το μοντέλο διατυπώνει διαφορετικές διαμορφώσεις ελέγχου νεότητας-ενηλίκου που αντικατοπτρίζουν τους βέλτιστους τύπους συμμετοχής για ενδυνάμωση των νέων. Σε αυτό το μοντέλο, οι νέοι και οι ενήλικες μοιράζονται την ευθύνη της ενδυνάμωσης της νεολαίας και της κοινότητας. Μια ισότιμη προσέγγιση στην κριτική συνείδηση δίνει τη δυνατότητα σε νέους και ενήλικες να ξεπεράσουν αυτήν τη δυναμική. Αυτό συνεπάγεται τη διευκόλυνση του κριτικού διαλόγου, της ευαισθητοποίησης και της δημιουργίας δεξιοτήτων προς την κριτική συνείδηση σε συνεργασία με τους νέους. Πέντε τύποι συμμετοχής νέων: Σκάφος, Συμβολικό, Πλουραλιστικό, Ανεξάρτητο και Αυτόνομο.

Το φάσμα της συμμετοχής με γνώμονα τους ενήλικες περιλαμβάνει ένα εύρος μεταξύ ενηλίκων που έχουν πλήρη έλεγχο της λήψης αποφάσεων σε ενήλικες που ακούνε τις προοπτικές των νέων αλλά τελικά λαμβάνουν τελικές αποφάσεις. Αυτοί οι τύποι συμμετοχής επισημαίνονται αντίστοιχα Σκάφος και Συμβολικός Λόγω της έλλειψης συμμετοχής των νέων, ο τύπος συμμετοχής σκαφών έχει χαμηλό δυναμικό ενδυνάμωσης. Παρόλο που οι νέοι μπορεί να είναι σε θέση να μάθουν δεξιότητες και να αποκτήσουν χρήσιμες γνώσεις, υπάρχει μικρή ευκαιρία για τους νέους να συνεισφέρουν τις δικές τους ιδέες.

Το μοντέλο υποθέτει ότι ένας πλουραλιστικός τύπος συμμετοχής μπορεί να επιτευχθεί ανεξάρτητα από την ηλικία ανάπτυξης. Αντίθετα, σε αυτόνομο είδος συμμετοχής, οι νέοι μπορεί να μην μπορούν να επωφεληθούν από τις γνώσεις που μπορούν να διαθέτουν οι ενήλικες σχετικά με την ιστορία της κοινότητας ή της οργάνωσης, τις βέλτιστες πρακτικές και τα διδάγματα. Σε αυτήν την περίπτωση, η διαγενεακή μνήμη κινδυνεύει να χαθεί.

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στο:

Wong, N.T.; Zimmerman, M.A. & Parker, E.A. (2010). A Typology of Youth Participation and Empowerment for Child and Adolescent Health Promotion. *American Journal of Community Psychology*, 46, 100–114; DOI 10.1007/s10464-010-9330-0

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

Ένας από τους λόγους για την ανάπτυξη αυτού του μοντέλου ήταν να αποφευχθεί μια κοινή παρερμηνεία των αναπτυξιακών μοντέλων συμμετοχής που παρουσιάζονται σε διαβαθμισμένες ιεραρχικές ή κάθετες μορφές.

Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να προσδιορίσουν στο σχολείο τους τους βαθμούς συμμετοχής των νέων και των ενηλίκων, έχοντας κατά νου τις δυνατότητες ανάπτυξης σε κάθε τύπο: Σκάφος, Συμβολικό, Πλουραλιστικό, Ανεξάρτητο και Αυτόνομο. Αυτοί οι βαθμοί συμμετοχής οργανώνονται σε τρεις κατηγορίες συμμετοχής των νέων σε οργανωτικές και κοινοτικές αποφάσεις: έλεγχος ενηλίκων, έλεγχος νεολαίας και κοινός έλεγχος. Ενσωματώνουν διασυνδέσεις μεταξύ των γενεών και εξετάζουν την πρόσφατη ανάπτυξη της έρευνας αναφορικά με τις συμπράξεις νέων-ενηλίκων, αλλά επίσης συνεπάγονται μια συνεργασία με τους νέους για τη διευκόλυνση του κριτικού διαλόγου και την ενδυνάμωση δεξιοτήτων όπως η κριτική συνείδηση και η αυτογνωσία.

Για να χρησιμοποιήσετε αυτό το μοντέλο, πρέπει να κάνετε μια ερώτηση: το σχολείο σας δίνει έμφαση στη συμμετοχή των νέων και των ενηλίκων; Πιστεύετε ότι αυτή η προσέγγιση ενισχύει τη θετική ανάπτυξη των νέων; Πόση εξουσία προτίθεστε να δώσετε στους νέους; Μπορείτε να τους αφήσετε να είναι υπεύθυνοι για το δικό τους έργο και να αφήσετε τους ενήλικες να είναι απλώς διαμεσολαβητές ή / και υποστηρικτές;

Αυτό το μοντέλο προορίζεται να χρησιμοποιηθεί ως περιγραφικό, αναλυτικό και στρατηγικό εργαλείο, πέραν του βαθμού συμμετοχής των ενηλίκων και των νέων. Για παράδειγμα, σε αυτόνομο επίπεδο, οι μαθητές έχουν την αρχική ιδέα και αποφασίζουν πώς θα εκτελεστεί το έργο και οι ενήλικες είναι διαθέσιμοι να τους υποστηρίξουν, αλλά δεν είναι υπεύθυνοι για το έργο.

4) Η συμμετοχή των νέων στη Φινλανδία (2011)

Το μοντέλο περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά και οι νέοι συμμετέχουν σε δημόσιες διαβουλεύσεις καθώς και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων στη Φινλανδία.

Υπάρχουν πολλές συμμετοχικές δομές για παιδιά και νέους σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, όπως το Εθνικό Παιδικό Κοινοβούλιο, τα τοπικά συμβούλια νεολαίας και το Κέντρο για τις Σχολικές Λέσχες. Όλοι αυτοί οι φορείς ισχυρίζονται ότι παρέχουν ίσα δικαιώματα σε όλα τα παιδιά να συμμετέχουν. Στη Φινλανδία η συμμετοχή των παιδιών και των νέων, συμπεριλαμβανομένων των άμεσων και αντιπροσωπευτικών μορφών συμμετοχής, λαμβάνει κυρίως θέση σε «επίσημες» δομές. Σε αυτές περιλαμβάνονται τοπικά συμβούλια νεολαίας (άνω των 12 ετών), σχολικά συμβούλια, εθνικά και τοπικά παιδικά κοινοβούλια (7 έως 12 ετών), συνήγοροι του παιδιού και έρευνες που πραγματοποιούνται με παιδιά σε όλη τη Φινλανδία, γεγονός το οποίο αποτελεί το πλεονέκτημα του φινλανδικού συστήματος συμμετοχής.

Ο σκοπός των μελετών είναι να συλλάβει τις απόψεις των νέων για το πώς πιστεύουν ότι μπορούν να ενισχύσουν τη φωνή τους σχετικά με τη δημοκρατική συμμετοχή.

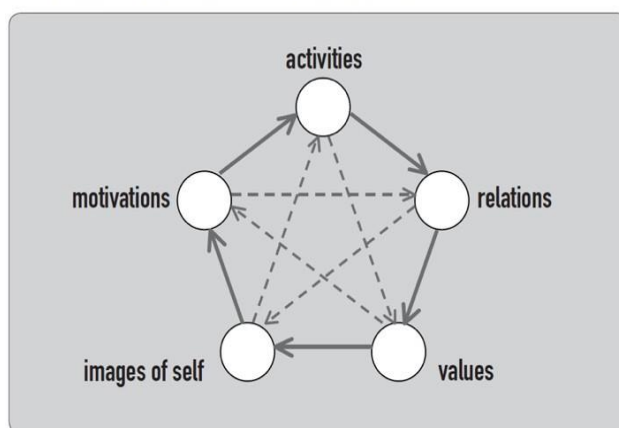
Επιπλέον, το φινλανδικό σύστημα περιλαμβάνει:

Εκπαίδευση για τη συμμετοχή παιδιών: Η εκπαίδευση έχει οργανωθεί για διάφορους φορείς και επαγγελματίες, και μαθήματα πραγματοποιούνται κάθε χρόνο για εκπαιδευτικούς που επιβλέπουν τα συμβούλια των μαθητών. Η εκπαίδευση έχει επίσης έχει διοργανωθεί για διάφορους δημόσιους αξιωματούχους και υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών λειτουργών, και εστιάζει στη συνεκτίμηση της άποψης του παιδιού.

Πληροφορίες φιλικές προς τα παιδιά σχετικές με τοπικές υπηρεσίες παρέχονται σε παιδιά και νέους με τη μορφή οδηγού με τίτλο «Mitä tekisin;» (Τι πρέπει να κάνω;) και περιέχει ολοκληρωμένη περιγραφή πολλών διαφορετικών υπηρεσιών.

Διαβούλευση με παιδιά: Ζητήθηκε η γνώμη των παιδιών σχετικά με το σχεδιασμό των παιδικών χαρών και των πάρκων στο Τάμπερε και σε τοπικά φυτώρια ή σε άλλα μέρη με πολύ μικρά παιδιά.

The system employed (kaleidoscope of experience)

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

Δραστηριότητα:

Αυτές οι δραστηριότητες βοηθούν τους μαθητές να μάθουν εάν οι απόψεις και οι ιδέες τους λαμβάνονται υπόψη από τους ενήλικες στο σχολείο της χώρας τους.

Τα παιδιά χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες εστίασης (focus groups), καθεμία από τις οποίες συζητάει διαφορετικά καθήκοντα, με βάση το καλειδοσκόπιο της εμπειρίας. Η πρώτη εργασία περιλαμβάνει την καταγραφή λεπτομερειών για τις διάφορες δραστηριότητες με τις οποίες ασχολήθηκαν τα παιδιά. Η δεύτερη περιλαμβάνει τη σύνταξη λεπτομερειών για καθεμία από αυτές τις δραστηριότητες, υπογραμμίζοντας εκείνες στις οποίες εξετάζεται η άποψή τους πριν ληφθεί μια απόφαση που επηρεάζει τη ζωή τους, και επισημαίνοντας αυτές που δεν το κάνουν. Το τρίτο καθήκον περιλαμβάνει τη συζήτηση σχετικά με το γιατί η άποψή τους δεν λαμβάνεται υπόψη. Το τέταρτο είναι να συζητήσουμε τι μπορεί να γίνει για να βελτιωθεί αυτό και τι μπορούν να κάνουν τα παιδιά και οι νέοι, και το τελευταίο καθήκον είναι να συζητήσουμε πώς αισθάνεται κανείς όταν κάποιος άλλος δεν τον ακούει.

Σε κάθε παιδί δίνεται ένα γράμμα Α, Β, Γ ή Δ. Μετά την ολοκλήρωση των εργασιών, τα παιδιά αλλάζουν πίνακες: το παιδί Α, το παιδί Β και το παιδί Γ πηγαίνουν σε έναν άλλο πίνακα για να συζητήσουν τα συμπεράσματα των αναφορών που γράφτηκαν στην πρώτη συνεδρία, ενώ το παιδί Δ ενεργεί ως γραμματέας και μένει στο ίδιο τραπέζι. Αυτός ή αυτή συνοψίζει τα αποτελέσματα από τις διάφορες συνεδρίες, για να τα αναφέρει πίσω στην Ολομέλεια.

Ερωτήσεις:

- 1) Πιστεύετε ότι οι ενήλικες και ειδικά οι δάσκαλοί σας σας ακούνε;
- 2) Πιστεύετε ότι οι απόψεις σας λαμβάνονται σοβαρά υπόψη;
- 3) Πιστεύετε ότι επηρεάζετε τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε διαφορετικά περιβάλλοντα στο σχολείο;
- 4) Ποια όργανα βοηθούν στην προστασία του δικαιώματος των παιδιών και των νέων να ακούγονται και να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη;
- 5) Έχετε ενημερωθεί για το δικαίωμά σας να ακούτε και να λαμβάνετε σοβαρά υπόψη;
- 6) Ποια μπορεί να είναι τα κανάλια των μεθόδων συμμετοχής που αξιολογείτε με μεγάλη σημασία και γιατί; Πώς μπορούν αυτά τα κανάλια να συμβάλουν προς αυτήν την κατεύθυνση;
- 7) Επισημάνετε μερικές προτάσεις για τους καθηγητές του σχολείου σας και για εσάς σχετικά με το πώς να βελτιώσετε τη συμμετοχή των παιδιών και των νέων και πώς να λάβετε σοβαρά υπόψη τις απόψεις τους.
- 8) Πιστεύετε ότι το Κοινοβούλιο των Εφήβων που υπάρχει στη χώρα σας λειτουργεί καλά; Πώς θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένα Κοινοβούλιο Παιδιών και πώς πρέπει να λειτουργεί;

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στη διεύθυνση:
Child and youth participation in Finland- A Council of Europe policy review, <https://rm.coe.int/168046c47e>, 2011, Report by the Council of Europe

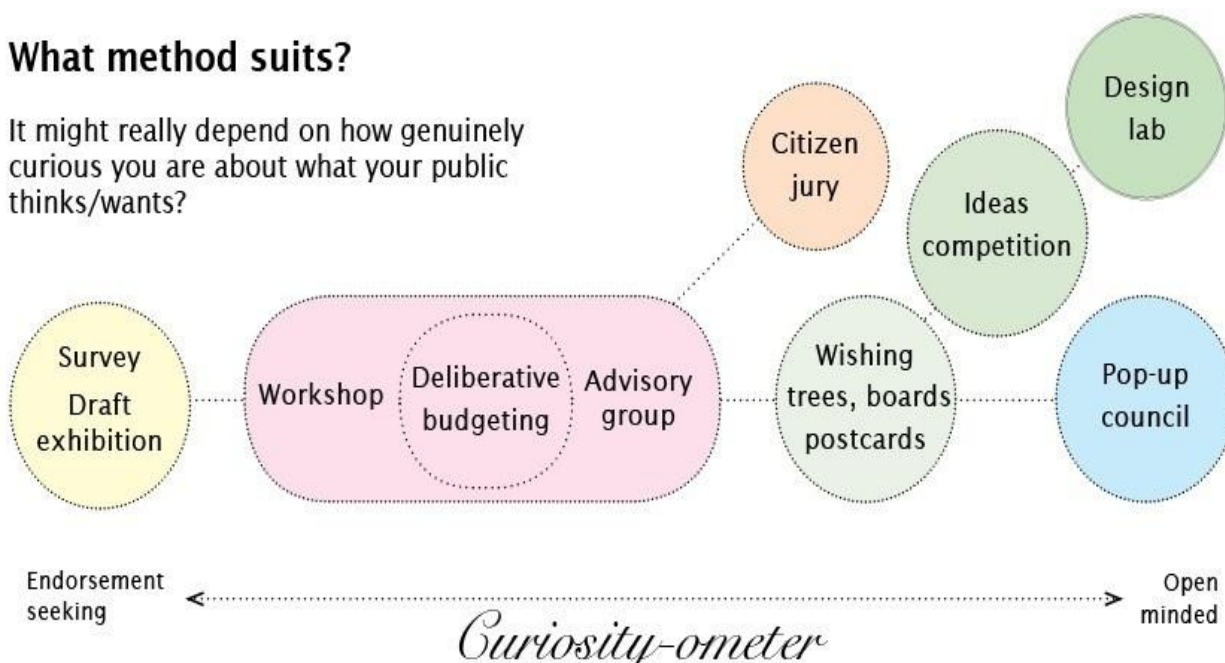
- 1) **Περίεργιο-μετρητής - Les Robinson (2016)**
- 2) **Μοντέλο EAR**
- 3) **Μοντέλο SEDIN (Δημιουργικές μέθοδοι για επιτυχημένη ένταξη σε πολυπολιτισμικά σχολεία)**
- 4) **Μοντέλο γMIND**

1) Περιέργειο-μετρητής - Les Robinson (2016)

Αυτό το μοντέλο εντοπίζει τους στόχους διαβούλευσης σε ένα ευρύ φάσμα που κυμαίνεται από την «αναζήτηση υποστήριξης» έως το «ανοιχτό μυαλό» - και χαρτογραφεί τις αντίστοιχες μεθόδους που υπάρχουν. Είναι μία εναλλαγή του μοντέλου Φάσμα Δημόσιας Συμμετοχής (IAP2 - 2007) για τον αποτελεσματικό προσδιορισμό των στόχων και τακτικών της εμπλοκής και της ένταξης κάποιου σε μία κοινότητα. Αυτό το Φάσμα που είχε δύο μόνο κατηγορίες, μας καλεί να το συμβουλευτούμε και να συμμετέχουμε/ συνεργαστούμε και είναι πιο κοντά στην πραγματικότητα. Είναι σημαντικό το γεγονός ότι προτείνει να υπάρχει μια επιπλέον κατηγορία που λείπει, το να ακούμε. Οποιαδήποτε επιτυχημένη κοινότητα εξαρτάται από τη δέσμευση για ακρόαση, την ενεργό βέβαια ακρόαση. Και αυτό εξαρτάται από ένα πράγμα που δεν μετράται σε/ με επίσημα μοντέλα: Από τη γνήσια περιέργεια.

What method suits?

It might really depend on how genuinely curious you are about what your public thinks/wants?

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

Να είστε ειλικρινείς και να ορίσετε πόσο περιέργοι είστε για το τι σκέφτονται ή θέλουν οι μαθητές για το σχολείο σας. Ψάχνετε για έγκριση του δικού σας σχεδίου; Ή είστε ανοιχτόμυαλοι; Ίσως βρίσκεστε κάπου στη μέση;

Αφού απαντήσετε στην ερώτηση με ειλικρίνεια, ελέγξτε τη μέθοδο που αντιστοιχεί στην περιέργειά σας, βρείτε πληροφορίες σχετικά με αυτήν και προτείνετε την εφαρμογή της στο σχολείο σας.

Αυτό το μοντέλο προορίζεται να χρησιμοποιηθεί ως περιγραφικό, αναλυτικό και στρατηγικό εργαλείο, εκτός από το βαθμό συμμετοχής των ενηλίκων και των νέων. Για παράδειγμα, σε αυτόνομο επίπεδο, οι μαθητές έχουν την αρχική ιδέα και αποφασίζουν πώς θα εκτελεστεί το έργο. Οι ενήλικες είναι διαθέσιμοι για να τους υποστηρίξουν, αλλά δεν είναι υπεύθυνοι για το έργο.

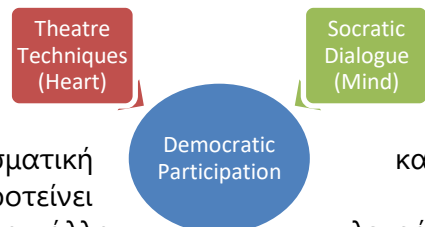
Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στο:

<https://changeologyblog.wordpress.com/2016/08/02/is-the-spectrum-dead/>

2) Μοντέλο EAR (2020)

Το Μοντέλο στοχεύει στην εισαγωγή της διαλεκτικής μεθόδου στη σχολική εκπαίδευση ως βασικού χαρακτηριστικού το οποίο προωθεί την ενεργό συμμετοχή των μαθητών σε μια δημοκρατική κοινωνία, με την υποστήριξη τεχνικών θεάτρου. Έτσι, το μοντέλο συνδυάζει τη χρήση της διαλεκτικής Σωκρατικής μεθόδου με τεχνικές θεάτρου όπως το θέατρο φόρουμ, το συμμετοχικό θέατρο και το θέατρο ντοκουμέντο (θέατρο τεκμηρίωσης). Από τη μία πλευρά, η διαλεκτική μέθοδος διεγείρει την κριτική σκέψη (συμπεριλαμβανομένων της συλλογιστικής, της ανάλυσης και της ανακάλυψης), υποστηρίζει την αποτελεσματική επικοινωνιακή αλληλεπίδραση με άλλους και προτείνει δημοκρατικές και κοινωνικά υπεύθυνες ενέργειες. Από την άλλη πλευρά, οι τεχνικές του θεάτρου επιτρέπουν τη συναισθηματική προσέγγιση σε κοινωνικά ζητήματα και υποστηρίζουν την ανάπτυξη της ενσυναίσθησης.

Αυτή η προσέγγιση επιτρέπει τη δημιουργία ενός ασφαλούς περιβάλλοντος, στο οποίο οι νέοι μαθητές θα μπορούν να εκφράζουν πιο ελεύθερα τον δικό τους συλλογισμό και τα επιχειρήματά τους και με αυτόν τον τρόπο θα εξασκηθούν στην ενεργό πολιτεότητα.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

1. Η κύρια ιδέα - όπου οι νέοι ξεκινούν από μια έννοια (π.χ. δικαιοσύνη, δικαιώματα, ελευθερία κ.λπ.) και προσπαθούν να βρουν το πραγματικό νόημα της έννοιας σε πραγματικά περιβάλλοντα. **2. Ερέθισμα** - όπου ένα άρθρο εφημερίδας, ένα ποίημα, ένα κείμενο λογοτεχνίας, μια φωτογραφία, ένα γράμμα, ένα ημερολόγιο, ένα αντικείμενο, ένα τραγούδι, ένα βίντεο, μια ταινία που σχετίζεται με την κύρια ιδέα συζητείται μεταξύ των νέων. **3. Τεχνικές θεάτρου** - όπου εξερευνούν το θέμα μέσω βιωματικών θεατρικών δραστηριοτήτων διαφόρων ειδών, είτε πρόκειται για θέατρο του καταπιεσμένου είτε για άλλες μεθόδους. **4. Αποσυμπύκνωση** - όπου οι νέοι βγαίνουν έξω από τους ρόλους τους ως ηθοποιών και συζητούν πρώτα πώς ένιωσαν και μετά πώς αισθάνονται τώρα. **5. Διαλεκτική συζήτηση για διερεύνηση** - όπου οι νέοι κάνουν μια διαλεκτική συζήτηση βασισμένη σε ουσιώδη ερωτήματα τα οποία αναπτύσσουν δεξιότητες κριτικής σκέψης. **6. Έρευνα από τους νέους** - όπου οι νέοι εργάζονται ατομικά ή σε μικρές ομάδες, βασισμένοι και καθοδηγούμενοι από τις ερωτήσεις που έθεσαν οι συμμαθητές τους στο προηγούμενο στάδιο, προκειμένου να βρουν περισσότερα στοιχεία για να υποστηρίξουν μια άποψη (ακόμη και ελαφρώς διαφορετική από τη δική τους αρχική γνώμη). Οι μαθητές γίνονται αυτοκατευθυνόμενοι και αυτόνομοι μαθητές και ερευνούν σε βιβλία, το διαδίκτυο, στη βιβλιογραφία, βίντεο, κόμικς κ.λπ. **7. Συζήτηση στην Ολομέλεια** - όπου διαφορετικές ομάδες, σύμφωνα με τις ιδέες που εκφράζονται, παρουσιάζουν τις απόψεις τους και ζητούν πραγματική κριτική και ανατροφοδότηση. **8. Εξατομίκευση** - όπου η συζήτηση γίνεται προσωπική, έτσι ώστε οι νέοι να μπορούν να συμμετέχουν περισσότερο και να κινητοποιούνται. **9. Αλλαγή στάσης** - όπου οι νέοι καταγράφουν τώρα τα συναισθήματα και τις απόψεις τους, αφού θα έχουν ασχοληθεί με ένα θέμα. **10. Σχέδιο δράσης** - όπου οι νέοι δημιουργούν το προσωπικό τους ή ομαδικό σχέδιο δράσης, προκειμένου να διαχειριστούν αυτό το θέμα, όταν θα συμβεί στη ζωή τους.

Ερωτήσεις

- 1) Πώς καταλαβαίνετε και πώς αντιμετωπίζετε κοινωνικά ζητήματα στο σχολείο σας;
- 2) Όταν μιλάμε για θεμελιώδεις έννοιες της κοινωνίας μας, όπως η δημοκρατία, η ελευθερία, τα δικαιώματα, η ισότητα, κατανοούμε πραγματικά τι μιλάμε;
- 3) Τι ρόλο μπορούν να παίξουν οι νέοι στα κοινωνικά ζητήματα που υπάρχουν στην κοινωνία μας;
- 4) Ο διάλογος είναι θεμελιώδες μέρος της δημοκρατίας. Ωστόσο, ξέρουμε πώς να διεξάγουμε διάλογο ή απλά προσπαθούμε να επιβάλουμε τη γνώμη μας σε άλλους;
- 5) Υπάρχουν εκπαιδευτικοί ή μαθητές στο σχολείο σας που έχουν εκπαιδευτεί στη χρήση θεατρικών τεχνικών;

The model was developed in the framework of the Erasmus+ project "EAR- Forming active European Citizens through the Dialectical Method and Theatre". More information and examples of implementation can be found at www.ear-citizen.eu

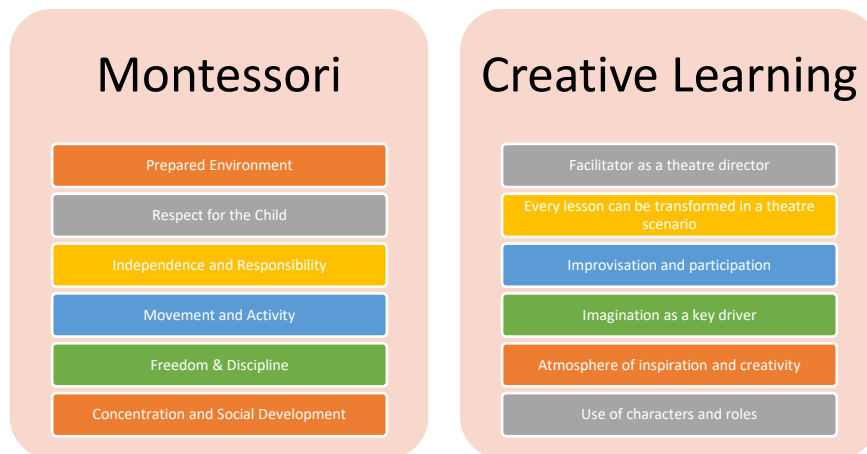
3) Μοντέλο SEDIN- Δημιουργικές μέθοδοι για επιτυχημένη ένταξη σε πολυπολιτισμικά σχολεία(2020)

Το Μοντέλο στοχεύει στη χρήση της δημιουργικότητας ως εργαλείου για την προώθηση της συμμετοχής των νέων από μειονεκτούντα υπόβαθρα (μετανάστες, μειονότητες, νέοι με μαθησιακές δυσκολίες, νέοι με αναπηρία κ.λπ.) και νέοι με δυσκολίες στην κοινωνική ένταξή τους στη σχολική κοινότητα (ντροπαλοί, με χαμηλή αυτοπεποίθηση κ.λπ.).

Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της εισαγωγής στο σχολικό περιβάλλον εναλλακτικών δημιουργικών μεθόδων που προωθούν τις συναισθηματικές πτυχές της μάθησης, της φαντασίας, της μη λεκτικής επικοινωνίας, καθώς και μιας θετικής αλληλεπίδρασης μεταξύ αυτών των νέων και των νέων από την μεγάλη κοινότητα.

Πιο συγκεκριμένα, αυτό επιτυγχάνεται με τη χρήση:

- των Αρχών της Μαρίας Μοντεσόρι (Προετοιμασμένο Περιβάλλον, Σεβασμός στο Παιδί, Ανεξαρτησία & Ευθύνη, Κίνηση & Δραστηριότητα, Ελευθερία και Πειθαρχία, Συγκέντρωση & Κοινωνική Ανάπτυξη),
- της Δημιουργικής Μεθόδου Μάθησης που αναπτύσσει τη φαντασία και την ανεπίσημη αλληλεπίδραση των νέων μέσω της χρήσης θεατρικών τεχνικών στην τάξη για την επίτευξη γνωστικών αποτελεσμάτων

More information available at:

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;

5 πράγματα που πρέπει να λάβετε υπόψη για να εφαρμόσετε το μοντέλο στο σχολείο σας:

1. Με τη χρήση της φαντασίας όλα μπορούν να μεταμορφωθούν σε εικόνες. Αυτό περιλαμβάνει την Αγωγή του Πολίτη, μαθήματα όπως μαθηματικά, φυσική, δημοκρατικές διαδικασίες συμμετοχής κ.λπ. Σε κάθε μάθημα μπορούν να χρησιμοποιηθούν τουλάχιστον μερικά από τα ακόλουθα θεατρικά στοιχεία: ανθρώπινο πλαίσιο, θεατρικό πλαίσιο, χαρακτήρες και ρόλοι, ένταση και σύγκρουση, εστίαση σε στόχο, φανταστικός χώρος, φανταστικός χρόνος, ομιλία, κίνηση, ατμόσφαιρα, έμπνευση και δημιουργικότητα.

2. Μέσω της δημιουργικότητας οι νέοι μπορούν να ανακαλύψουν τα ταλέντα τους. Διάφοροι νέοι έχουν διαφορετικά ταλέντα. Κάποιοι είναι καλοί στο γράψιμο, κάποιοι έχουν καλλιτεχνικά ταλέντα, κάποιοι έχουν δεξιότητες με χειροτεχνίες, κάποιοι έχουν ηγετικές δεξιότητες κ.λπ. Η χρήση δημιουργικών προσεγγίσεων δίνει τη δυνατότητα στους νέους να ανακαλύψουν τα ταλέντα τους.

3. Ο συντονιστής μιας δημιουργικής δραστηριότητας είναι ένας μικρός σκηνοθέτης θεάτρου. Όποιος έχει το ρόλο του διαμεσολαβητή (ο δάσκαλος ή ακόμα και οι ίδιοι οι νέοι) είναι σαν σκηνοθέτης θεάτρου. Αναπτύσσει ένα μικρό σενάριο, συλλέγει όλα τα υλικά που μπορεί να χρειαστούν, καθορίζει τους χαρακτήρες και αναθέτει τους ρόλους, καθορίζει την πλοκή και ορίζει τις υπάρχουσες σχέσεις μεταξύ των παιδιών και των ηρώων, επινοεί ή δανείζεται από άλλον, δημιουργεί ένα γοητευτικό περιβάλλον, διευθύνει τη δραστηριότητα. Οι χαρακτήρες δεν είναι απαραίτητα ανθρώπινοι. Ένας χαρακτήρας θα μπορούσε να είναι ένα σωματίδιο, ένα στοιχείο της φύσης κ.λπ.

4. Ο αυτοσχεδιασμός και η πρωτοβουλία είναι καθοριστικής σημασίας για τη συμμετοχή. Κατά την υλοποίηση των δημιουργικών δραστηριοτήτων, οι νέοι δεν ακολουθούν απλώς τις οδηγίες. Μπορούν να μοιραστούν ιδέες, να συμμετάσχουν σε συλλογική ομαδική εργασία, να εμπλουτίσουν τις δραστηριότητες με τη συμβολή τους κ.λπ. Η ανάληψη πρωτοβουλίας είναι ένα τεράστιο βήμα προς τη δημοκρατική συμμετοχή. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, οι νέοι που τείνουν να συμμετέχουν λιγότερο στις σχολικές δραστηριότητες, αισθάνονται πιο δυνατοί και μπορούν ακόμη και να διαδραματίσουν ηγετικό ρόλο.

5. Τα ανθρώπινα όντα έχουν 5 αισθήσεις. Η συμμετοχή των νέων στα σχολεία δεν είναι μόνο θέμα ακρόασης και ομιλίας. Η συμμετοχή μπορεί να έρθει μέσα από το άγγιγμα, τη μυρωδιά, την κίνηση, το παιχνίδι και γενικά το συναίσθημα...

Ερωτήσεις

- 1) Υπάρχουν πολλοί νέοι που έχουν δυσκολίες να ενταχθούν στο σχολικό σας πλαίσιο;
- 2) Ποια μέτρα έχουν ληφθεί προκειμένου να αυξηθεί αποτελεσματικά η συμμετοχή τους στις σχολικές δραστηριότητες;
- 3) Πώς ανακαλύπτετε και αξιολογείτε τα ταλέντα και τις δεξιότητες που διαθέτουν αυτοί οι νέοι;
- 4) Είναι οι νέοι δημιουργικοί στο σχολικό τους περιβάλλον;
- 5) Υπάρχουν εκπαιδευτικοί ή μαθητές στο σχολείο σας που έχουν εκπαιδευτεί στη χρήση θεατρικών τεχνικών;

The model has been developed in the framework of the Erasmus+ project SEDIN- Creative Methods for Successful Inclusion in Multicultural Schools. More information, guidelines on the implementation of the model as well as the evaluation of the model's application can be found at <http://sedin-project.eu/>

4) yMIND Model (2016)

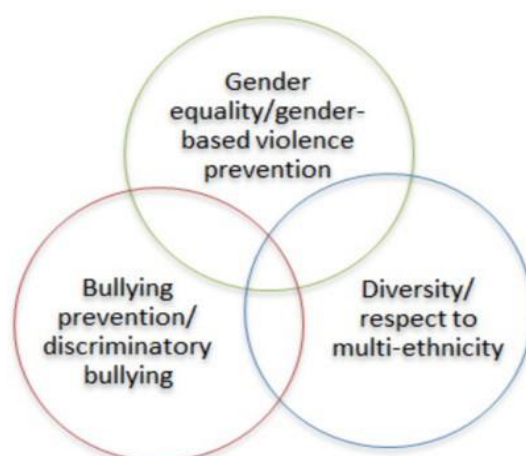
Το μοντέλο yMIND βασίζεται σε ένα συμμετοχικό καινοτόμο έργο που προωθεί την καλύτερη κοινωνική ένταξη των νεοαφιχθέντων μεταναστών και παιδιών Ρομά και νέων μέσω της ολοκληρωμένης εκπαίδευσης ποικιλομορφίας στο σχολείο και σε κοινότητες.

Το μοντέλο καθοδηγείται από:

- τη Συμμετοχική προσέγγιση με επίκεντρο το παιδί – την «ολοκληρωμένη κατάρτιση για την ικανότητα ποικιλομορφίας» αναζητά τη δημιουργία διασταυρούμενων δεσμών και την ενσωμάτωση τριών βασικών θεμάτων σε ένα πιο ολιστικό εκπαιδευτικό μοντέλο: 1) κατανόηση της ποικιλομορφίας, σεβασμός στις διαφορές, συμπεριλαμβανομένων και όσων σχετίζονται με ζητήματα πολλαπλών εθνοτήτων, 2) προώθηση της ισότητας των φύλων και πρόληψη της βίας λόγω φύλου (gender-based violence GBV) και (3) πρόληψη του εκφοβισμού και των διακρίσεων;

- **Δημοφιλής Διαμορφωτής της Κοινής Γνώμης** -POL (Popular Opinion Leader) - ένα μοντέλο που προσδιορίζει και εκπαιδεύει φυσικά δημοφιλή και ευρέως αγαπητά άτομα - γνωστές προσωπικότητες σε μια κοινότητα, για να λειτουργήσουν ως εκπαιδευτικοί των κοινωνικών τους δικτύων (μη τυπικές τεχνικές και μέθοδοι μάθησης). Το μοντέλο POL βασίζεται στην ιδέα της «θεωρίας κοινωνικής διάχυσης» που λέει ότι νέες τάσεις συμπεριφοράς μπορούν να καθιερωθούν όταν αρκετά δημοφιλή άτομα, των οποίων οι απόψεις εκτιμώνται από άλλους, φαίνονται και ακούγονται να υποστηρίζουν ενεργά μια νέα αξία. Το μοντέλο προσδιορίζει τρεις διαδοχικές φάσεις: 1) Προσδιορισμός POLs μέσα από έναν πληθυσμό-στόχο κοινότητας 2) Διδάξτε τους να μιλήσουν με άλλους για νέα συμπεριφορά. 3) Προσκαλέστε αυτά τα POL να πραγματοποιήσουν συνομιλίες με άλλους.

Το μοντέλο έχει αποδείξει την αποτελεσματικότητά του στην αλλαγή των τάσεων συμπεριφορά σε κλειστές κοινότητες, όπως η εθνοτική μειονότητα των Ρομά και παρέχει πολλά υποσχόμενα αποτελέσματα.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το πλαίσιο στο σχολείο σας;**5 + 3 βήματα για την εφαρμογή του μοντέλου στο σχολείο σας:****Ολοκληρωμένη κατάρτιση για την ικανότητα ποικιλομορφίας**

1. Ξεκινήστε με μια συζήτηση ομάδας εστίασης. Εδώ θα μπορείτε να διερευνήσετε μαζί με την ομάδα του CYP ποια από τα θέματα (διαφορετικότητα, ισότητα των φύλων, εκφοβισμός, διακρίσεις) σχετίζονται ιδιαίτερα με αυτήν.

2. Οργανώστε εργαστήρια με νέους. Μπορούν να διοργανωθούν εργαστήρια αξιολόγησης των αναγκών για ενδυνάμωση, εργαστήρια πρόληψης και εργαστήρια ανάπτυξης ικανοτήτων

3. Χρησιμοποιήστε ανοιχτές ερωτήσεις. Ένα σύνολο ανοιχτών διερευνητικών ερωτήσεων που σχετίζονται με τα θέματα που αντιμετωπίζονται είναι σημαντικό, προκειμένου να ενεργοποιήσει και να καθοδηγήσει την ατομική και ομαδική εργασία των συμμετεχόντων.

4. Χρησιμοποιήστε έναν συνδυασμό διαδραστικών μεθόδων, που εφαρμόζονται για «διερεύνηση και απάντηση» των παραπάνω ερωτήσεων. Μερικά παραδείγματα αυτών των μεθόδων περιλαμβάνουν τεχνικές δημιουργικής γραφικής παράστασης, τεχνικές οπτικής δημιουργίας, διαδραστικές τεχνικές ομαδικής εργασίας και άλλες.

5. Συμμετοχή ολόκληρου του σχολείου Μια εκδήλωση ολόκληρου του σχολείου με τη συμμετοχή γονέων, δασκάλων και μαθητών, καθώς και εκπροσώπων της τοπικής κοινότητας μπορεί να οργανωθεί για να προβληθούν τα αποτελέσματα από την εφαρμογή μοντέλου. Αυτό μπορεί να είναι ένα σεμινάριο ευαισθητοποίησης για σχολεία ή καθηγητές, διαγωνισμός, καλοκαιρινό φεστιβάλ, κουίζ, θεματική εβδομάδα και έκθεση.

Δημοφιλής Διαμορφωτής της Κοινής Γνώμης (POL) Το μοντέλο προσδιορίζει τρεις διαδοχικές φάσεις: 1. Προσδιορίστε POLs εντός ενός πληθυσμού-στόχου κοινότητας. 2. Διδάξτε τους να μιλήσουν με άλλους για νέα συμπεριφορά. 3. Προσκαλέστε αυτά τα άτομα POL να πραγματοποιήσουν διάλογο με άλλους.

Ερωτήσεις:

1) *Αντιμετωπίζετε προβλήματα στο σχολείο σας με εκφοβισμό / σεβασμό της διαφορετικότητας / σεβασμό της ισότητας των φύλων;*

2) *Η ευρύτερη σχολική κοινότητα συμμετέχει στις σχολικές δραστηριότητες;*

3) *Πώς μπορεί να αναπτυχθεί αυτή η συνεργασία με την ευρύτερη σχολική κοινότητα περαιτέρω;*

4) *Αντιμετωπίζετε προβλήματα βίας στο σχολείο σας;*

Το μοντέλο αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus + «Νεολαία yMIND Εκπαίδευση: νέοι μετανάστες / μειονότητες «Ένταξη, Εκπαίδευση για τη διαφορετικότητα χωρίς βία». Περισσότερες πληροφορίες και οδηγίες εφαρμογής μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση <http://www.youth-mind.eu/>

4. Σενάρια συμμετοχής και ενδυνάμωση με γνώμονα τους νέους στα σχολεία

Αυτή η ενότητα θα παρέχει διαφορετικά σενάρια συν-δημιουργίας, συμμετοχής και ενδυνάμωσης των νέων στα σχολεία με βάση τις συνεντεύξεις με τους διευθυντές του σχολείου από τη συνεργασία μεταξύ των χωρών των εταίρων του BE PART. Οι πληροφορίες σχετικά με τη συμμετοχή των μαθητών σε δραστηριότητες διαχείρισης και τη λήψη αποφάσεων στο σχολείο ταξινομήθηκαν σύμφωνα με τους Crowley & Moxon (2017).

Αυτή η μελέτη παρέχει πληροφορίες σχετικά με το πώς οι νέοι επιλέγουν να συμμετάσχουν, ποιος είναι ο ρόλος τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και ποιες πρακτικές μπορούν να εφαρμοστούν για την εμπέδωση της δημοκρατίας. Η υιοθέτηση νέων μορφών συμμετοχής των νέων δεν είναι καλύτερη από τις πιο παραδοσιακές μορφές συμμετοχής και ο καινοτόμος βαθμός μιας συγκεκριμένης μορφής δεν σημαίνει ότι είναι πιο αποτελεσματική. Καινοτόμες προσεγγίσεις για τη συμμετοχή των νέων θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως πιο αποτελεσματικές προσεγγίσεις ανάλογα με την ιδιαιτερότητα του περιβάλλοντος.

Οι εναλλακτικές μορφές συμμετοχής αντιπροσωπεύουν μια αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο οι νέοι εκφράζονται και δεν καθορίζονται από τις μεθοδολογίες αλλά από τη θέση τους σχετικά με τα καθιερωμένα. Οι εναλλακτικές φόρμες δεν είναι απαραίτητα καινοτόμες μορφές συμμετοχής. Είναι η περίπτωση των συμβουλίων νεολαίας ή παρόμοιων δομών, του ακτιβισμού των νέων, της διαμαρτυρίας και του εθελοντισμού. Εν πάση περιπτώσει, υπάρχουν εναλλακτικές και, ταυτόχρονα, καινοτόμες μορφές συμμετοχής των νέων, όπως η ψηφιακή συμμετοχή, η συνδιαχείριση, η συμπαραγωγή, η ενσυνείδητη συμμετοχή και οι χώροι συμμετοχής. Οι παραδοσιακές φόρμες θα μπορούσαν επίσης να είναι καινοτόμες, καθώς χρησιμοποιούν νέες μεθοδολογίες για να ενθαρρύνουν την παραδοσιακή συμμετοχή (ηλεκτρονική ψηφοφορία). Τέλος, είναι εύκολο να βρείτε παραδείγματα μη καινοτόμων και παραδοσιακών μορφών συμμετοχής, όπως ψηφοφορία, συμμετοχή σε πολιτικά κόμματα ή συνδικαλιστικά μέλη.

Innovative, traditional and alternative forms of youth participation in decision making

	Alternative forms	Traditional forms
Innovative forms	<ul style="list-style-type: none">▶ Digital participation▶ Co-management▶ Co-production▶ Deliberative participation▶ Participation spaces	<ul style="list-style-type: none">▶ Use of new methodologies to encourage traditional participation
Non-innovative forms	<ul style="list-style-type: none">▶ Youth councils and similar structures▶ Youth activism and protest	<ul style="list-style-type: none">▶ Voting▶ Membership of political parties▶ Trade union membership

Για να απεικονιστούν διαφορετικά σενάρια συν-δημιουργίας, συμμετοχής και ενδυνάμωσης με επικεφαλής τους νέους, θα παρουσιαστούν αποσπάσματα από τις συνεντεύξεις των διευθυντών του σχολείου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ & ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

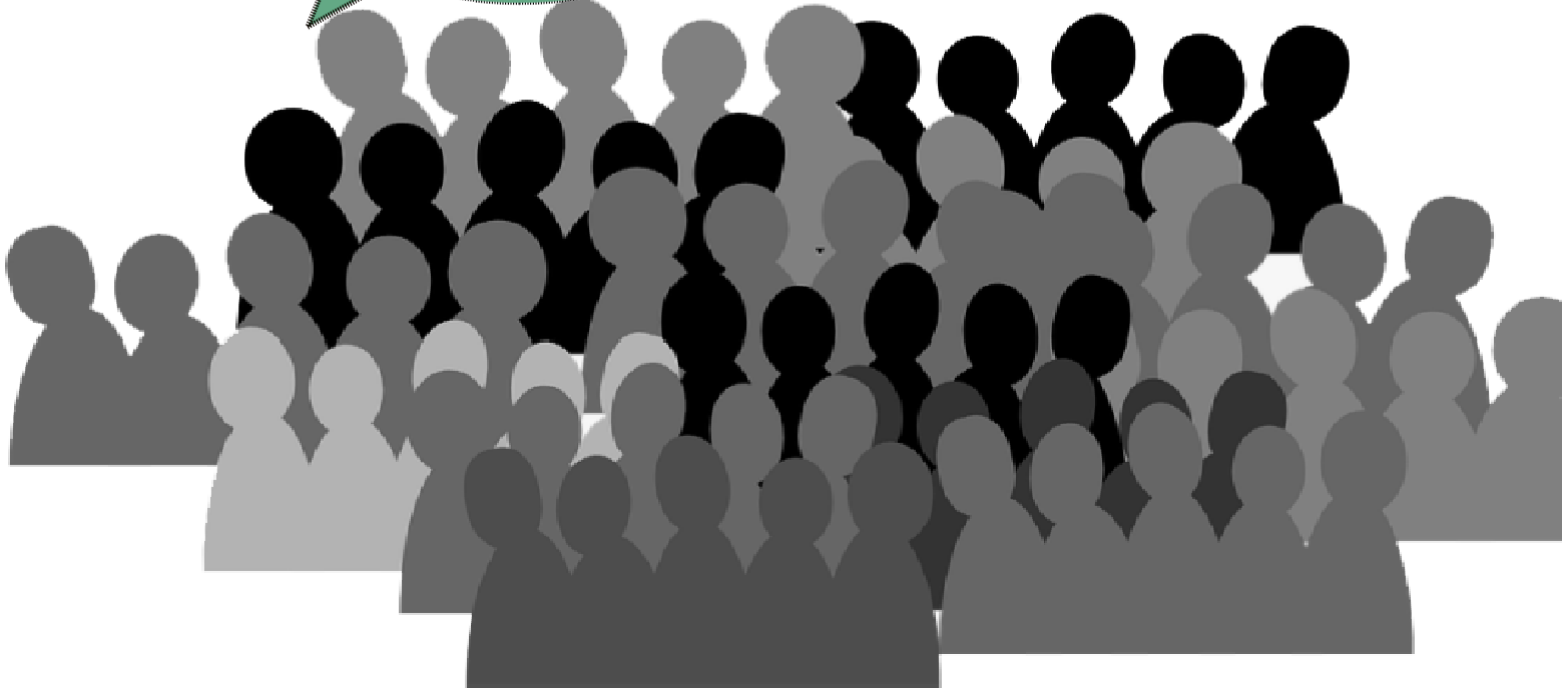
Ψηφιακή Συμμετοχή σκόπιμη, ενσυνείδητη συμμετοχή και **συμπαράγωγη**: μια ψηφιακή πλατφόρμα που υποστηρίζεται από το Πλαίσιο Ηλεκτρονικής Συμμετοχής είναι διαθέσιμη να δεχτεί προτάσεις των μαθητών και όλοι οι μαθητές μπορούν να ψηφίσουν. (S1)

"Will you continue to use the digital platform? I think so, it is necessary. (...) Digital platforms are essential because it is not very complicated." (S1)

"The final decision was exclusive to students; we teachers could not participate there." (S1)

"It seemed to us a good way to remove, to undermine the solid and, sometimes, stable foundations of an institution (...) and to let other people make the decisions." (S1)

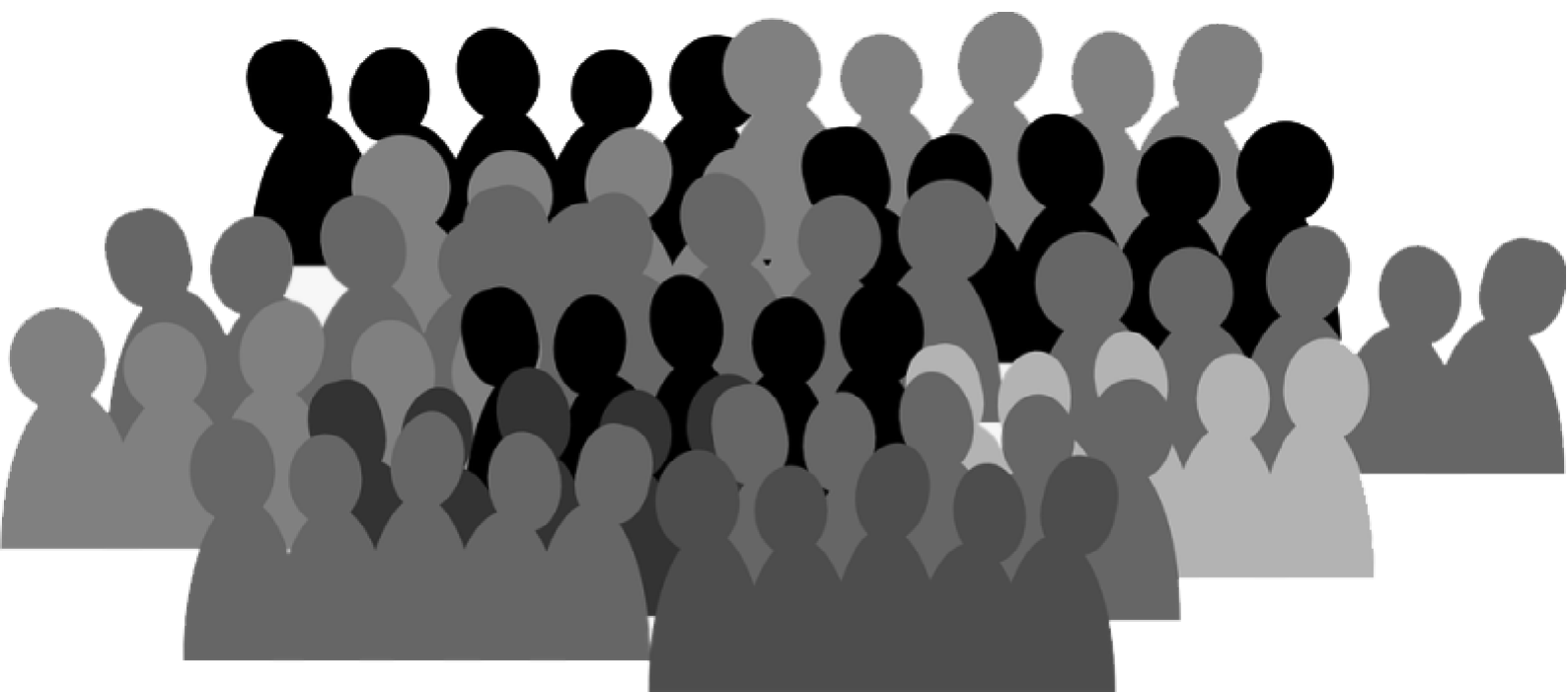
"(...) it was the first year, there was no participatory culture, and there are many students who have to be persecuted a bit also to get their mobile, connect, hit the link, choose ... we are all lazy" (S1)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

Συνέλευση μαθητών με μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε στις συνεδρίες του **Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Νέων. (P7)**

"We verified through some projects that we participated with students in the scope of the European Youth Parliament, we contacted that there was a methodology that was used in the sessions of the European Youth Parliament that could give results, be positive and therefore internally we organized together with the students that participated in these Parliament sessions and had experienced these dynamics we set up devices and a program that promoted participation through the Students Assembly." (P7)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

- i. Εργασία της Επιτροπής: πιλοτικό σχέδιο τριών επιτροπών (συνύπαρξη και διαμεσολάβηση, υγεία, περιβάλλον). Μια μέρα το μήνα, τρεις ή τέσσερις μαθητές συναντιούνται ως επιτροπή και προγραμματίζουν δραστηριότητες για τα μαθήματά τους (S3).
- ii. Κινήσεις (μεθοδολογία που λαμβάνεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Νέων): Οι προτάσεις που έχουν άμεσο αντίκτυπο στο σχολείο ακούγονται και απαντώνται πάντα. Τώρα υπάρχουν συχνά καθημερινά ζητήματα τα οποία επανέρχονται όπου δεν υπάρχει πολύς χώρος για αλλαγή εκείνη τη στιγμή. Οι κινήσεις πέρασαν πρώτα μέσα από την τάξη, έπειτα μέσω των Συνελεύσεων του Έτους και μετά, στο τέλος, υπήρχε η Σχολική Συνέλευση όπου οι 8 κύριες και οι κινήσεις που ψηφίστηκαν περισσότερο πρόκειται να συζητηθούν και να εγκριθούν. Η οργάνωση γίνεται από τους μαθητές. (P7)
- iii. Συμμετοχικός προϋπολογισμός για τη νεολαία: εθνική πρωτοβουλία. Μια συμμετοχική διαδικασία όπου οι μαθητές μπορούν να σκεφτούν συλλογικά, να επιλέξουν, να αποφασίσουν και να ψηφίσουν για ένα θέμα που θεωρούν ότι είναι σημαντικό για τη βελτίωση του σχολείου. (P8, P3, P4)
- iv. Συμμετοχή στις δραστηριότητες της Τοπικής Κοινότητας (Εθελοντικές δραστηριότητες): Ενδυνάμωση ευάλωτων ομάδων μέσω της συμμετοχής στο κατάστημα κοινωνικών ειδών παντοπωλείου, μέσω της προσφοράς τροφίμων και άλλων αγαθών, της πρωτοβουλίας κοινωνικής ανταλλαγής ρούχων και άλλων αγαθών, του καθαρισμού μιας ακτής ή ενός πάρκου. Καθοδηγούν μαθητές από άλλα σχολεία. Αποφάσισαν να καθαρίσουν κάποια άσχημα συνθήματα που έχουν γράψει άλλοι στην αυλή του σχολείου, να καθαρίσουν το κτήριο κ.λπ. (G1)
- v. Εθελοντικές δραστηριότητες (P4, G7)
- vi. Δημοκρατική συμμετοχή σε έργο του δήμου με τη συμμετοχή των σχολείων. (P3)
- vii. Ένωση Φοιτητών (P1, P3, P7)
- viii. Κοινοβούλιο των Νέων (P6, P8)

"(...) they collect delicacies from all over the region, they sell them at an indicative price and the money goes to a non profit foundation or institution. (...) Another one of our initiatives is the School Hanger that we make and they leave their old clothes there and other children take them, who need them or want them" (G7)

(...) the fact of making work commissions.
 (...) One day a month, three or four students of each class go to a mediation commission, others to that of health agents, others to the environment commission. They meet and think about activities that the kids who have participated in that commission then transfer to their reference groups" (S3)

"Secondary students are represented in the school assembly, in decision-making bodies (...). There is an openness to hear your proposals and if it is possible to implement" (P1)

"(...) the students take part as protagonists, complements a previous structure that is a regulation of the internal regime that says what to do when there is a conflict in the institute. This is sometimes not well understood, that there is a mediation commission and that the internal regulations do not apply as is, but in this way what we do is understand that there is a more participatory way of dealing with conflicts that are not so bounded from top to bottom" (S3)

"(...)They know about it (School Participatory Budget) from the beginning, they understand what they have to do, they know how to have access to the monetary incentive to be able to improve something at school and they get involved. They create lists, run the campaign, proceed to the vote. It is something that tells them something" (P3)

"The Participatory Budget is a national initiative. And then they choose, decide, vote and something remains of them at the school where they went (example of the covered outside the school)" (P2)

"The Youth Parliament was very important because they were involved. We have a deputy, for example, who is a gipsy. It was a great achievement for us. (...) It is very facilitating, in fact, the fact that the student is involved in decisions. When the delegate is a leader, he ends up having colleagues behind him" (P8)

ACTIVITIES & TASKS

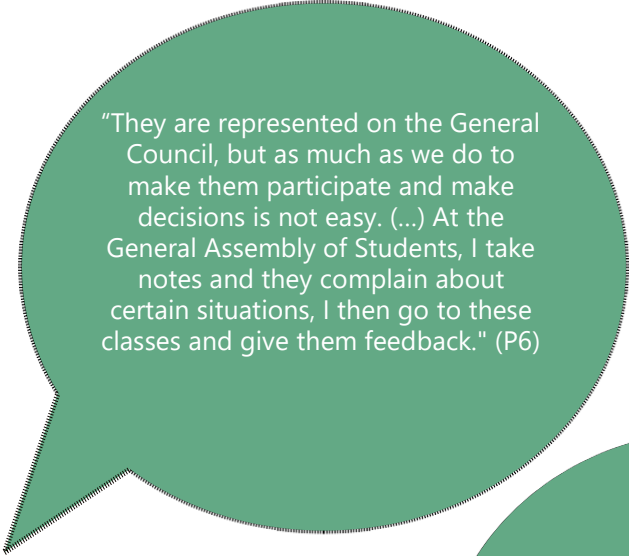
- i. Σχολική συνέλευση (S2, P3)
- ii. Οι εκπρόσωποι των μαθητών παρουσιάζουν προτάσεις που ψηφίζονται στη συνέλευση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (S4)
- iii. Εκπρόσωποι μαθητών (G7)
- iv. Εκπρόσωπος τάξης και βοηθός εκπρόσωπος τάξης (S5, P4, P6)
- v. Συμβούλιο τάξης: σχηματίζεται από δύο ή τρεις μαθητές που επιλέγονται από την ομάδα της τάξης στην αρχή του σχολικού έτους. Κάθε δύο μήνες όλα τα συμβούλια συναντιούνται με τη διεύθυνση του σχολείου για να επανεξετάσουν τις συμφωνίες και να επεξεργαστούν προτάσεις, ανησυχίες και σχέδια βελτίωσης. (S6)
- vi. Συνελεύσεις τάξεων: συμμετοχική διαδικασία συλλογικής σκέψης για το πώς να βελτιωθεί το σχολείο (φυσικοί χώροι, υποδομές, καλύτερη πρόσβαση σε ορισμένες περιοχές, αλλά επίσης, αλλαγή σχολικού προγράμματος, καλύτερη αλληλεπίδραση με την τοπική κοινότητα κ.λπ.)
- vii. Συνελεύσεις αντιπροσώπων: συμμετοχική διαδικασία για συλλογική σκέψη για το πώς να βελτιωθεί το σχολείο (φυσικοί χώροι, υποδομές, καλύτερη πρόσβαση σε ορισμένες περιοχές, αλλά και, αλλαγή σχολικού προγράμματος, καλύτερη αλληλεπίδραση με την τοπική κοινότητα, κ.λπ.). (P8)
- viii. Οι μαθητές εκπροσωπούνται στο Γενικό Συμβούλιο του Σχολείου. (P6)
- ix. Σχολείο (Γενικό) Συμβούλιο (G1, P3)
- x. Συμβούλιο Μαθητών (G1)
- xi. Διαμεσολαβητής μαθητών (G5)
- xii. Υπάρχουν σχολεία όπου η συμμετοχή των μαθητών γίνεται μόνο επίσημα. (L1)

"(...) an attempt is being made to enhance the figure of the course delegate. (...) It is the second year that when the first quarter ends and we have already delivered the notes, we gather all the delegates and ask them to give us a report." (S2)

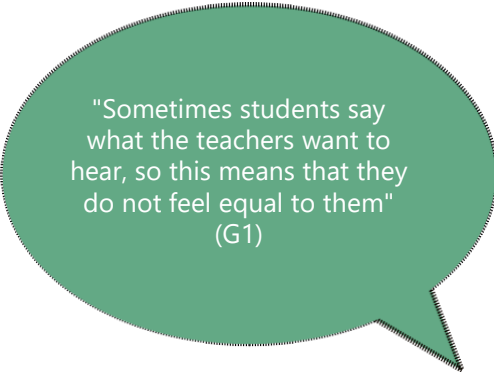
"It is also true that the culture of representation is not yet there. Many students end up voting their delegate not because they believe that he can defend them well, but because they believe that he/she is their friend and since he/she has asked them to vote for him and he presents himself, he/she must vote" (S4)

"The system is hierarchical, and this means that even if I want to create something new, I cannot. I wanted to create a new orchestra in our school. The system only allows me to start a choir, not an orchestra" (G2)

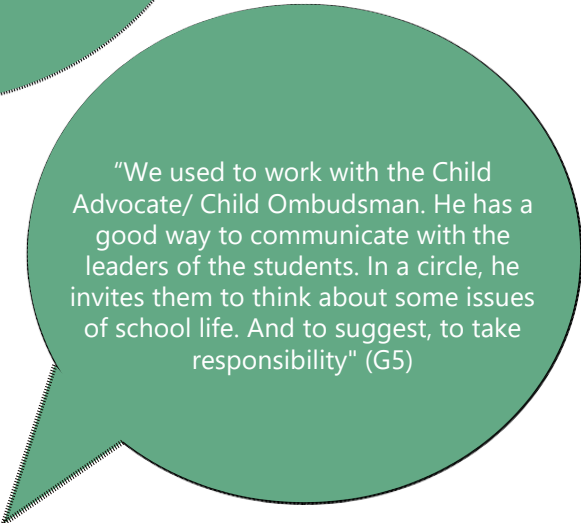
"Another way to involve students is through the assembly of delegates, in which they discuss among themselves what they think is good and what they think is bad and we try to meet their ideas, often explaining and accepting suggestions" (P4)

"They are represented on the General Council, but as much as we do to make them participate and make decisions is not easy. (...) At the General Assembly of Students, I take notes and they complain about certain situations, I then go to these classes and give them feedback." (P6)

"Sometimes students say what the teachers want to hear, so this means that they do not feel equal to them"
(G1)

"We used to work with the Child Advocate/ Child Ombudsman. He has a good way to communicate with the leaders of the students. In a circle, he invites them to think about some issues of school life. And to suggest, to take responsibility" (G5)

5. Προτάσεις για δράση: τελικές εκτιμήσεις

Αυτό το εγχειρίδιο είναι αποτέλεσμα της φάσης προετοιμασίας του BE PART - Ανάπτυξη με γνώμονα τη Νεολαία για τη Συμμετοχική Διαχείριση των Σχολείων – το οποίο στοχεύει στην ανάπτυξη ενός καινοτόμου μοντέλου που ενθαρρύνει τη συμμετοχή των νέων στη λήψη αποφάσεων και τη διαχείριση των σχολείων. Η παραγωγή του επέτρεψε τον προσδιορισμό των μοντέλων συμμετοχής των νέων (ΜΥΡ) που θα χρησιμοποιηθούν κατά την υλοποίηση του έργου στα σχολεία, για την υποστήριξη της επιλογής εκ μέρους των εκπαιδευτικών και των μαθητών του Μοντέλου Συμμετοχής των Νέων (ΜΥΡ) και για τον καθορισμό του σχεδίου δράσης ΜΥΡ.

Το εγχειρίδιο συμβάλλει στην ανάπτυξη και εφαρμογή μιας καινοτόμου συμμετοχικής προσέγγισης των νέων σε κανονικά σχολεία, στην προώθηση της ενδυνάμωσης των μαθητών, στην ενθάρρυνση της ενεργού πολιτείας, στην ανάπτυξη των ικανοτήτων του πολίτη και στη συμβολή για τη δημιουργία σχολείων και κοινοτήτων χωρίς αποκλεισμούς. Η παραγωγή του εγχειριδίου στηρίχθηκε σε έρευνα, μέσω της οποίας όλοι οι εταίροι συνέβαλαν στην αναγνώριση και ανάλυση των υπάρχοντων συμμετοχικών μοντέλων που προωθούν την ένταξη των νέων, των προγραμμάτων που διοικούνται από νέους στα σχολεία και της ενεργού συμμετοχής των μαθητών στα σχολεία. Οι εταίροι συνοψίζουν τις πληροφορίες σε ένα κατάλληλο πρότυπο για να οργανώσουν όλες τις συνεισφορές. Αυτή η έρευνα συμπληρώθηκε με ένα σύνολο συνεντεύξεων από διευθυντές σχολείων, που παρείχαν πληροφορίες σχετικά με τη συμμετοχική διαχείριση των σχολείων με γνώμονα τους νέους και προώθησαν τη συμμετοχή των σχολείων στο έργο, καθώς και τους επαγγελματίες τους. Επίσης, οι συνεντεύξεις συνδέουν τις θεωρητικές προσεγγίσεις του ΜΥΡ με τα συγκεκριμένα πλαίσια των σχολείων. Η εταιρική σχέση κατέστησε δυνατό να έχουμε μια εικόνα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων σε ορισμένα σχολεία από χώρες των εταίρων, όπου υπάρχουν μαθητές, ηλικίας 13-15 ετών, που προέρχονται από μειονεκτικά περιβάλλοντα, όπως οι χαμηλές κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, οι μειονοτικοί πληθυσμοί μεταναστών. Η συλλογή δεδομένων υποστηρίχθηκε από έναν οδηγό συνέντευξης που παρέχεται από την ομάδα CIIE / University of Porto και εγκρίθηκε από όλους τους εταίρους. Η ποιοτική ανάλυση των δεδομένων κατέστη δυνατή για την οργάνωση των δραστηριοτήτων συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων και τη διαχείριση των σχολείων σύμφωνα με παραδοσιακές και εναλλακτικές μορφές συμμετοχής και τις καινοτόμες (και μη) προσεγγίσεις για τη συμμετοχή των μαθητών στη λήψη αποφάσεων και τη διαχείριση των σχολείων. Παρά τη συμμετοχή των μαθητών που οι διευθυντές του σχολείου ισχυρίζονται ότι υπάρχει, γενικά, υπάρχει η επικράτηση των παραδοσιακών μορφών και των μη καινοτόμων προσεγγίσεων στα σχολεία. Για παράδειγμα, η αποτυχία της κατάρτισης των εκπαιδευτικών στην προώθηση της συμμετοχής των μαθητών, η έλλειψη δεξιοτήτων, ενδιαφέροντος και ωριμότητας των μαθητών ή η αντίσταση του εκπαιδευτικού συστήματος στις αλλαγές. Γεφυρώνοντας τις θεωρητικές προοπτικές στον τομέα της συμμετοχής των πολιτών στο σχολικό πλαίσιο, φαίνεται ότι μια ορθόδοξη άποψη της συμμετοχής των νέων (επικεντρωμένη κυρίως στις παραδοσιακές μορφές συμμετοχής) συνεχίζει να κυριαρχεί σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο και να επικαλύπτει άλλες απόψεις (Ribeiro, Neves & Menezes, 2017).

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάλυση όλων των πληροφοριών που προέκυψαν από έρευνα των εταίρων και συνεντεύξεις διευθυντών σχολείου, είναι δυνατό να επισημανθούν σύντομα συμπεράσματα που μπορούν να θεωρηθούν ως πρακτικές συστάσεις για την ανάπτυξη με γνώμονα τη νεολαία για τη συμμετοχική διαχείριση των σχολείων:

- Δεν υπάρχει μοντέλο συμμετοχής που να ταιριάζει σε όλες τις σχολικές ανάγκες ή μοντέλο συμμετοχής που να λαμβάνει υπόψη όλες τις διαστάσεις της διαδικασίας συμμετοχής των νέων. Σε κάθε περίπτωση, τα μοντέλα συμμετοχής μπορούν να καθοδηγήσουν ορισμένες συμμετοχικές δραστηριότητες και εργασίες στα σχολεία. Οργανώνουν και δίνουν συνοχή στη διαδικασία συμμετοχής των μαθητών, αποφεύγοντας την αποσυναρμολόγηση ενεργειών και προσπαθειών και κατανοώντας διαφορετικές δραστηριότητες.
- Συμμετοχή των νέων στη διαδικασία ανάπτυξης. Αυτό σημαίνει ότι όλες οι κοινότητες πρέπει να γνωρίζουν τη σημασία της και να μάθουν πώς να την καλλιεργούν.
- Το να συμμετέχει κανείς δεν είναι μόνο να έχει την ευκαιρία να ακουστεί. Τα σχολεία πρέπει να παρέχουν φυσικούς χώρους και κατάλληλες στιγμές-χρόνο για να προσελκύσουν μαθητές, να προσφέρουν εργαλεία για την αύξηση της συμμετοχής και να αναπτύξουν τις απαραίτητες ικανότητες για την εκτέλεση όλων των φάσεων της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.
- Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη της ευαισθητοποίησης των εκπαιδευτικών σχετικά με τη σημασία της συμμετοχής των μαθητών. Μάθετε με τις δραστηριότητες άλλων σχολείων, γνωρίστε επιτυχημένα έργα-projects και μοιραστείτε την εμπειρία με τους συναδέλφους σας – αυτά θα μπορούσαν να είναι δυνατότητες διερεύνησης.
- Οι επαγγελματίες της διοίκησης του σχολείου στοχεύουν στην ανάπτυξη σχολείων χωρίς αποκλεισμούς. Αυτό μπορεί να γίνει μόνο εάν το σχολείο ανοίξει τις πόρτες του στην κοινότητα. Η στρατηγική περνά από τη δημιουργία συνεργασιών και την ενίσχυση δικτύων που θεωρούνται σχετικά από τους μαθητές. Σε έναν παγκόσμιο κόσμο, οι θεσμικοί δεσμοί ενθαρρύνονται με την προώθηση σχολείων και κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς.
- Στον ψηφιακό κόσμο, οι μαθητές είναι πολύ πιο ανοιχτοί στη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών. Τα σχολεία πρέπει να παρέχουν ευκαιρίες για την ανάπτυξη του ψηφιακού γραμματισμού των μαθητών και αυτή είναι μία δυνατότητα για συμμετοχή των μαθητών στη συμμετοχή και τη διαχείριση του σχολείου. Η ψηφιακή συμμετοχή στις σχολικές εμπειρίες παρουσιάζεται ως μια επιλογή που μπορεί να γίνει αποδεκτή από τους μαθητές.

Συμπερασματικά, η συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και τη διαχείριση των σχολείων απαιτεί την κατανόηση εκ μέρους των σπουδαστών της σημασίας και των συνεπειών της συμμετοχής τους. Με απλά λόγια, η συμμετοχή των μαθητών απαιτεί εμπιστοσύνη σε άλλους (μαθητές, καθηγητές και διευθυντές του σχολείου) και εμπιστοσύνη στον εαυτό τους, για να κάνουν την αλλαγή να συμβεί. Αυτή η εμπιστοσύνη προέρχεται από ικανοποιητικές καθημερινές εμπειρίες στο σχολείο και αυτές οι εμπειρίες προκύπτουν από μια ισορροπία μεταξύ της πρόκλησης μιας συμμετοχικής κατάστασης και των ικανοτήτων για την διαχείρισή της. Η συμμετοχή είναι απαραίτητως μια περιεκτική και συμμετοχική διαδικασία.

Αναφορές

- 1- Anselma, M.; Chinapaw, M. & Altenburg, T. (2020). "Not Only Adults Can Make Good Decisions, We as Children Can Do That as Well" Evaluating the Process of the Youth-Led Participatory Action Research 'Kids in Action'. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17, 625. DOI:10.3390/ijerph17020625
- 2- Anyon, Y. & Naughton, S. (2003). Youth Empowerment: The Contributions and Challenges of Youth-Led Research in a High-Poverty, Urban Community. *JGC Issue Brief: Youth Empowerment*, 1-8.
- 3- Battistich, V., Solomon, D., Kim, D.I., & Watson, M. (1995). Schools as communities, poverty levels of student populations, and students' attitudes, motives, and performance: A multilevel analysis. *American Educational Research Journal*, 32, 627-658.
- 4- Cahill, H. & Dadvand, B. (2018). Re-conceptualising youth participation: A framework to inform action. *Children and Youth Services Review*, 95, 243-253. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.11.001>
- 5- Collins, M.E., Augsberger, A. & Gecker, W. (2018). Identifying Practice Components of Youth Councils: Contributions of Theory. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 35, 599-610. <https://doi.org/10.1007/s10560-018-0551-7>
- 6- Crowley, A. & Moxon, D. (2017). New and innovative forms of youth participation in decision-making processes. Strasbourg: Council of Europe Youth Department.
- 7- Eccles, J. S., Midgley, C., Wigfield, A., Buchanan, C. M., Reuman, D., Flanagan, C., & Maclver, D. (1993). Development during adolescence: The impact of stage-environment fit on young adolescents' experiences in schools and families. *American Psychologist*, 48, 90-102.
- 8- Freire, P. (1979). *Conscientização: teoria e prática da libertação - uma introdução ao pensamento de Paulo Freire*. São Paulo: Cortez & Moraes.
- 9- Bovill, C.; Woolner, P. (2017). Towards an interdisciplinary model of practice for participatory building design in education. *European Journal of Education*, 52(4), 306-317. DOI: 10.1111/ejed.12230
- 9- Libby, M., Rosen, M., & Sedonaen, M. (2005). Building youth-adult partnerships for community change: Lessons from the youth leadership institute. *Journal of Community Psychology*, 33(1), 111-120.
- 10- Pérez-Expósito, L. (2015). Scope and quality of student participation in school: towards an analytical framework for adolescents. *International Journal of Adolescence and Youth*, 20(3), 346-374, <http://dx.doi.org/10.1080/02673843.2015.1009920>
- 11- Ribeiro, N.; Neves, T. & Isabel Menezes (2017). An Organization of the Theoretical Perspectives in the Field of Civic and Political Participation: Contributions to Citizenship Education. *Journal of Political Science Education*, 13(4), 426-446. DOI: 10.1080/15512169.2017.1354765
- 12- Ribes-Giner, G., Perello, M.R. & Díaz, O.P. (2016). Co-creation impacts on student behavior. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 228, 72-77.

- 13- Ruechakul, P., Erawan, P., Siwarom, M. (2015). Empowering Communities in Educational Management: Participatory Action Research. *International Education Studies*, 8(9), 65-78, DOI:10.5539/ies.v8n9p65
- 14- Ryan A and Tilbury D (2013) Flexible pedagogies: New pedagogical ideas. York, UK: Higher Education Academy. Available at: www.heacademy.ac.uk/sites/default/files/resources/npi_report.pdf (accessed 16th April 2020).
- 15- Shosh, J. (2019). Democratizing knowledge of teaching and learning through student leadership projects. *Educational Action Research*, 27(3), 396-413, DOI: 10.1080/09650792.2019.1617762
- 16- Shriberg, D.; Brooks, K.; Jenkins, K.; Immen, J.; Sutter, C. & Cronin, K. (2017). Using Student Voice to Respond to Middle School Bullying: A Student Leadership Approach. *School Psychology Forum: Research in Practice*, 1(1), 20-33.
- 17- Sundaram, V. (2016). "You Can Try, But You Won't Stop It. It'll Always Be There": Youth Perspectives on Violence and Prevention in Schools. *Journal of Interpersonal Violence*, 31(4), 652-676.
- 18- Taylor, C.A. & Bovill, C. (2018). Towards an ecology of participation: Process philosophy and co-creation of higher education curricula. *European Educational Research Journal*, 17(1) 112-128.
- 19- UN-Habitat (2012). *The Challenge and Promise of Youth-led Development*. Nairobi: UN-Habitat Copyright © United Nations Human Settlements Programme 2012.
- 20- Wilson, M.; Dasho, S.; Martin, A.C.; Wallerstein, N.; Wang, C.C. & Minkler, M. (2007). Engaging Young Adolescents in Social Action Through Photovoice: The Youth Empowerment Strategies (YES!) Project. *Journal of Early Adolescence*, 27(2), 241-261. DOI: 10.1177/027243160629483.

Επαφές

Mentortec (Coord.)

201, 877 R. Dr. Afonso Cordeiro, Matosinhos,
Portugal mentortec@mentortec.eu

Σχετικά με το έργο

<http://mentortec.eu/be-part-youth-led-development-for-schools-participatory-management/>

Άδεια

Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International
(CC BY-NC-SA 4.0)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

